

RAZISKOVALNA NALOGA

Alja Škaper, 8. a

OSNOVNA ŠOLA SVETI JURIJ
SVETI JURIJ 13

DOŽIVLJANJE MLADOSTNIKOV IN NJIHOVIH STARŠEV OB PREHODU IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO

(Vir: <https://stock.adobe.com/search?k=first+day+of+school+high+school>)

Raziskovalno področje: sociologija

Avtorica: ALJA ŠKAPER, 8. a

**Mentorici: Anita Fartek, univ. dipl. psih.
Andreja Sraka, univ. dipl. ped.**

Sveti Jurij, april 2024

ZAHVALA

Za pomoč in sodelovanje se zahvaljujem:

- mentoricama Aniti Fartek in Andreji Sraka za nasvete in spodbudo;
- anketiranim dijakom prvih letnikov ter njihovim staršem, da so si vzeli čas in izpolnili mojo anketo;
- učiteljici slovenskega jezika za jezikovni pregled raziskovalne naloge;
- učiteljici angleščine za prevod povzetka;
- učiteljici računalništva za pomoč pri tehničnem oblikovanju raziskovalne naloge;
- ravnatelju šole, ki je finančno omogočil nastanek moje raziskovalne naloge.

Vsem, ki so mi na kakršenkoli način pomagali, še enkrat najlepša hvala.

VSEBINSKO KAZALO

POVZETEK	1
ABSTRACT	2
1 TEORETIČNI UVOD.....	3
1.1 OBDOBJE MLADOSTNIŠTVA.....	3
1.2 ŠOLA IN NJENA VLOGA V MLADOSTNIKOVEM ŽIVLJENJU.....	4
1.2.1 PREHOD IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO	5
1.3 VLOGA SVETOVALNE SLUŽBE OB PREHODU IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO	7
1.4 OPREDELITEV PROBLEMA IN HIPOTEZE	8
2 EMPIRIČNI DEL.....	9
2.1 VZOREC.....	9
2.2 UPORABLJENI PRIPOMOČKI, POSTOPEK ZBIRANJA IN OBDELAVE PODATKOV	9
3 REZULTATI.....	11
3.1 REZULTATI PRIDOBLENI S POMOČJO ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA DIJAKE 1. LETNIKOV.....	11
3.2 REZULTATI PRIDOBLENI S POMOČJO ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA STARŠE DIJAKOV 1. LETNIKA	25
3.3 POVZETEK INTERVJUJA S SVETOVALNO DELAVKO SREDNJE ŠOLE	40
4 DISKUSIJA.....	42
5 ZAKLJUČEK.....	48
6 LITERATURA.....	50
7 PRILOGA	52

KAZALO GRAFIKONOV

<i>Grafikon 1.</i> Odgovori anketiranih dijakov na vprašanje <i>Ali stanuješ v dijaškem domu?</i> v odstotkih (%).	11
<i>Grafikon 2.</i> Ocene anketiranih dijakov pri vprašanju <i>Kako pogosto čutiš domotožje?</i> v odstotkih (%).	11
<i>Grafikon 3.</i> Odgovori anketirancev na vprašanje <i>Ali te je bilo strah pri vpisu v srednjo šolo?</i> v odstotkih (%).	12
<i>Grafikon 4.</i> Odgovori anketirancev na vprašanje <i>V kateri šoli se počutiš boljše?</i> v odstotkih (%).	13
<i>Grafikon 5.</i> Odgovori učencev na vprašanje <i>Kdo ti je pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo bil v največjo oporo?</i> v odstotkih (%).	13
<i>Grafikon 6.</i> Ocene anketirancev trditve <i>Ko grem zjutraj v šolo, opažam pri sebi določene telesne znake (npr. povečan srčni utrip, bolečine v trebuhu ...).</i> v odstotkih (%).	14
<i>Grafikon 7.</i> Ocene anketirancev trditve <i>V srednji šoli večkrat doživljam neprijetna čustva (občutek strahu, osamljenosti ...).</i> v odstotkih (%).	14
<i>Grafikon 8.</i> Odgovori anketirancev trditve <i>Že doma veliko razmišljam o tem, kako bo naslednji dan v šoli.</i> v odstotkih (%).	15
<i>Grafikon 9.</i> Ocene anketirancev trditve <i>Med svojimi novimi sošolci sem pogosto nesproščen.</i> v odstotkih (%).	15
<i>Grafikon 10.</i> Ocene anketirancev trditve <i>Prehod iz osnovne v srednjo šolo mi ni predstavljal velikega stresa.</i> v odstotkih (%).	16
<i>Grafikon 11.</i> Ocene anketirancev trditve <i>Hitro sem si našel/-a prijatelje.</i> v odstotkih (%).	16
<i>Grafikon 12.</i> Ocene anketirancev trditve <i>V srednji šoli imam več prijateljev, kot sem jih imel/-a v osnovni šoli.</i> v odstotkih (%).	17
<i>Grafikon 13.</i> Ocene anketirancev trditve <i>Pogrešam prijatelje iz osnovne šole.</i> v odstotkih (%).	17
<i>Grafikon 14.</i> Ocene anketirancev trditve <i>Moji prijatelji iz srednje šole si več upajo (npr. uživanje alkohola, cigaret ...).</i> v odstotkih (%).	18
<i>Grafikon 15.</i> Ocene anketirancev trditve <i>Bojim se, da bi me starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali.</i> v odstotkih (%).	18
<i>Grafikon 16g.</i> Ocene anketirancev trditve <i>Dobro se najdem v novem okolju.</i> v odstotkih (%).	19

<i>Grafikon 17. Ocene anketirancev trditve V srednji šoli se mi zdi učna snov težja kot je bila v osnovni šoli. v odstotkih (%).....</i>	19
<i>Grafikon 18. Ocene anketirancev trditve Strah me je, da bom dobival/-a slabše ocene kot v osnovni šoli. v odstotkih (%).....</i>	20
<i>Grafikon 19. Ocene anketirancev trditve Težje kot v osnovni šoli se lotim učenja in opravljanja šolskih obveznosti. v odstotkih (%).....</i>	20
<i>Grafikon 20. Ocene anketirancev trditve Občutek imam, da imam dobro predznanje iz osnovne šole .v odstotkih (%).....</i>	21
<i>Grafikon 21. Ocene anketirancev trditve Veselim se novih predmetov, ki jih imam v srednji šoli. v odstotkih (%).....</i>	21
<i>Grafikon 22. Ocene anketirancev trditve Pri pouku razlaga profesorjev sledim težje kot v osnovni šoli. v odstotkih (%).....</i>	22
<i>Grafikon 23. Ocene anketirancev trditve Skrbi me, kako se bom razumel/-a s profesorji. v odstotkih (%).....</i>	22
<i>Grafikon 24. Ocene anketirancev trditve Moja družina mi zelo stoji ob strani ob prehodu v srednjo šolo. v odstotkih (%).....</i>	23
<i>Grafikon 25. Ocene anketirancev trditve Veliko se pogovarjam s svojimi domačimi o novi šoli, prijateljih. v odstotkih (%).....</i>	23
<i>Grafikon 26. Odgovori anketirancev na vprašanje Ali se je spremenil sedaj, ko si v srednji šoli, odnos s tvojo družino? v odstotkih (%).....</i>	24
<i>Grafikon 27. Ocene anketirancev trditve Kako si doživel/-a prehod iz osnovne v srednjo šolo? v odstotkih (%).....</i>	24
<i>Grafikon 28. Odgovori anketirancev na vprašanje Ali Vaš otrok stanuje v dijaškem domu? v odstotkih (%).....</i>	25
<i>Grafikon 29. Odgovori anketirancev na vprašanje Kako pogosto Vaš otrok čuti domotožje? v odstotkih (%).....</i>	26
<i>Grafikon 30. Odgovori anketirancev na vprašanje Ali Vas je bilo strah, ko se je Vaš otrok vpisoval v srednjo šolo? v odstotkih (%).....</i>	26
<i>Grafikon 31. Odgovori anketirancev na vprašanje Glede na Vaša opažanja, v kateri šoli se Vaš otrok počuti bolje? v odstotkih (%).....</i>	27
<i>Grafikon 32. Odgovori anketirancev na vprašanje Kdo je bil Vašemu otroku pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo v največjo oporo? v odstotkih (%).....</i>	27

<i>Grafikon 33. Ocene anketirancev trditve Pri svojem otroku zjutraj, ko gre v srednjo šolo, opažam določene telesne znake (npr. bolečine v trebuhu, glavobole ...), ki jih prej ni imel. v odstotkih (%).</i>	28
<i>Grafikon 34. Ocene anketirancev trditve Odkar je moj otrok v srednji šoli, večkrat doživlja neprijetna čustva (občutek tesnobe, strahu, osamljenosti ...). v odstotkih (%).</i>	28
<i>Grafikon 35. Ocene anketirancev trditve Veliko razmišljam o tem, kako bo mojemu otroku naslednji dan v šoli. v odstotkih (%).</i>	29
<i>Grafikon 36. Ocene anketirancev trditve Moj otrok se med sošolci pogosto počuti nesproščeno in zadržano. v odstotkih (%).</i>	29
<i>Grafikon 37. Ocene anketirancev trditve Prehod iz osnovne v srednjo šolo je mojemu otroku predstavljal velik stres. v odstotkih (%).</i>	30
<i>Grafikon 38. Ocene anketirancev trditve Moj otrok si je hitro našel nove prijatelje v srednji šoli. v odstotkih (%).</i>	30
<i>Grafikon 39. Ocene anketirancev trditve V srednji šoli ima moj otrok več prijateljev, kot jih je imel v osnovni šoli. v odstotkih (%).</i>	31
<i>Grafikon 40. Ocene anketirancev trditve Moj otrok pogreša prijatelje iz osnovne šole. v odstotkih (%).</i>	31
<i>Grafikon 41. Ocene anketirancev trditve Prijatelji mojega otroka iz srednje šole si več upajo (npr. uživanje alkohola, cigaret ...) kot osnovnošolski prijatelji. v odstotkih (%).</i>	32
<i>Grafikon 42. Ocene anketirancev trditve Skrbi me, da bi mojega otroka starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali. v odstotkih (%).</i>	32
<i>Grafikon 43. Ocene anketirancev trditve Moj otrok se dobro znajde v novem okolju. v odstotkih (%).</i>	33
<i>Grafikon 44. Ocene anketirancev trditve V srednji šoli se mojemu otroku zdi učna snov težja kot je bila v osnovni šoli. v odstotkih (%).</i>	33
<i>Grafikon 45. Ocene anketirancev trditve Skrbi me, da bo moj otrok v srednji šoli dobival slabše ocene kot v osnovni šoli. v odstotkih (%).</i>	34
<i>Grafikon 46. Ocene anketirancev trditve Moj otrok se v srednji šoli težje loti učenja in opravljanja šolskih obveznosti kot v osnovni šoli. v odstotkih (%).</i>	34
<i>Grafikon 47. Ocene anketirancev trditve Imam občutek, da ima moj otrok dobro predznanje iz osnovne šole. v odstotkih (%).</i>	35
<i>Grafikon 48. Ocene anketirancev trditve Moj otrok se veseli novih predmetov, ki ih ima v srednji šoli. v odstotkih (%).</i>	35

<i>Grafikon 49. Ocene anketirancev trditve Skrbi me, kako se bo moj otrok razumel s profesorji.</i>	
<i>v odstotkih (%).....</i>	<i>36</i>
<i>Grafikon 50. Ocene anketirancev trditve Cela družina otroku zelo stoji ob strani ob prehodu v srednjo šolo.</i>	
<i>v odstotkih (%).....</i>	<i>36</i>
<i>Grafikon 51. Ocene anketirancev trditve S svojim otrokom se veliko pogovarjam o srednji šoli, novih prijateljih, učnih zahtevah ...</i>	
<i>v odstotkih (%).....</i>	<i>37</i>
<i>Grafikon 52. Ocene anketirancev trditve Moj otrok se je zelo veselil, da bo šel v srednjo šolo.</i>	
<i>v odstotkih (%).....</i>	<i>37</i>
<i>Grafikon 53. Ocene anketirancev trditve Moj otrok se v srednji šoli veliko več uči kot v osnovni šoli.</i>	
<i>v odstotkih (%).....</i>	<i>38</i>
<i>Grafikon 54. Odgovori anketirancev na vprašanje Ali se je spremenil Vaš odnos z otrokom, odkar je v srednji šoli?</i>	
<i>v odstotkih (%).....</i>	<i>38</i>
<i>Grafikon 55. Odgovori anketirancev na vprašanje Kako ste Vi doživeli prehod Vašega otroka iz osnovne v srednjo šolo?</i>	
<i>v odstotkih (%).....</i>	<i>39</i>

POVZETEK

V letošnjem šolskem letu je moj brat začel obiskovati 1. letnik srednje šole v Mariboru. V začetku šolskega leta se je dobro počutil med novimi sošolci in bil navdušen nad poukom. Zaradi večje oddaljenosti srednje šole od doma pa biva v dijaškem domu. Na slednje se je težje navadil in to je bil zanj velik izziv. Na spremembe smo se morali navaditi tudi ostali člani družine. Ta izkušnja je pritegnila mojo pozornost, zato sem se odločila za raziskovanje te teme, da bi ugotovila, kako ta prehod doživljajo drugi dijaki prvih letnikov in njihovi starši.

Iz strokovne literature sem spoznala, da je prehod iz osnovne v srednjo šolo za vsakega mladostnika velika prelomnica, ki prinaša s seboj številne izzive. Nekateri mladostniki se s temi izzivi soočajo lažje, nekateri težje.

Da bi dobila odgovore na svoja vprašanja, sem pripravila dva anketna vprašalnika, s katerima sem anketirala dve skupini, in sicer dijake 1. letnika ter njihove starše. Anketni vprašalnik za dijake je izpolnilo 201 dijak in 60 staršev. Da bi dobila vpogled v raziskovalno temo z vidika strokovnih delavcev, sem opravila tudi intervju s svetovalno delavko srednje šole.

Rezultati moje raziskovalne naloge so pokazali, da večina dijakov in njihovih staršev prehoda iz osnovne v srednjo šolo ne doživlja zelo stresno. Anketirani dijaki so navedli, da jim je bila med prehodom v največjo oporo družina, večina dijakov ob prehodu ne doživlja telesne stiske. Kljub temu je približno polovico anketiranih dijakov skrbelo, ali so izbrali ustrezno srednjo šolo. Malo anketiranih staršev skrbi, da bi starejši dijaki njihovega otroka psihično ali fizično nadlegovali. Več anketiranih staršev in dijakov pravi, da se dijaki prvih letnikov počutijo bolje v srednji kot v osnovni šoli. Pokazala pa se je razlika med anketiranima skupinama, saj dijake bolj skrbijo učni izzivi kot to ocenjujejo njihovi starši.

Menim, da se večina dijakov hitro privadi na spremembe, ki so povezane s prehodom v srednjo šolo in pri tem nimajo večjih težav. Hkrati si želim, da imajo dijaki, ki se na spremembe težje privadijo, zadostno podporo. Le-tem so lahko v pomoč pri prehodu v srednjo šolo njihovi domači, prijatelji ter druge za njih pomembne osebe in strokovni delavci. Zelo pomembna pa je tudi dobra obveščenost (da ima mladostnik o srednji šoli dovolj informacij) ter realna pričakovanja.

Ključne besede: mladostniki, starši, osnovna šola, srednja šola, prehod, izzivi

ABSTRACT

In this school year, my brother started attending the first year of high school in Maribor. From the very beginning of the school year, he felt comfortable among his new classmates and was enthusiastic about his lessons. However, due to the greater distance of the high school from home, he resides in student's house. This was difficult for him to adopt and it was a challenge. The rest of the family also had to adjust to these changes. This experience caught my attention, and I decided to explore this topic to understand how other first-year students and their parents experience this transition.

Through the review of professional literature, I learned that the transition from primary to secondary school is a significant milestone for every adolescent, bringing forth numerous challenges, which some handle easier than others.

To answer my questions, I made two questionnaires, one for first-year students and one for their parents. 201 students and 60 parents participated in the survey. Additionally, to gain insight from a professional perspective, I made an interview with a school counsellor.

The results of my research showed that most students and their parents do not perceive the transition from primary to secondary school as highly stressful. The surveyed students mentioned that their families were their greatest support during the transition, and most did not experience physical distress. However, approximately half of the surveyed students were concerned about whether they had chosen the right high school for them. Few parents expressed concerns about older students bullying their child psychologically or physically. More parents and students stated that first-year students feel better in secondary school than in primary school. However, there was a difference between the surveyed groups, as students are more concerned about school challenges than their parents perceive.

I believe that most students quickly adapt to the changes associated with transitioning to secondary school without major difficulties. However, I also wish for students who struggle with these changes to receive adequate support. Their families, friends, other significant individuals, and professional staff can be helpful during this transition. It is very important to have sufficient information about the high school and realistic expectations.

Keywords: adolescents, parents, primary school, secondary school, transition, challenges

Sem Alja Škaper, učenka 8. razreda Osnovne šole Sveti Jurij. Konec poletnih počitnic ter začetek meseca septembra je naše družinsko življenje zaznamoval prehod mojega brata iz osnovne v srednjo šolo. Zaradi oddaljenosti srednje šole od domačega kraja brat med tednom stanuje v dijaškem domu. Ob opazovanju brata in njegovega doživljanja tega prehoda sem ugotovila, da je prehod v srednjo šolo povezan z mnogimi spremembami, nekaterimi prijetnimi ter tudi manj prijetnimi. Ker ta prehod iz osnovne v srednjo šolo kmalu čaka tudi mene, sem se odločila za raziskovanje tega prehoda z različnih zornih kotov. Želela sem spoznati doživljanje prehoda iz osnovne v srednjo šolo s strani dijakov 1. letnika ter njihovih staršev.

1 TEORETIČNI UVOD

V teoretičnem uvodu bom predstavila temeljne pojme moje raziskovalne naloge, in sicer: obdobje mladostništva, puberteto ter prehod iz osnovne šole v srednjo šolo in s tem povezane izzive (sklepanje novih prijateljstev, navajanje na novo okolje, izzivi na učnem področju ...). Večina uporabljenih virov je starejšega izvora, vendar novejših virov nisem našla, kar kaže na to, da je to področje dokaj neraziskano.

1.1 OBDOBJE MLADOSTNIŠTVA

Avtorica Ule (2008, str. 53; po Zupančič, 2020: 645) obdobje mladostništva opredeljuje kot obdobje med otroštvom in odraslostjo, v tem obdobju posameznik ni več otrok, ni pa še odrasel. Mladostništvo se danes začne bolj zgodaj kot v preteklosti in ga delimo na: zgodnje (do 14. leta), srednje (do 17. leta) in pozno (do 22. oziroma 24. leta) mladostništvo.

Obdobje mladostništva se začne s puberteto, ki predstavlja obdobje pospešenega telesnega razvoja vključno z razvojem reproduktivne zrelosti. Na začetek pubertetnih sprememb vplivajo tudi drugi dejavniki, npr. dedni dejavniki, razlike v okolju odraščanja, razlike med spoloma. Obdobje pubertete navadno sovпада z zgodnjim mladostništvom (Zupančič, 2020: 644). Zaradi sprememb telesa v času pubertete mladostniki spremenijo dojemanje sebe in drugih, odnos do svojega telesa, svoje identitete ter svoje okolice (Braconnier, 2005: 28).

Prehod iz sveta otroštva v svet odraslosti ne zaznamujejo zgolj številne telesne spremembe. To obdobje je polno novih potreb, želja, izkušenj, dvomov, negotovosti, tveganja ter novosti. Z vsemi spremembami in spoznanji mladostnik spoznava sebe in svoje odnose z drugimi (Braconnier, 2005: 27).

Braconnier (2005: 17) navaja, da je mladostništvo obdobje, ki je polno številnih nasprotij. Mladostnik je čustveno nestabilen, občutljivejši, ranljivejši in nepredvidljiv s svojim vedenjem. Želi si odkrivati in spoznavati svet in pogosto lovi vsak življenjski trenutek, da bi spoznal in doživel čim več. Po drugi strani pa se pogosto zapira vase, v svoj svet, se predaja fantazijam in se umika vsakdanjosti. Menjava svoj zunanji videz, se preizkuša v različnih slogih vedenja, da bi se našel in potrdil med vrstniki.

V obdobju mladostništva posameznik razvija svojo miselnost in sam opredeljuje svoj položaj v svetu ter se vključuje v različne družbene vloge, s katerimi je določena odraslost. Mladostniki v tem obdobju razvijajo socialne veščine in sposobnosti za prevzemanje statusa odrasle osebe na različnih področjih: poklicnem, partnerskem, politično - etičnem, potrošniško - kulturnem. Mladost je torej obdobje, v katerem mlad človek ni več otrok, hkrati pa še ni odrasel. Ravno zaradi te vmesnosti med dvema življenjskima obdobjema, otroštvom in odraslostjo, ki sta obe trdno opredeljeni, je mladost vedno veljala za labilno in protislovno razvojno obdobje. V dvajsetem stoletju je bila mladost prepoznana kot formativno življenjsko obdobje, ključno za življenje in delo odraslega (Ule, 2008: 50). Mladostništvo, poleg mladostnika, pogosto težko doživlja in preživlja tudi njegova okolica (Žmuc-Tomori, 1983: 109).

Kljub temu, da sta otroštvo in mladostništvo dve ločeni obdobji, imata kar nekaj skupnih značilnosti. Med skupne značilnosti spadajo posameznikova nedoraslost, ekonomska odvisnost in nadzor ter odvisnost od staršev ali šolskih institucij. Medtem ko otrokom še ni toliko pomembna svoboda, se ta potreba začne kazati v obdobju mladostništva, ko si posameznik želi biti čim bolj samostojen in čim manj odvisen od staršev ter drugih. Ta sprememba v družini pogosto pripelje do težav, saj se zmanjšuje bližina med mladostnikom in starši ter povečuje konfliktnost (Celarc, 2019: 1).

Družina je prva skupina, sistem, v katerem se otrok znajde. Na razvoj osebnosti odločilno vplivajo značilnosti družine. Starši so prve pomembne osebe, ki otroku predstavljajo svet, katerega otrok spoznava na način, na katerega jim ga predstavijo starši (Čačinovič-Vogrinič, 1998: 23, 24).

Z vstopom otroka v mladostništvo se spreminjajo odnosi med družinskimi člani. V obdobju otroštva je otrok odvisen od svojih staršev na vseh življenjskih področjih. V času mladostništva se postopoma razvija samostojnost in neodvisnost od staršev. Mladostnik se uči prevzemati odgovornost za svoja dejanja in poskrbeti sam zase. S tem razvija lastno identiteto, samozavest in samospoštovanje (Žmuc-Tomori, 1983: 111, 112).

Saksida (2008: 90) govori o tem, da je mladost posebno pomembno obdobje v človekovem življenju, v katerem se posameznik »išče«. V tem obdobju naj bi se mladostnik preoblikoval v odgovorno, samostojno odraslo osebo, ki zna poskrbeti zase in za druge ljudi. V procesu osamosvajanja je bistveno, da se mladostnik želi ločiti od staršev in njihovega načina razmišljanja. Rad bi našel svoj način, kako se spopasti z življenjem. Toda ta proces je za starše lahko zelo boleč, za mladostnika pa prav tako težak. Če je otroštvo povezano z naravnimi procesi, odraslost pripada področju kulturnega, zaradi česar lahko trdimo, da mladost pomeni prehod iz narave v kulturo in hkrati izpostavlja razliko med naravo in kulturo (Ule, 2008: str. 48).

1.2 ŠOLA IN NJENA VLOGA V MLADOSTNIKOVEM ŽIVLJENJU

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (<https://fran.si>) je šola opredeljena kot vzgojno-izobraževalna ustanova, ki omogoča učencem organizirano, sistematično pridobivanje znanja, spretnosti.

Pravica do izobraževanja je ena od temeljnih pravic, ki so zapisane v Konvenciji Združenih narodov o otrokovih pravicah. Konvencija obvezuje države, da priznajo otrokom pravico do izobraževanja z namenom, da bi bila izobrazba na podlagi enakih možnosti postopoma zagotovljena vsem otrokom. Države naj bi zagotovile obvezno in vsem brezplačno dostopno osnovno šolanje, spodbujale različne oblike srednjega šolanja, tako splošnega kot poklicnega, zagotavljale otrokom, če je to potrebno, denarne pomoči ter sprejele ukrepe za zmanjšanje osipa (Vidmar, 2022: 15). Poleg izobraževanja je temeljna naloga šole tudi vzgoja ter posredovanje splošnih in skupnih družbenih vrednot (Grebenc, Kvaternk, Kodele in Rihter, 2010: 10).

Šola mladostniku predstavlja okolje, v katerem spoznava delovanje družbe kot celote in sodelovanje v družbi, šoli. Sodelovanje v šolah uravnavajo šolska pravila. Mladostnik s tem sodelovanjem pridobi večšine sodelovanja z drugimi in se hkrati nauči spoštovanja pravil ter samonadzorovanja (Barle-Lakota, Počkar, Novak Fajfar, Renner, Antić, Popit, Ilić, Ratkai in Pluško, 2006: 105).

Poleg izobraževanja otrok in mladostnikov je pomembna naloga šole osebno izoblikovanje posameznikov, da se lahko vključijo v družbo. Odgovornost za to oblikovanje nosita učenec in učitelj. Pomembna naloga učitelja, ki je v vsakodnevnem stiku z učencem, je, da pomaga in svetuje učencu, ki potrebuje pomoč. Učenec mora znati sprejeti pomoč in nasvet. V šoli mladostnik izoblikuje svojo samostojnost in solidarnost. Žal se pogosto zgodi, da šola nekaterim učencem postane prostor, v katerem se težave poglobljajo. V okolju, v katerem se mladostnik ne počuti sprejeto, se mladostnik ne more razvijati v polnosti (Bajzek idr., 2003: 20-23).

1.2.1 PREHOD IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO

Avtorica Vesna Vrečko Pizzulin (www.tosemjaz.net) prehod iz osnovne v srednjo šolo opisuje kot eno od življenjskih prelomnic, ki prinaša veliko sprememb in novih okoliščin. Nepoznano okolje, nova šola, novi sošolci, novi učitelji predstavljajo veliko novih sprememb, ki se vse pojavijo naenkrat. Ne glede na to, kako je mladostnik pripravljen na ta prehod, te spremembe lahko predstavljajo zelo velik vir stresa. Posledično mladostnik lahko doživi povečane občutke tesnobe, ki so precej neprijetni, vendar so povsem normalni.

Tesnoba ali anksioznost je sestavni del čustvovanja. Je neprijetno čustvo, ki ga pogosto spremljajo tudi telesne in vedenjske spremembe. Tesnoba se lahko pojavlja postopoma ali pa se začne v trenutku (Dernovšek, Gorenc in Jeriček, 2006: 36). Tesnoba se razvije iz strahu in zaskrbljenosti in izhaja iz situacije, ki ne obstaja, temveč jo mladostnik pričakuje (Marjanovič Umek in Zupančič, 2004: 429).

Vesna Vrečko Pizzulin (www.tosemjaz.net) navaja, da je tesnoba pogosto vezana na medosebne odnose, mladostnik jo lahko občuti:

- v svojem telesu (npr. povečan srčni utrip, potenje, zardevanje, občutek slabosti v trebuhu in slabost);
- v čustvih (npr. občutek strahu, osamljenosti, negotovosti, živčnosti, stresa);

- v mislih (pričakovanje, da bo vse šlo narobe; pripisovanje, da se drugi veliko ukvarjajo z nami; prekomerno analiziranje vseh stikov in situacij; premlevanje o preteklih in prihodnjih dogodkih);
- v vedenju (izogibanje vrstnikom in druženju, nezmožnost biti sproščen med ljudmi, težave z vzpostavljanjem očesnega stika, igranje z lasmi ali s telefonom, ko si s kom v stiku).

Poleg že omenjenih številnih sprememb, ki jih prinaša prehod iz osnovne v srednjo šolo, je srednješolsko obdobje zaznamovano tudi z velikimi biološkimi, socialnimi, družinskimi, osebnimi in kulturnimi spremembami. V tem obdobju se spreminja hormonsko ravnovesje, mladostnik začne spolno dozorevati, začne se spreminjati njegova samopodoba in odnosi tako z vrstniki kot z odraslimi, povečajo se tudi možnosti za tvegano vedenje (npr. na področju uživanja dovoljenih in prepovedanih drog) in v tem času se mladostniki pogosto srečujejo z neuspehom v šoli. Pomembno je, da starši in šola upoštevajo posebnosti tega obdobja in so mladostniku v pomoč pri premagovanju vsakodnevnih izzivov, s katerimi se srečuje (Celarc, 2019: 12).

Ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo se mladostniki srečujejo s številnimi izzivi. V nadaljevanju bom predstavila nekatere izmed njih. Izzivi, s katerimi se mladi srečujejo, lahko zelo močno vplivajo nanje oziroma tudi na njihovo odločitev pri izbiri srednje šole. Če se učenci v osnovni in srednji šoli naučijo spoprijemati z izzivi, bodo to zmogli tudi v različnih situacijah v življenju in službi (Kodele in Mešl, 2011: 116).

Akos in Galassi (2004; po Lorger, 2016: 55) sta analizirala prehod iz osnovnega v srednje izobraževanje v ameriškem šolskem sistemu. Navajata, da prehod pomeni za učence izziv, vendar se ga tudi bojijo. Kot najbolj pogoste skrbi, ki se pojavljajo pri učencih, navajata **skrbi glede akademskih zmožnosti** (vprašljivost predhodnega znanja, nove naloge, večja količina nalog, novi predmeti), **proceduralne skrbi** (velikost objekta, strah, da se bodo izgubili, kako se bodo znašli v novem okolju, kako se bodo razumeli z učitelji) ter **socialne skrbi** (novi sošolci, sklepanje prijateljstev, zbadanje starejših dijakov, strah pred nasilneži).

Zmožnost pridobiti in obdržati prijatelja je ena najintenzivnejših tesnob, ki jih doživljajo mladostniki ob prehodih na višjo raven izobraževanja, saj le-ti ocenjujejo svoje počutje ravno na podlagi dejstva, ali imajo dovolj prijateljev (Brodnjak, 2012: 22).

Šolsko okolje mladostnikom omogoča zadovoljevanje potrebe po pripadnosti, kar je pri mladostnikih zelo pomembno. Mladostniki se v šoli družijo z vrstniki in s tem vsakodnevno občutijo občutek pripadnosti. Mladostniki se povezujejo z vrstniki kot tudi z učitelji. Pomembno je omeniti, da potreba po pripadnosti nikakor ni isto kot potreba po druženju. Družimo se lahko tudi z ljudmi, ki nas ne podpirajo in posledično naša potreba po pripadnosti ni zadovoljena. Problem nastane, kadar posameznik ne doživlja pripadnosti, saj lahko to vodi v emocionalno osamljenost, depresijo, ljubosumje ali tesnoba. Nekaterim mladostnikom ravno težave pri odnosih z vrstniki vzbujajo odpor do šole, saj ne doživljajo občutka varnosti in sprejetosti. Ti mladostniki predstavljajo tveganje za probleme v kasnejše življenju, ki se lahko kažejo v neopravičenem izostajanju od pouka, antisocialnem vedenju, doživljanju hudih stisk, uživanju prepovedanih substanc ali kot čustvene motenje (Celarc, 2019: 7, 8). Večina mladostnikov se

boji biti sam v novem okolju, saj je znano, da mladostniki, ki nimajo veliko oz. so skoraj brez prijateljev, hitreje podležejo zbadanju in zastraševanju (Brodnjak, 2012: 23).

Z različnimi aktivnostmi, ki nudijo mladostnikom socialno podporo pri spoznavanju in tikanju vezi z novimi sošolci ter starejšimi dijaki, je mladostnikom olajšan prehod v srednjo šolo. Mladostniki, ki so se udeleževali takih aktivnosti, manj izostajajo od pouka ter imajo manj težav pri učnem uspehu (Brodnjak, 2012: 23).

V 9. razredu osnovne šole posamezni učenci popustijo pri učenju, saj imajo občutek, da šolsko delo 9. razreda ni pretirano zahtevno. V 1. letniku srednje šole hitro ugotovijo, da se je stopnja zahtevanega znanja zvišala. Zaradi tega posamezni dijaki hitro obupajo, njihovo znanje ter ocene se nižajo, nekateri pa ponovno obudijo red in disciplino pri šolskem delu ter pričnejo dohajati ostale dijake (Brodnjak, 2012: 24).

1.3 VLOGA SVETOVALNE SLUŽBE OB PREHODU IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO

Delo šolske svetovalne službe opravljajo strokovni delavci, ki so po izobrazbi psihologi, pedagogi, defektologi, socialni delavci in socialni pedagogi. Njihovo delo je opredeljeno z dokumentom Smernice za delo šolskih svetovalnih služb, ki so ga leta 1990 sprejeli na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo. Ena od nalog svetovalne službe v osnovni šoli je opravljanje poklicnega svetovanja (Vogrinc in Krek, 2012: 5)

Na področju poklicnega svetovanja so predpisani standardi, s katerimi je vsem učencem, ne glede na specifičnost šole omogočen določen minimalen standard poklicnega svetovanja, da so osnovnošolci enako informirani o tej temi. Šolska svetovalna služba skupaj z učenci, učitelji ter starši pomaga učencem pri izbiranju ter načrtovanju prave izobraževalne poklicne poti. Osnovna šola lahko pri tem sodeluje z Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje (Špiclin, 2005: 56).

Naloga šolske svetovalne službe je, da pomaga in podpira vse sodelujoče pri doseganju zastavljenih ciljev. Šolska svetovalna delavka pomaga posameznikom ali skupinam v šoli. Prizadevati si mora, da ves čas vzpostavlja in vzdržuje odnos z vsemi učenci šole. Svetovalna delavka sodeluje že ob vstopu otroka v šolo, saj pomaga pri vzpostavljanju varnih pogojev, ki otroku omogočijo čim boljše napredovanje. Delo šolske svetovalne službe zajema veliko stvari, kot so: delo z učenci, delo z učitelji, delo s starši in ljudmi, ki niso povezani s šolo. Šolsko svetovanje je zelo pomembno pri mladostnikovem prehodu v srednjo šolo (Celarc, 2019: 14).

Izraz poklicna orientacija nadomešča staro poimenovanje tega področja. Ta zajema naslednje aktivnosti: poklicno informiranje, diagnosticiranje, poklicno svetovanje, poklicno vzgojo, namestitvev, zastopanje, povratno informiranje in spremljanje svetovancev. Poklicna vzgoja kot ena od aktivnosti poklicne orientacije predstavlja program načrtovanih izkušenj, s pomočjo katerega učenec razvije predstave, znanja in veščine, ki mu omogočajo ustrezno odločanje in pomagajo pri prehodih z ene na drugo stopnjo izobraževanja ter pri prehodu v zaposlitev. Izvaja se v okviru rednih predmetov, oddelčne skupnosti, drugih aktivnosti na šoli in izven šole. Poklicno vzgojo v okviru pouka izvajajo učitelji v skladu s cilji, ki so opredeljeni v učnem načrtu

tega predmeta. Poklicno vzgojo v okviru oddelčne skupnosti izvajajo razredniki in svetovalni delavci. Dejavnost poklicne vzgoje izven pouka pa koordinirajo šolski svetovalni delavci (Špiclin, 2005: 64).

1.4 OPREDELITEV PROBLEMA IN HIPOTEZE

Temo raziskovalne naloge sem izbrala med opazovanjem brata, ki je v tem šolskem letu postal srednješolec. Opazovala sem njegovo doživljanje prehoda iz osnovne v srednjo šolo. Z lastnim raziskovanjem sem želela ugotoviti, kako so prehod iz osnovne v srednjo šolo doživljali tudi drugi mladostniki ter njihovi starši. Raziskati sem želela tudi, ali prihaja do različnih mnenj in doživljanja tega prehoda med mladostniki in njihovimi starši. Zato sem se odločila anketirati mladostnike, ki so v tem šolskem letu vstopili v prvi letnik srednje šole, in njihove starše.

Zastavila sem si naslednje cilje:

- pridobiti več teoretičnega znanja o prehodu mladostnikov iz osnovne v srednjo šolo;
- raziskati, kako so prehod iz osnovne v srednjo šolo doživljali mladostniki in njihovi starši;
- ugotoviti, ali je prišli do razlik v doživljanju prehoda iz osnovne v srednjo šolo med mladostniki in njihovimi starši.

Zastavila sem si naslednje hipoteze:

1. da manj kot 40,0 % anketiranih dijakov, ki bivajo v dijaškem domu, pogosto ali zelo pogosto občuti domotožje;
2. da več kot 60,0 % anketiranih dijakov ni bilo strah ob vpisu v srednjo šolo in da so se boljše počutili v osnovni šoli kot v srednji šoli;
3. da manj kot 40,0 % anketiranih dijakov občuti neprijetne spremembe v svojem telesu po prehodu v srednjo šolo (npr. povečan srčni utrip, potenje, zardevanje, občutek slabosti v trebuhu in slabost);
4. da manj kot polovica anketiranih dijakov občuti pogosto oziroma zelo pogosto neprijetna čustva in misli ob prehodu v srednjo šolo (občutek strahu, premlevanje o preteklih in prihodnjih dogodkih) in jim je prehod iz osnovne v srednjo šolo predstavljal velik stres;
5. da je bila dijakom, po mnenju anketiranih dijakov in njihovih staršev, v največjo oporo ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo družina;
6. da manj kot 40,0 % anketiranih staršev doživlja skrbi povezane s preходом otroka iz osnovne v srednjo šolo na socialnem področju (npr. kako se bo znašel v novi družbi, nadlegovanje starejših srednješolcev, slab vpliv novih vrstnikov – prepovedane substance ...);
7. da manj kot 40,0 % anketiranih staršev doživlja skrbi povezane s preходом otroka iz osnovne v srednjo šolo na učnem področju (strah pred slabimi ocenami, da bi se otrok slabo razumel s profesorji ...);
8. da se več kot 60,0 % anketiranim dijakom zdi učna snov težja v srednji šoli kot pa v osnovni šoli.

2 EMPIRIČNI DEL

2.1 VZOREC

V raziskovalno nalogo o doživljanju prehoda iz osnovne šole v srednjo šolo sem vključila dijake 1. letnika srednjih šol ter njihove starše. Anketni vprašalnik za dijake je izpolnilo **201 anketirancev**. Od tega jih je bilo 141 ženskega spola in 60 moškega spola. Anketiranci obiskujejo različne srednje šole, večina anketirancev obiskuje srednjo šolo v severovzhodni Sloveniji. Največ anketirancev obiskuje Gimnazijo Franca Miklošiča Ljutomer (58), Gimnazijo Murska Sobota (48), Ekonomsko šolo in gimnazijo Murska Sobota (24), Srednjo poklicno in tehniško šolo Murska Sobota (17), II. gimnazijo Maribor (9).

Anketni vprašalnik za starše je izpolnilo **60 anketirancev**. Od tega jih je bilo 50 ženskega spola in 10 moškega spola. Največ anketiranih staršev (33) je starih od 35 do 44 let, 23 anketirancev je starih od 45 do 54 let, 3 anketiranci so stari od 55 do 64 let in 1 anketirancev manj kot 35 let. 29 otrok anketiranih staršev obiskuje gimnazijo, 22 otrok anketiranih staršev obiskuje 4-letno poklicno šolo, 7 jih obiskuje 3-letno poklicno šolo in starši enega otroka so izbrali odgovor *drugo*.

Da bi dobila vpogled v raziskovalno temo s strani pedagoških delavcev, sem opravila intervju s Polono Kiker, ki je po izobrazbi socialna pedagoginja in je zaposlena kot svetovalna delavka na II. gimnaziji Maribor. To delo opravlja 20 let, prej je delala kot svetovalna delavka na osnovni šoli. Uporabljena vprašanja v intervjuju so razvidna iz Priloge 3.

2.2 UPORABLJENI PRIPOMOČKI, POSTOPEK ZBIRANJA IN OBDELAVE PODATKOV

V svoji raziskovalni nalogi sem se odločila uporabiti kvantitativno metodo – metodo anketiranja in kvalitativno metodo – intervju.

Pripravila sem dva spletna anketna vprašalnika o doživljanju **prehoda mladostnikov iz osnovne v srednjo šolo**, enega za dijake 1. letnika ter enega za njihove starše. Pri sestavi obeh anketnih vprašalnikov sem si pomagala s strokovno literaturo.

Anketni vprašalnik za dijake 1. letnika vsebuje demografske podatke (spol, starost, srednjo šolo, ki jo anketiranec obiskuje ter bivanje v dijaškem domu) ter 6 vprašanj o doživljanju prehoda iz osnovne v srednjo šolo. Od teh je bilo eno vprašanje (5. vprašanje) kombiniranega tipa, vsa ostala pa zaprtega tipa. Med vprašanji zaprtega tipa je bilo eno vprašanje (4. vprašanje) v obliki trditev, na katere so anketiranci odgovarjali s pomočjo petstopenjske ocenjevalne lestvice (ocena 1 – sploh se ne strinjam in ocena 5 – popolnoma se strinjam). Anketni vprašalnik za dijake 1. letnika se nahaja v Prilogi 1.

Anketni vprašalnik za starše dijakov 1. letnika prav tako vsebuje demografske podatke (spol, starost, srednjo šolo, ki jo otrok anketiranca obiskuje ter bivanje otroka anketiranca v dijaškem

domu) ter 7 vprašanj o doživljanju prehoda njihovega otroka iz osnovne v srednjo šolo. Od teh vprašanj je bilo eno vprašanje kombiniranega tipa (5. vprašanje), eno vprašanje odprtega tipa (7. vprašanje), vsa ostala vprašanja pa zaprtega tipa. Med vprašanji zaprtega tipa je bilo eno vprašanje (4. vprašanje) v obliki trditev, na katere so anketiranci odgovarjali s pomočjo petstopenjske ocenjevalne lestvice (ocena 1 – sploh se ne strinjam in ocena 5 – popolnoma se strinjam). Anketni vprašalnik za starše dijakov 1. letnika se nahaja v Prilogi 2.

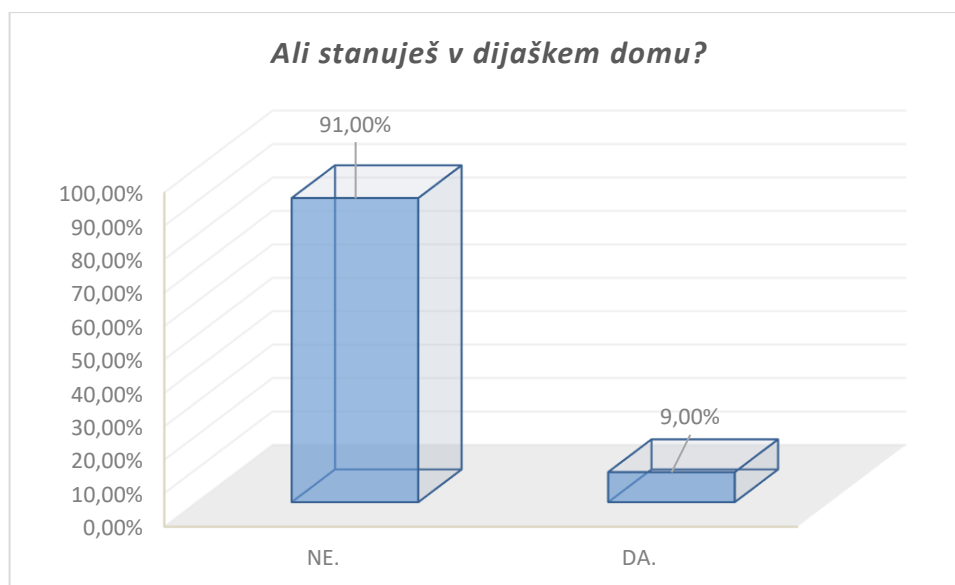
Oba anketna vprašalnika sem pripravila v orodju za spletne ankete 1KA ter povezavo pripravljene ankete posredovala dijakom 1. letnika oziroma njihovim staršem. Povezavo sem poslala preko različnih kanalov obveščanja (SMS sporočila, elektronska pošta, obvestila v različnih socialnih omrežjih). Podatke sem zbirala od konca septembra 2023 do začetka oktobra 2023. Grafični prikaz rezultatov sem pripravila v programu Microsoft Excel, in sicer v januarju 2024.

Intervju s svetovalno delavko sem izvedla na daljavo, preko aplikacije Zoom. Intervju sem izvedla 16. 1. 2024 v dopoldanskem času. Pri izvedbi intervjuja sta mi pomagali mentorici. Uporabila sem polstrukturiran oziroma polodprt intervju, ki spada med kvalitativne raziskave. Za polstrukturiran intervju sem se odločila, ker omogoča, da se vprašanja tekom intervjuja prilagodijo. Pred intervjujem sem si zastavila okvirna vprašanja, ki se nanašajo na doživljanje prehoda mladostnikov iz osnovne v srednjo šolo. Podvprašanja sem oblikovala sproti. Okvirna vprašanja za intervju s svetovalno delavko srednje šole se nahajajo v Prilogi 3.

3 REZULTATI

3.1 REZULTATI PRIDOBLENI S POMOČJO ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA DIJAKE 1. LETNIKOV

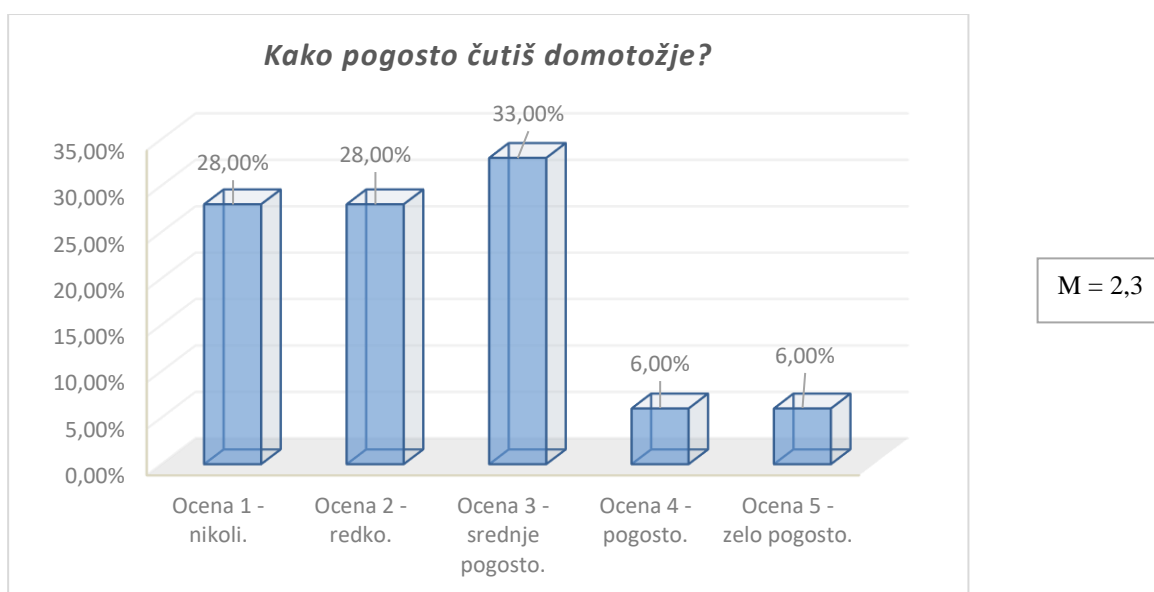
V nadaljevanju bom prikazala odgovore anketiranih dijakov prvih letnikov. Rezultate bom predstavila po vprašanih s pomočjo grafikonov. Vsakemu grafikonu sledi opis rezultatov.

Grafikon 1. Odgovori anketiranih dijakov na vprašanje *Ali stanuješ v dijaškem domu?* v odstotkih (%).

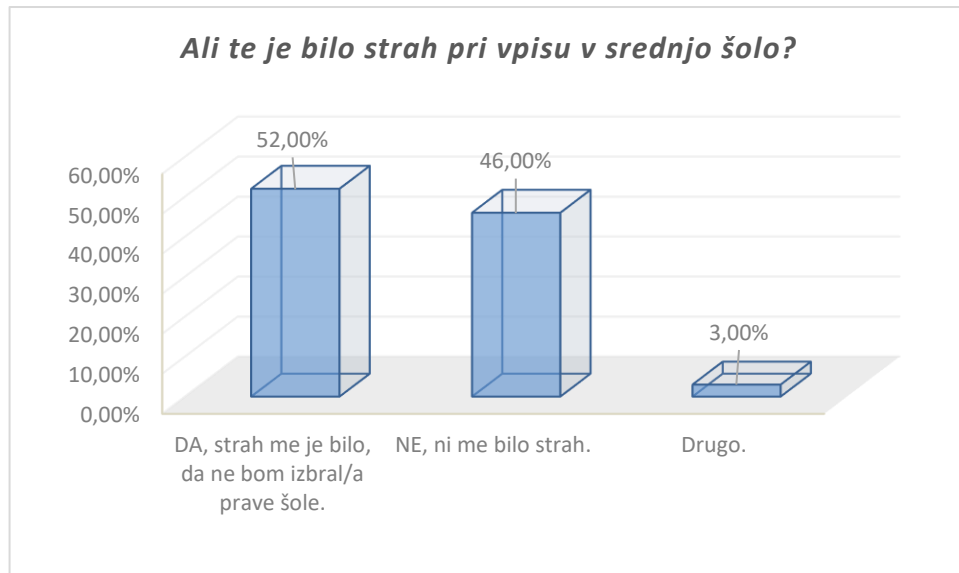
Grafikon 1 nam prikazuje, da večina anketiranih dijakov (91,0 %) ne stanuje v dijaškem domu. Le 9,0 % anketiranih dijakov stanuje v dijaškem domu.

Učenci, ki so na prvo vprašanje odgovorili z *da*, so dobili dodatno vprašanje; in sicer *Kako pogosto čutiš domotožje?* Rezultati so prikazani v grafikonu 2.

Grafikon 2. Ocene anketiranih dijakov pri vprašanju *Kako pogosto čutiš domotožje?* v odstotkih (%).

Dobljeni rezultati (grafikon 2) kažejo, kako pogosto anketirani dijaki, ki stanuje v dijaškem domu, čutijo domotožje. Nekaj več kot četrtina anketiranih dijakov (28,0 %) je izbrala oceno 1 (nikoli), enak odstotek anketirancev (28,0 %) je izbral oceno 2 (redko). Največ anketiranih dijakov (33,0 %) je izbralo oceno 3 (srednje pogosto). 6,0 % anketirancev je izbralo oceno 4 (pogosto) in enak odstotek (6,0 %) oceno 5 (zelo pogosto). **Izračunano povprečje znaša 2,3.**

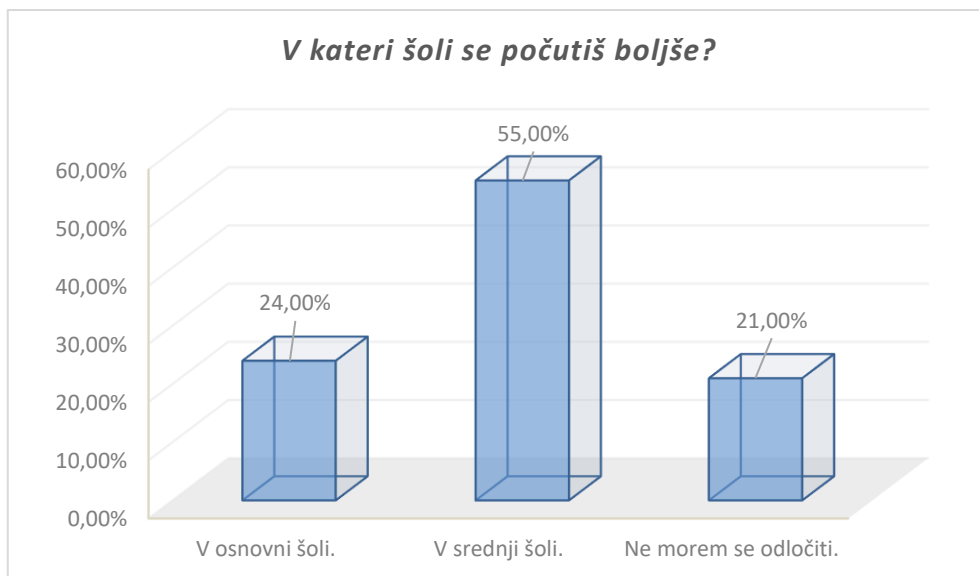

Grafikon 3. Odgovori anketirancev na vprašanje *Ali te je bilo strah pri vpisu v srednjo šolo?* v odstotkih (%).

Iz rezultatov (grafikon 3) vidimo, da je 52,0 % anketiranih dijakov izbralo odgovor, da jih je bilo strah, da ne bodo izbrali prave šole. 46,0 % anketiranih dijakov je izbralo odgovor *Ne, ni me bilo strah*. 3,0 % anketiranih dijakov je izbralo odgovor *Drugo*.

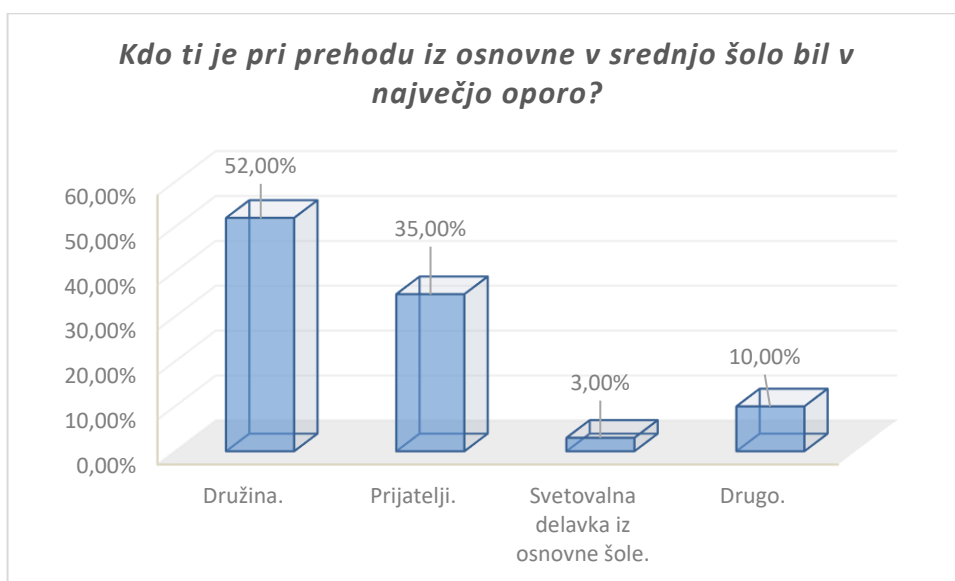
Pod *drugo* so navedli:

- Da, saj je srednja šola novo okolje. (1-krat)
- Bilo me je malo strah. (1-krat)
- Strah me je bilo, da ne bom sprejeta v šolo. (1-krat)

Grafikon 4. Odgovori anketirancev na vprašanje *V kateri šoli se počutiš boljše?* v odstotkih (%).

Iz grafikona 4 vidimo, da je več kot polovica anketiranih dijakov (55,0 %) izbrala odgovor, da se v srednji šoli počutijo boljše. 24,0 % anketiranih dijakov je izbralo odgovor *V osnovni šoli.* 21,0 % anketiranih dijakov pa je izbralo odgovor *Ne morem se odločiti.*

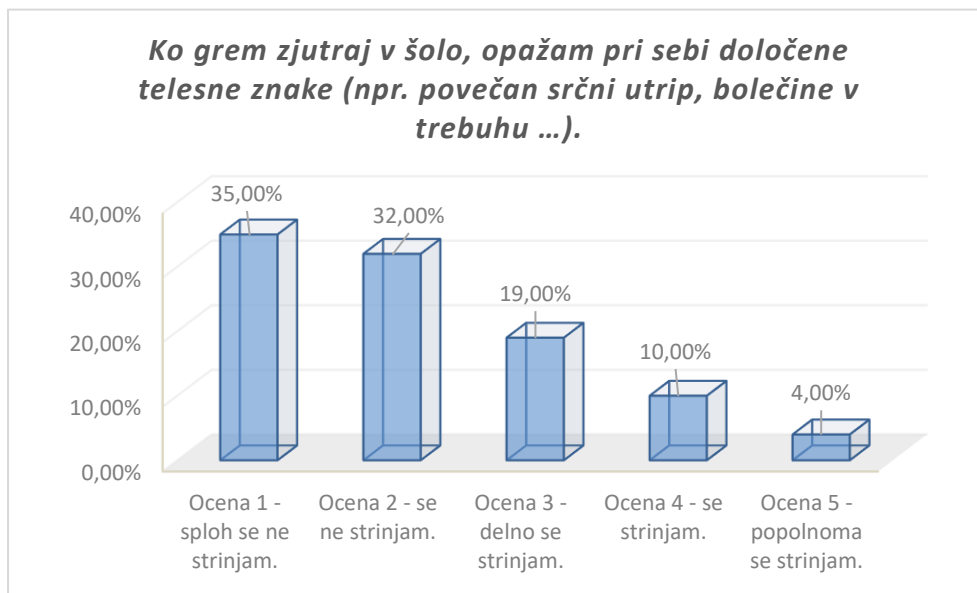
Grafikon 5. Odgovori učencev na vprašanje *Kdo ti je pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo bil v največjo oporo?* v odstotkih (%).

V grafikonu 5 lahko razberemo, da je več kot polovica (52,0 %) anketiranih dijakov na vprašanje *Kdo ti je pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo v največjo oporo?* izbrala odgovor *Družina.* Nekaj več kot tretjina anketiranih dijakov (35,0 %) je izbrala odgovor *Prijatelji.* Najmanj anketiranih dijakov (3,0 %) je izbralo odgovor *Svetovalna delavka iz osnovne šole.*

10 % anketirancev je izbralo odgovor *Drugo,* kjer so zapisali:

- sama (4-krat),
- družina in prijatelji (1-krat),
- fant (1-krat),

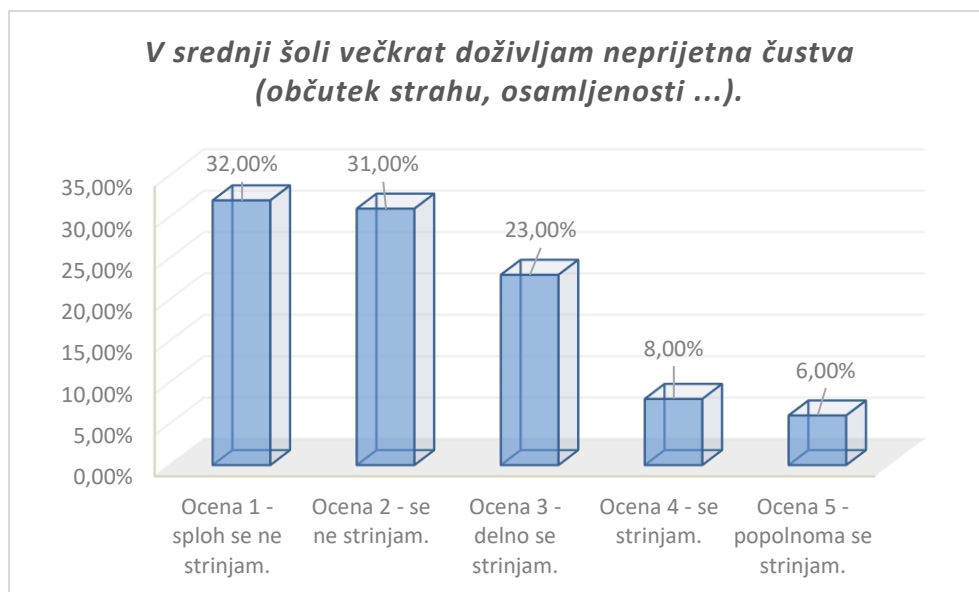
- punca (1-krat),
- novi prijatelji (1-krat),
- novi sošolci (1-krat),
- novi prijatelji (1-krat),
- ne vem (1-krat),
- vsi (1-krat).

M = 2,2

Grafikon 6. Ocene anketirancev trditve *Ko grem zjutraj v šolo, opažam pri sebi določene telesne znake (npr. povečan srčni utrip, bolečine v trebuhu ...)*. v odstotkih (%).

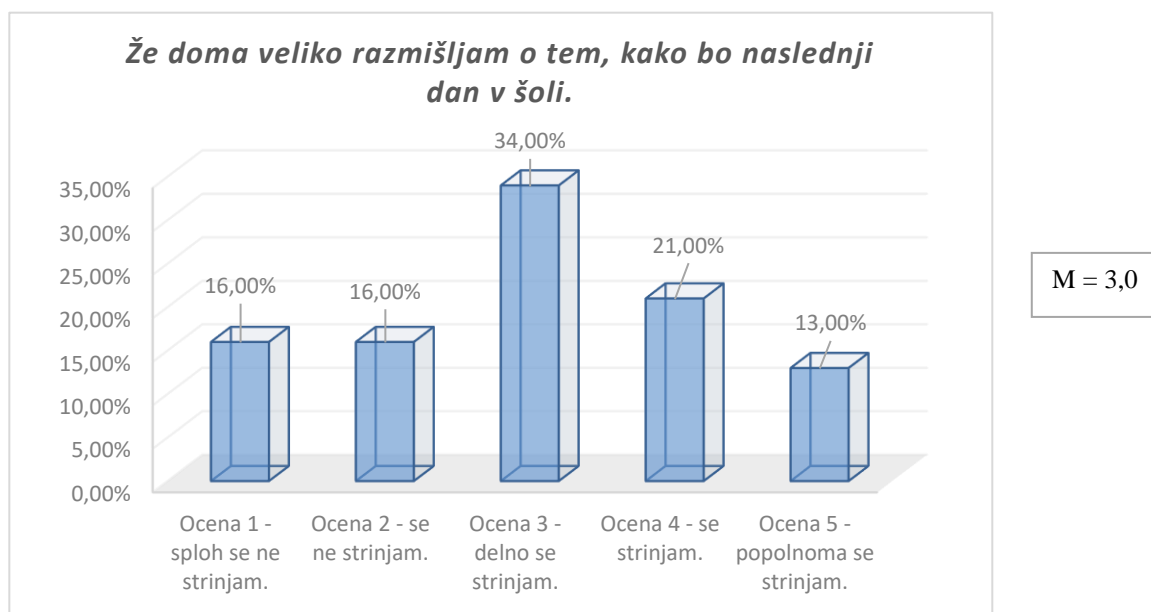
Iz grafikona 6 vidimo, da je 77,0 % anketiranih dijakov pri trditvi *Ko grem zjutraj v šolo, opažam pri sebi določene telesne znake (npr. povečan srčni utrip, bolečine v trebuhu ...)* izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). Najmanj anketiranih dijakov (4,0 %) je izbralo oceno 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,2.**

M = 2,3

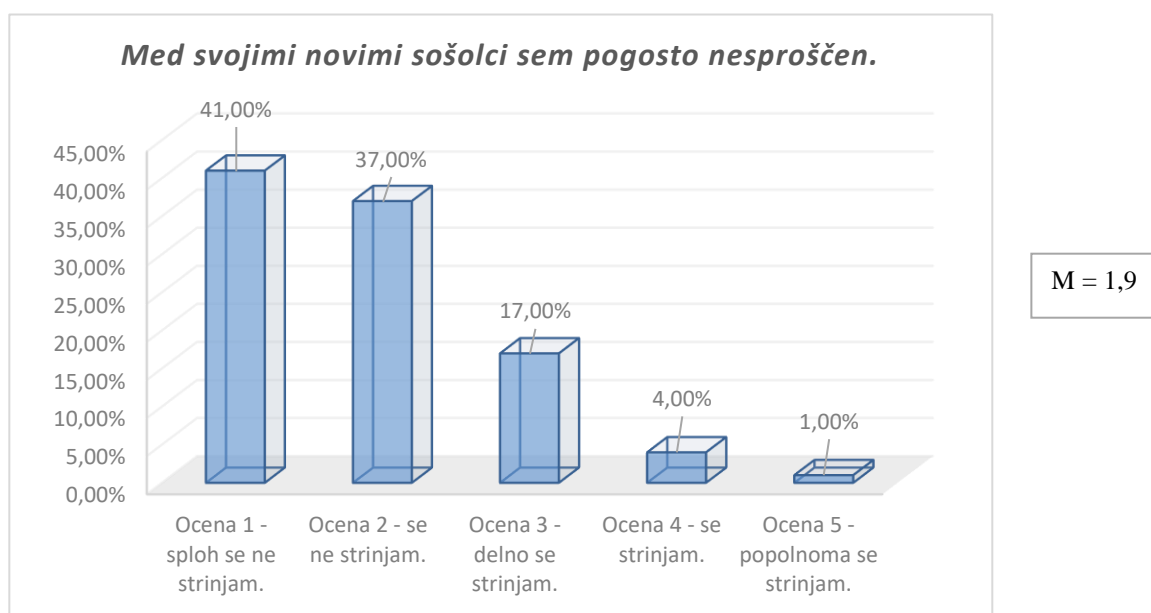
Grafikon 7. Ocene anketirancev trditve *V srednji šoli večkrat doživljam neprijetna čustva (občutek strahu, osamljenosti ...)*. v odstotkih (%).

Dobljeni rezultati (grafikon 7) kažejo, da je 63,0 % anketiranih dijakov pri trditvi *V srednji šoli večkrat doživljam neprijetna čustva (občutek strahu, osamljenosti ...)* izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). Najmanj anketiranih dijakov (6,0 %) je izbralo oceno 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,3.**

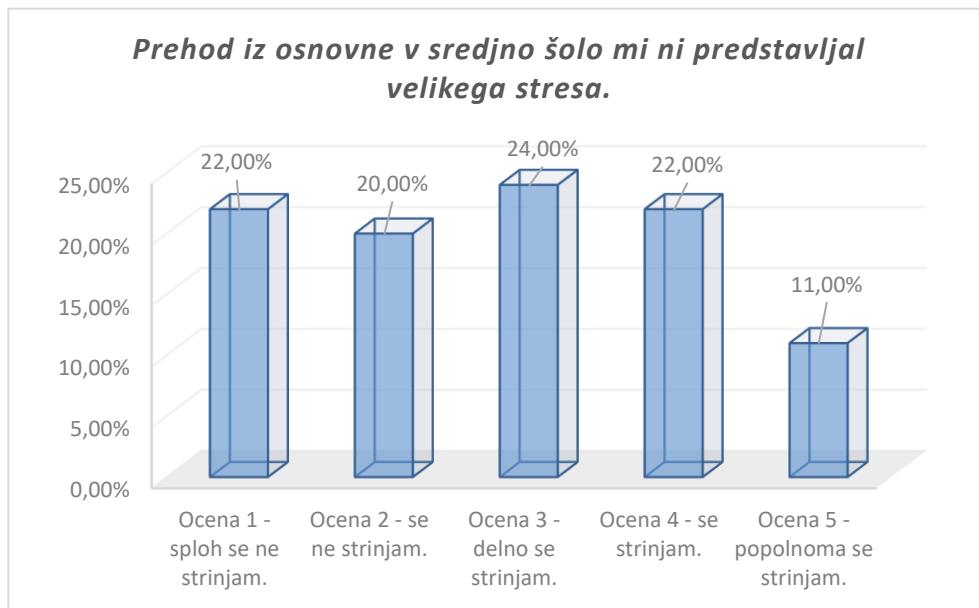
Grafikon 8. Odgovori anketirancev trditve *Že doma veliko razmišljam o tem, kako bo naslednji dan v šoli.* v odstotkih (%).

Iz prikazanega grafikona 8 je razvidno, da je 34,0 % anketiranih dijakov pri trditvi *Že doma veliko razmišljam o tem, kako bo naslednji dan v šoli.* izbralo oceno 3 (delno se strinjam). Skupno 33,0 % anketiranih dijakov pa je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,0.**

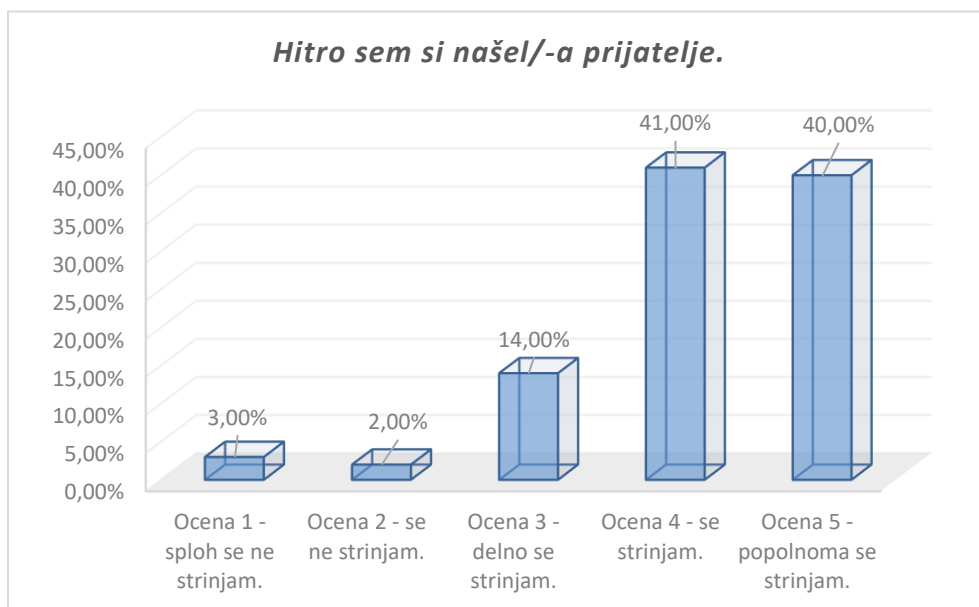
Grafikon 9. Ocene anketirancev trditve *Med svojimi novimi sošolci sem pogosto nesproščen.* v odstotkih (%).

Dobljeni rezultati kažejo (grafikon 9), da je 78,0 % anketiranih dijakov pri trditvi *Med svojimi novimi sošolci sem pogosto nesproščen*. izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). Nekoliko manj anketiranih dijakov (17,0 %) je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 1,9.**

Grafikon 10. Ocene anketirancev trditve *Prehod iz osnovne v srednjo šolo mi ni predstavljal velikega stresa*. v odstotkih (%).

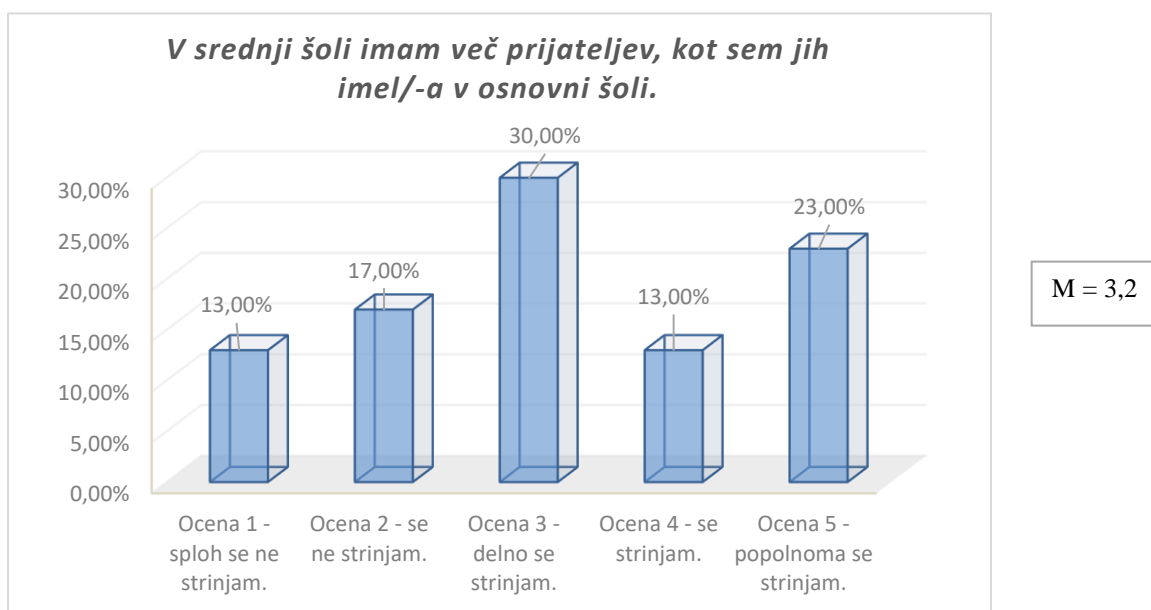
Iz grafikona 10 vidimo, da je 33,0 % anketiranih dijakov pri trditvi *Prehod iz osnovne v srednjo šolo mi ni predstavljal velikega stresa*. izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). Skoraj ena četrtnina (24,0 %) anketiranih dijakov je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,8.**

Grafikon 11. Ocene anketirancev trditve *Hitro sem si našel/-a prijatelje*. v odstotkih (%).

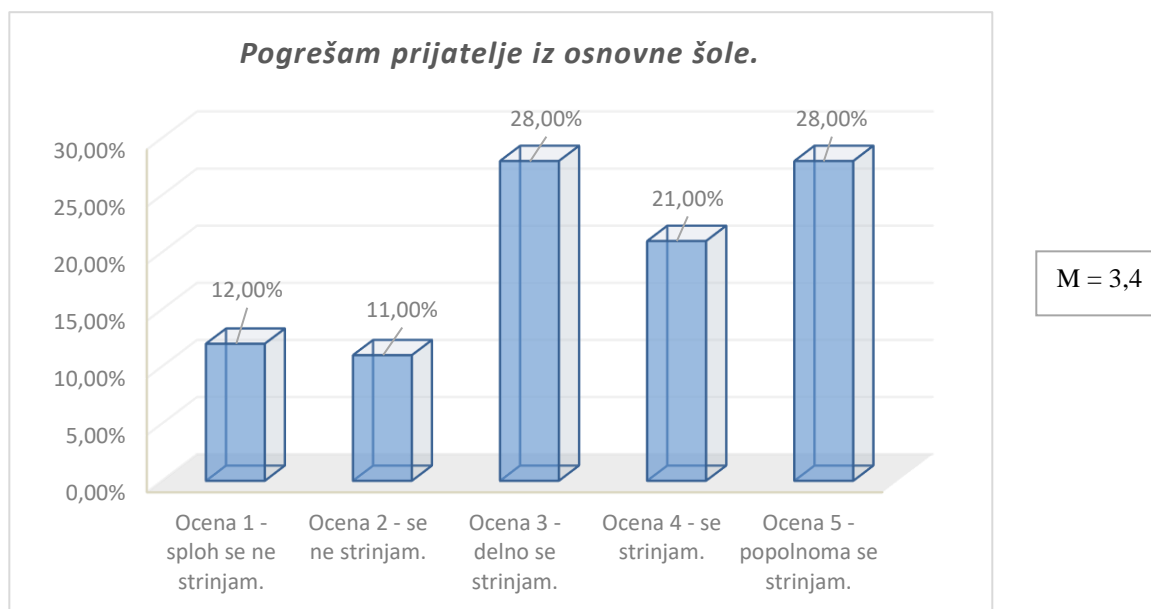

Iz grafikona 11 razberemo, da je 81,0 % anketiranih dijakov pri trditvi *Hitro sem si našel/-a prijatelje* izbralo oceno 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). Le 3,0 % anketiranih dijakov je izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 4,1.**

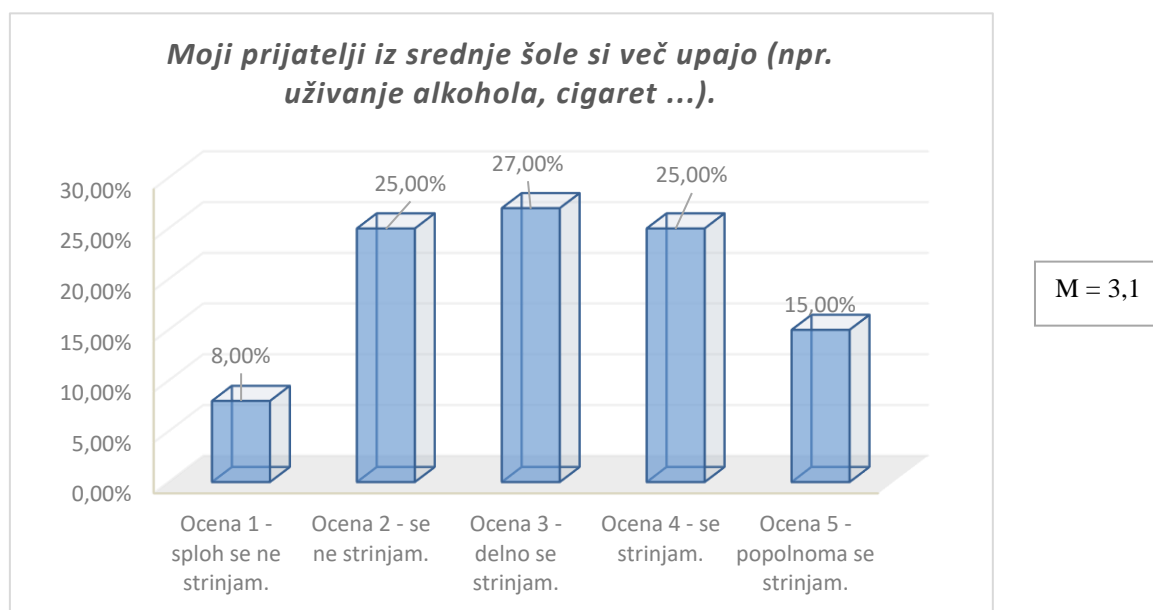
Grafikon 12. Ocene anketirancev trditve *V srednji šoli imam več prijateljev, kot sem jih imel/-a v osnovni šoli.* v odstotkih (%).

V grafikonu 12 vidimo ocene pri trditvi *V srednji šoli imam več prijateljev, kot sem jih imel/-a v osnovni šoli.* Največ anketiranih dijakov 30,0 % je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). 36,0 % anketiranih dijakov je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,2.**

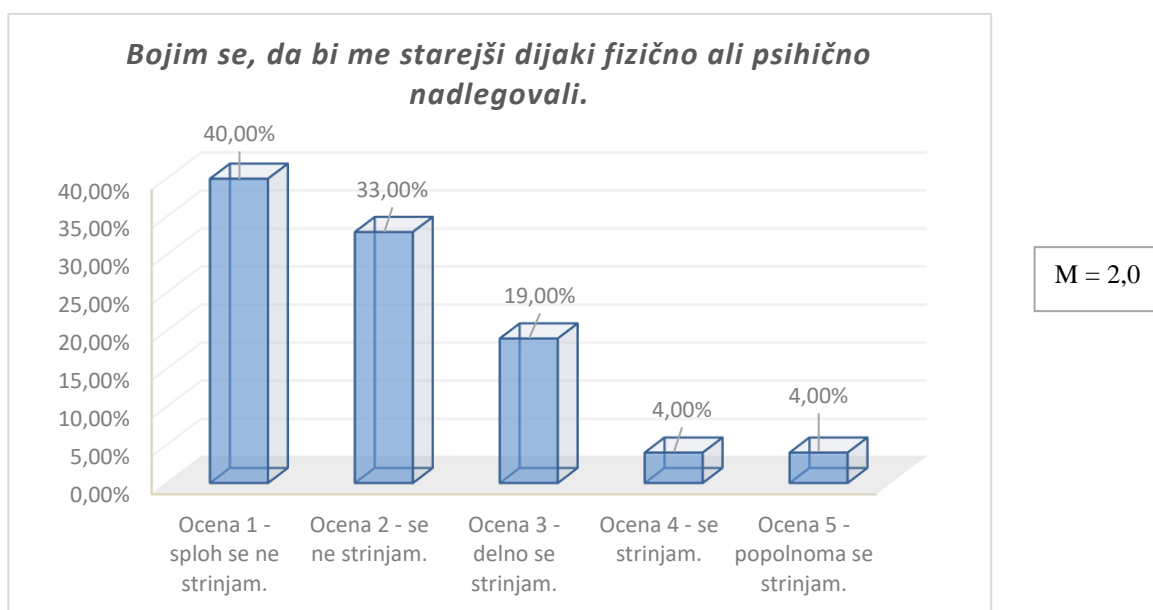
Grafikon 13. Ocene anketirancev trditve *Pogrešam prijatelje iz osnovne šole.* v odstotkih (%).

Iz grafikona 13 vidimo, da je skoraj polovica anketiranih dijakov (49,0 %) pri trditvi *Pogrešam prijatelje iz osnovne šole*. izbrala oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). 28,0 % anketiranih dijakov je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,4.**

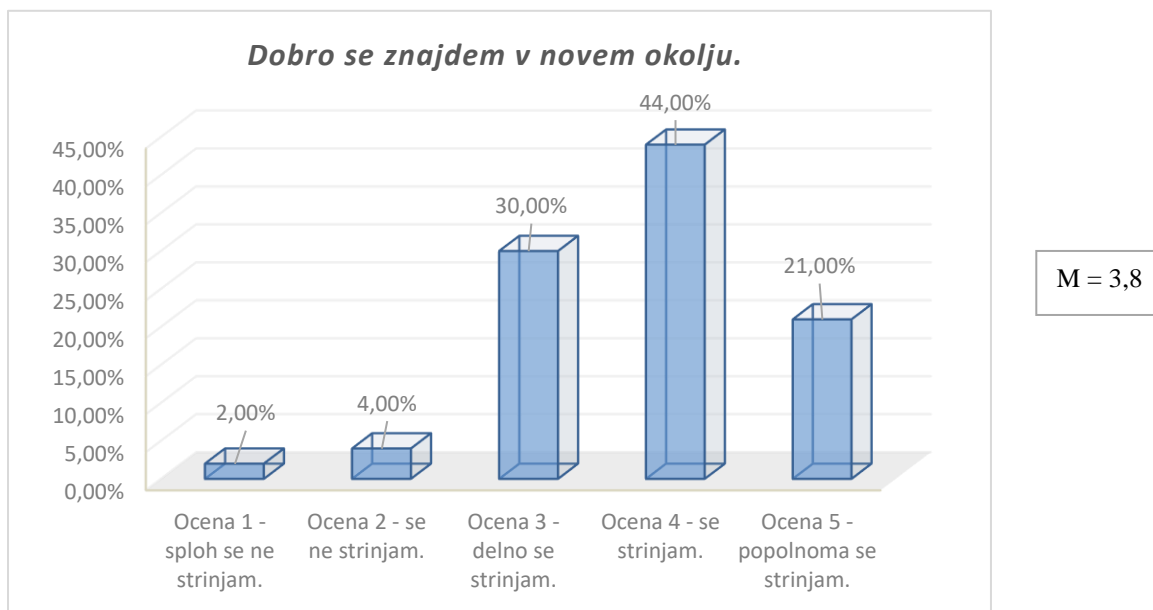
Grafikon 14. Ocene anketirancev trditve *Moji prijatelji iz srednje šole si več upajo (npr. uživanje alkohola, cigaret ...)*. v odstotkih (%).

V grafikonu 14 lahko vidimo, da je 40,0 % anketiranih dijakov pri trditvi *Moji prijatelji iz srednje šole si več upajo (npr. uživanje alkohola, cigaret ...)* izbralo oceno 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). 8,0 % anketiranih dijakov pa je izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). Največ anketiranih dijakov (27,0 %) pa je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,1.**

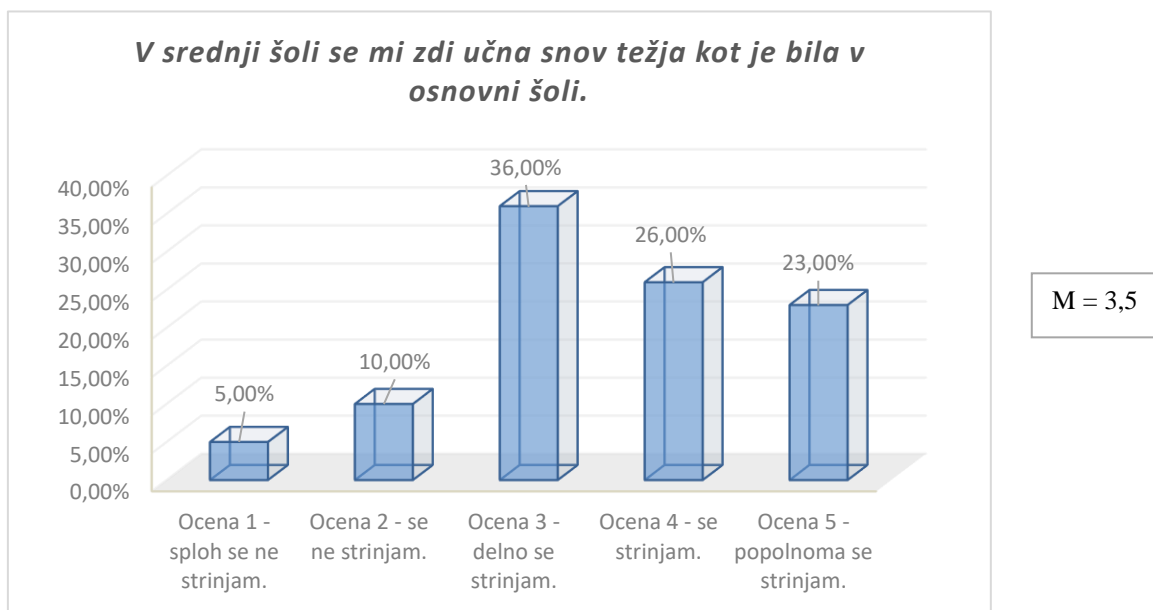
Grafikon 15. Ocene anketirancev trditve *Bojim se, da bi me starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali*. v odstotkih (%).

Dobljeni rezultati grafikona 15 kažejo, da je največ anketiranih dijakov (40,0 %) pri trditvi *Bojim se, da bi me starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali*. izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). 8,0 % anketiranih dijakov pa je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,0.**

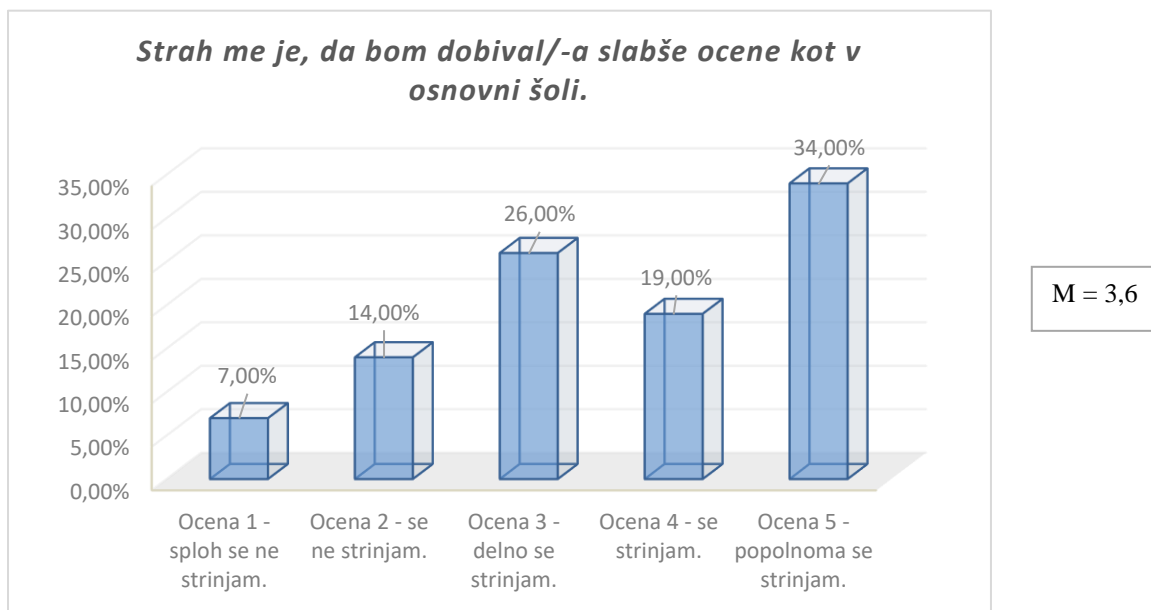
Grafikon 16g. Ocene anketirancev trditve *Dobro se znajdem v novem okolju*. v odstotkih (%).

Iz grafikona 16 lahko razberemo, da je največ anketiranih dijakov (44,0 %) pri trditvi *Dobro se znajdem v novem okolju*. izbralo oceno 4 (se strinjam), 21,0 % pa je izbralo oceno 5 (popolnoma se strinjam). 30,0 % anketiranih dijakov je izbralo oceno 3 (delno se strinjam) in le 6,0 % anketiranih dijakov je izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,8.**

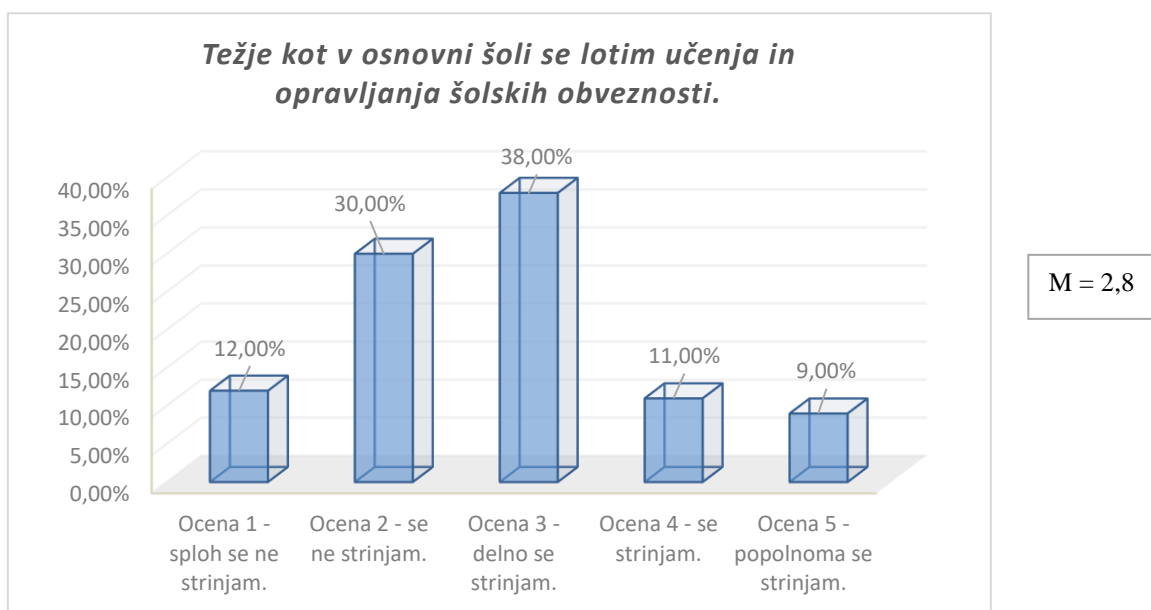
Grafikon 17. Ocene anketirancev trditve *V srednji šoli se mi zdi učna snov težja kot je bila v osnovni šoli*. v odstotkih (%).

Iz grafikona 17 vidimo ocene anketiranih dijakov pri trditvi *V srednji šoli se mi zdi učna snov težja kot je bila v osnovni šoli*. Največ anketiranih dijakov (36,0 %) je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). Skupno 49,0 % anketiranih dijakov pa je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,5.**

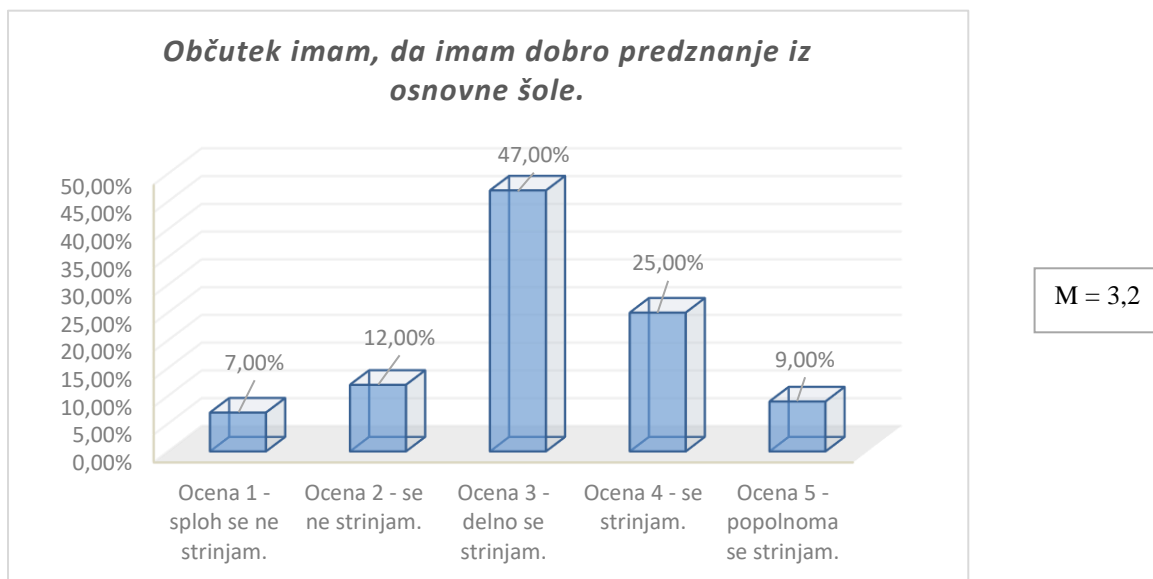
Grafikon 18. Ocene anketirancev trditve *Strah me je, da bom dobival/-a slabše ocene kot v osnovni šoli*. v odstotkih (%).

Iz grafikona 18 vidimo, da je več kot polovica anketiranih dijakov (53,0 %) pri trditvi *Strah me je, da bom dobival/-a slabše ocene kot v osnovni šoli* izbrala oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). 7,0 % anketiranih dijakov je izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,6.**

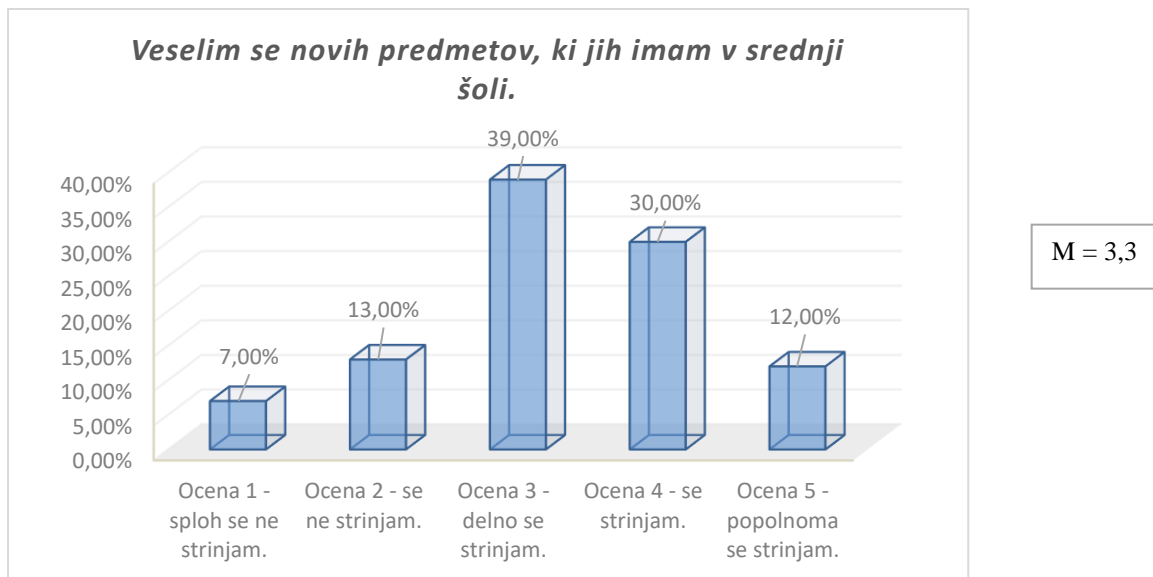
Grafikon 19. Ocene anketirancev trditve *Težje kot v osnovni šoli se lotim učenja in opravljanja šolskih obveznosti*. v odstotkih (%).

Iz grafikona 19 so razvidni rezultati pri trditvi *Težje kot v osnovni šoli se lotim učenja in opravljanja šolskih obveznosti*. Največ anketiranih dijakov (38,0 %) je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). Ena petina anketiranih dijakov je izbrala oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,8.**

Grafikon 20. Ocene anketirancev trditve *Občutek imam, da imam dobro predznanje iz osnovne šole* v odstotkih (%).

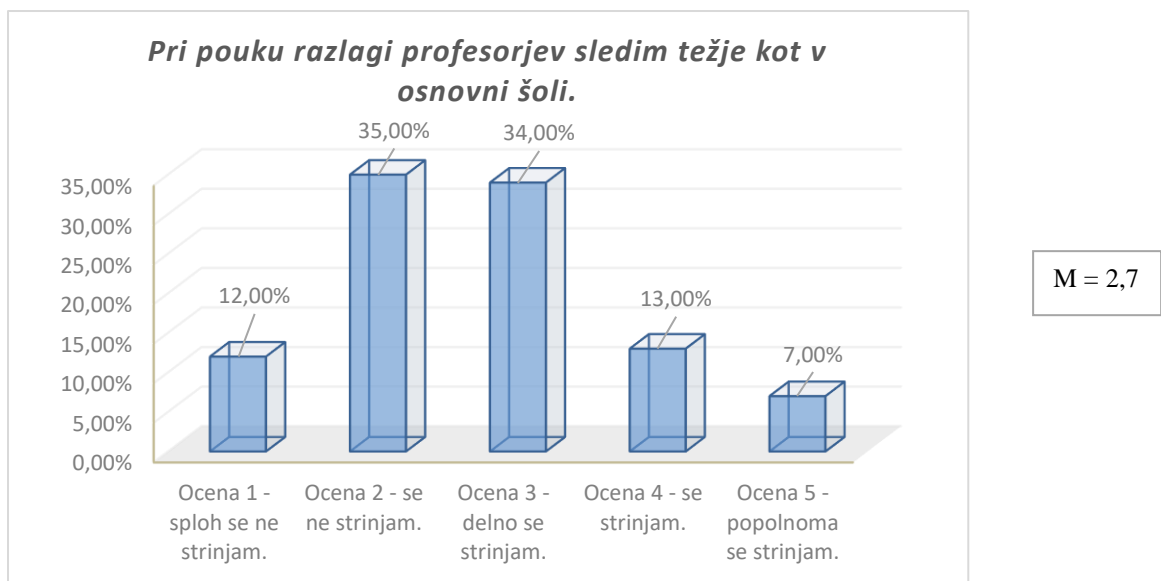
Pri grafikonu 20 vidimo, da je 34,0 % anketiranih dijakov pri trditvi *Občutek imam, da imam dobro predznanje iz osnovne šole* izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). 7,0 % anketiranih dijakov je izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,2.**

Grafikon 21. Ocene anketirancev trditve *Veselim se novih predmetov, ki jih imam v srednji šoli* v odstotkih (%).

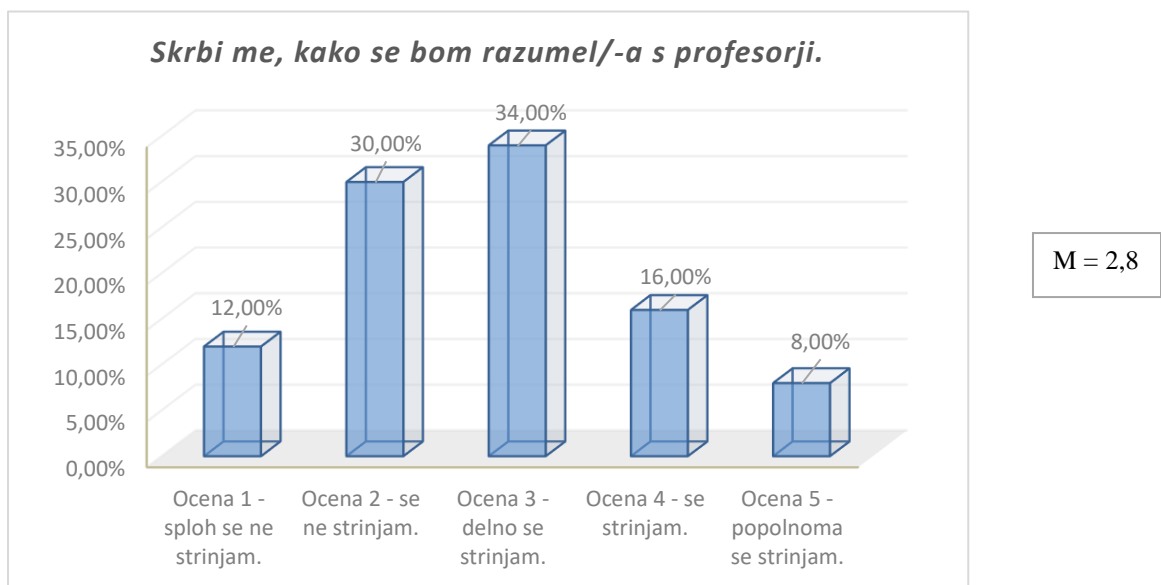
Iz grafikona 21 lahko razberemo rezultate pri trditvi *Veselim se novih predmetov, ki jih imam v srednji šoli*. Največ anketiranih dijakov (39,0 %) je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). 42,0 %

anketiranih dijakov pa je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,3.**

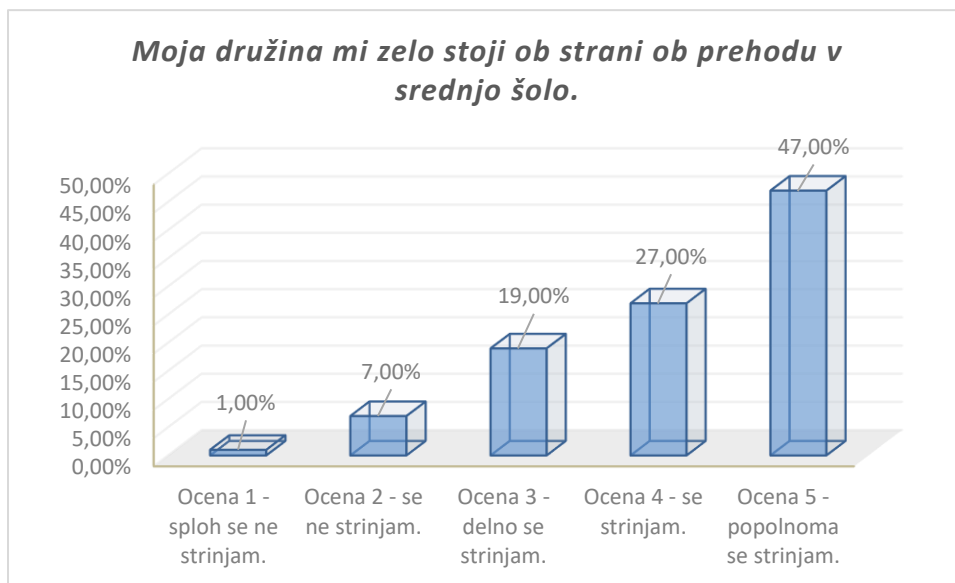
Grafikon 22. Ocene anketirancev trditve *Pri pouku razlagi profesorjev sledim težje kot v osnovni šoli.* v odstotkih (%).

V grafikonu 22 vidimo, da je največ anketiranih dijakov (35,0 %) pri trditvi *Pri pouku razlagi profesorjev sledim težje kot v osnovni šoli.* izbralo oceno 2 (se ne strinjam). Ena petina anketiranih dijakov je izbrala oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,7.**

Grafikon 23. Ocene anketirancev trditve *Skrbi me, kako se bom razumel/-a s profesorji.* v odstotkih (%).

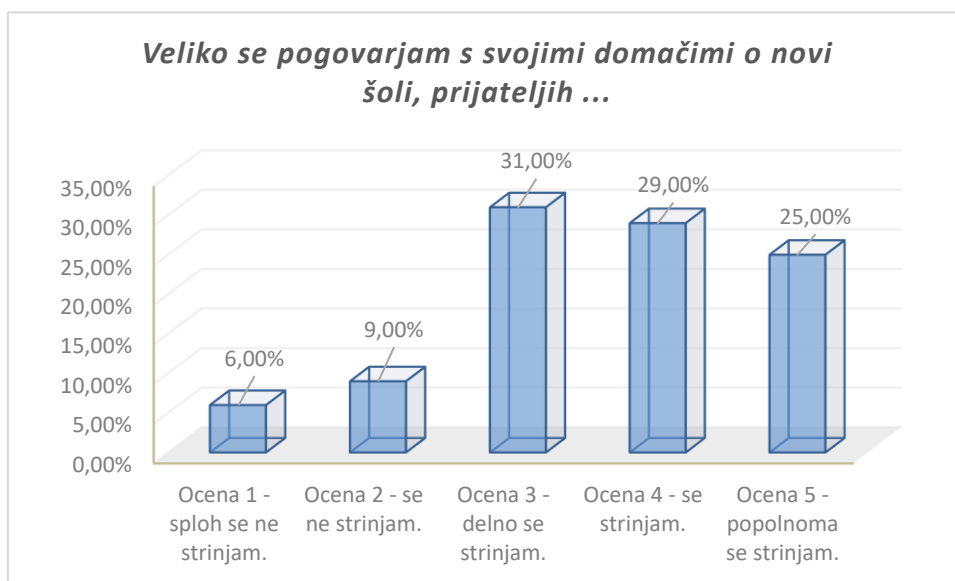
Iz grafikona 23 vidimo, da je 42,0 % anketiranih dijakov pri trditvi *Skrbi me, kako se bom razumel/-a s profesorji.* izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). 34,0 % anketiranih dijakov je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,8.**

M = 4,1

Grafikon 24. Ocene anketirancev trditve *Moja družina mi zelo stoji ob strani ob prehodu v srednjo šolo.* v odstotkih (%).

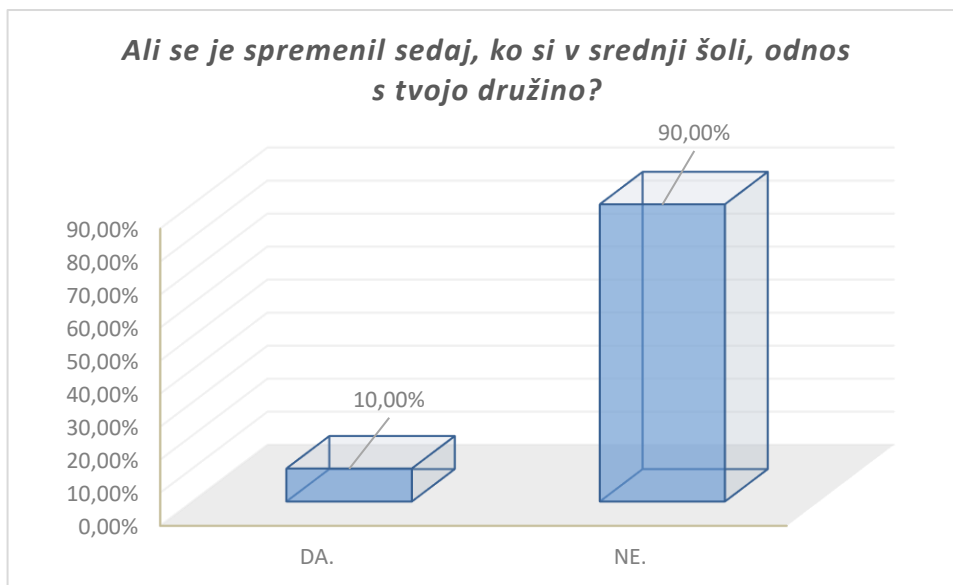
Iz grafikona 24 vidimo rezultate pri trditvi *Moja družina mi zelo stoji ob strani ob prehodu v srednjo šolo.* Skoraj polovica anketiranih dijakov (47,0 %) je izbrala oceno 5 (popolnoma se strinjam). Le 1,0 % anketiranih dijakov je izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 4,1.**

M = 3,6

Grafikon 25. Ocene anketirancev trditve *Veliko se pogovarjam s svojimi domačimi o novi šoli, prijateljih ...* v odstotkih (%).

V grafikonu 25 vidimo rezultate pri trditvi *Veliko se pogovarjam s svojimi domačimi o novi šoli, prijateljih ...* Največ anketiranih dijakov (31,0 %) je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). Več kot polovica (54,0 %) anketiranih dijakov pa je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,6.**

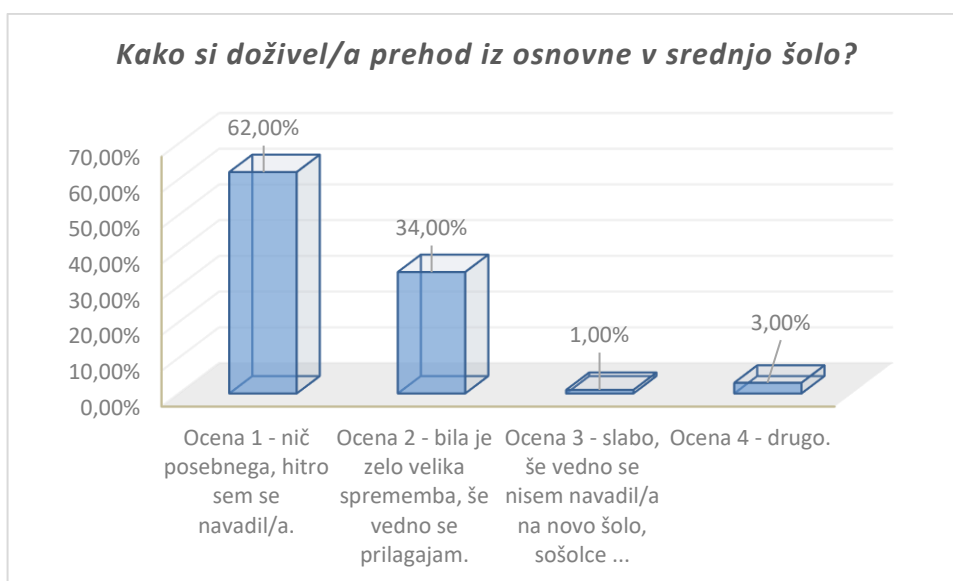

Grafikon 26. Odgovori anketirancev na vprašanje *Ali se je spremenil sedaj, ko si v srednji šoli, odnos s tvojo družino?* v odstotkih (%).

Iz grafikona 26 lahko razberemo, da je večina anketiranih dijakov (90,0 %) na vprašanje *Ali se je spremenil sedaj, ko si v srednji šoli, odnos s tvojo družino izbralo?* izbrala odgovor *Ne*. 10,0 % anketiranih dijakov pa je izbrala odgovor *Da*.

Učenci, ki so izbrali pritrdilni odgovor, so imeli možnost le-tega utemeljiti. Zapisali so:

- Skupaj preživimo manj časa. (4-krat)
- Bolj mi zaupajo. (4-krat)
- Bolj jih skrbi. (2-krat)
- Z družino se več pogovarjam, saj jih čez dan pogrešam. (1-krat)
- Drugače je. (1-krat)

Grafikon 27. Ocene anketirancev trditve *Kako si doživel/-a prehod iz osnovne v srednjo šolo?* v odstotkih (%).

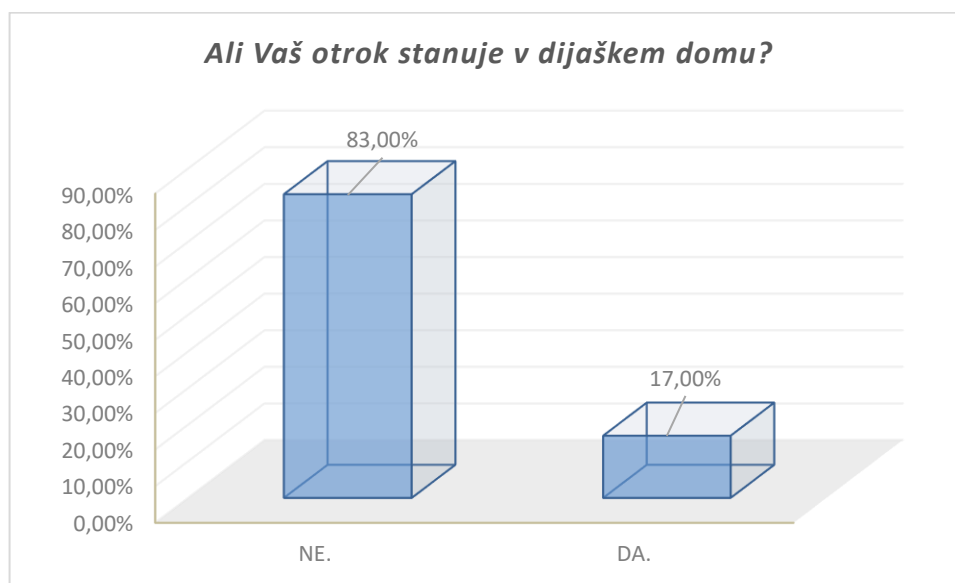

Pri grafikonu 27 vidimo odgovore na vprašanje *Kako si doživel/-a prehod iz osnovne v srednjo šolo?* Več kot polovica anketiranih dijakov (62,0 %) je izbrala odgovor 1 (*Nič posebnega, hitro sem se navadil/-a.*), 34,0 % anketirancev je izbralo drugi odgovor (*Bila je zelo velika sprememba, še vedno se prilagajam.*). Najmanj anketiranih dijakov (1,0 %) je izbralo tretji odgovor (*Slabo, še vedno se nisem navadil/-a na novo šolo, sošolce ...*) 3,0 % anketiranih dijakov je izbralo odgovor *Drugo*.

Pod *drugo* so zapisali:

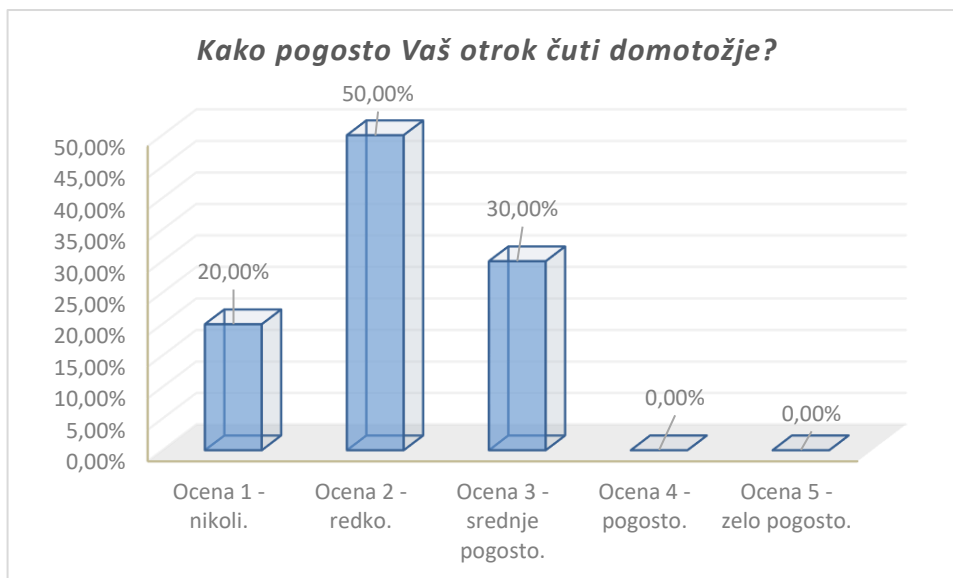
- Stresno, se še prilagajam. Strah me je, da sem naredila napako, da nisem šla na GFML. (1-krat)
- Bila je velika sprememba, saj pogrešam svoje prijatelje iz osnovne šole. (1-krat)
- Prvi dan stres, potem pa kot doma. (1-krat)
- Velika sprememba, ampak sem se že delno navadila. (1-krat)

3.2 REZULTATI PRIDOBLENI S POMOČJO ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA STARŠE DIJAKOV 1. LETNIKA

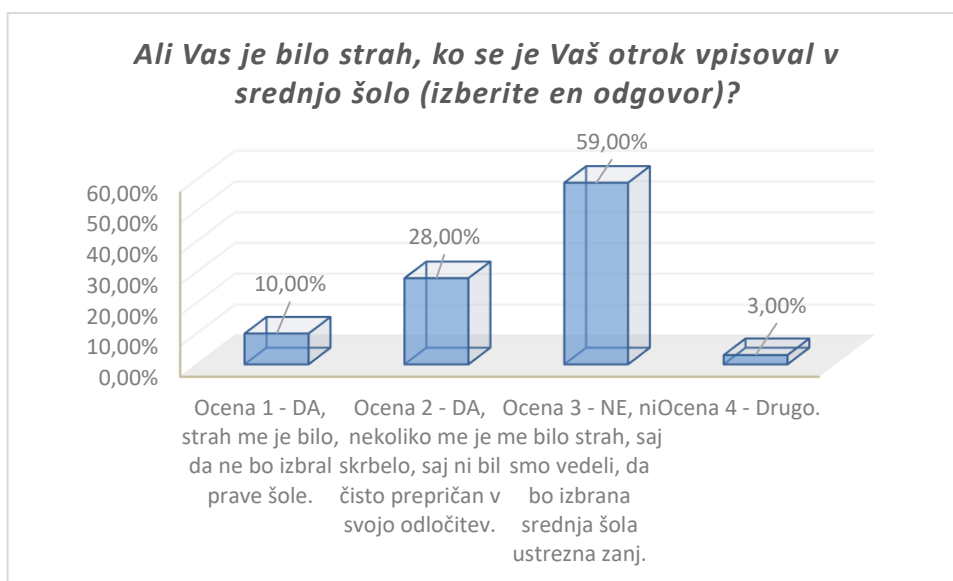
Grafikon 28. Odgovori anketirancev na vprašanje *Ali Vaš otrok stanuje v dijaškem domu?* v odstotkih (%).

Iz grafikona 28 vidimo, da je 83,0 % anketiranih staršev pri vprašanju *Ali vaš otrok stanuje v dijaškem domu?* izbralo odgovor *Ne*. 17,0 % anketiranih staršev pa je izbralo odgovor *Da*.

Grafikon 29. Odgovori anketirancev na vprašanje *Kako pogosto Vaš otrok čuti domotožje?* v odstotkih (%).

Iz grafikona 29 je razvidno, da je polovica anketiranih staršev pri vprašanju *Kako pogosto Vaš otrok čuti domotožje?* izbrala oceno 2 (redko). Nobeden od anketiranih staršev ni izbral oceni 4 (pogosto) ali 5 (zelo pogosto).

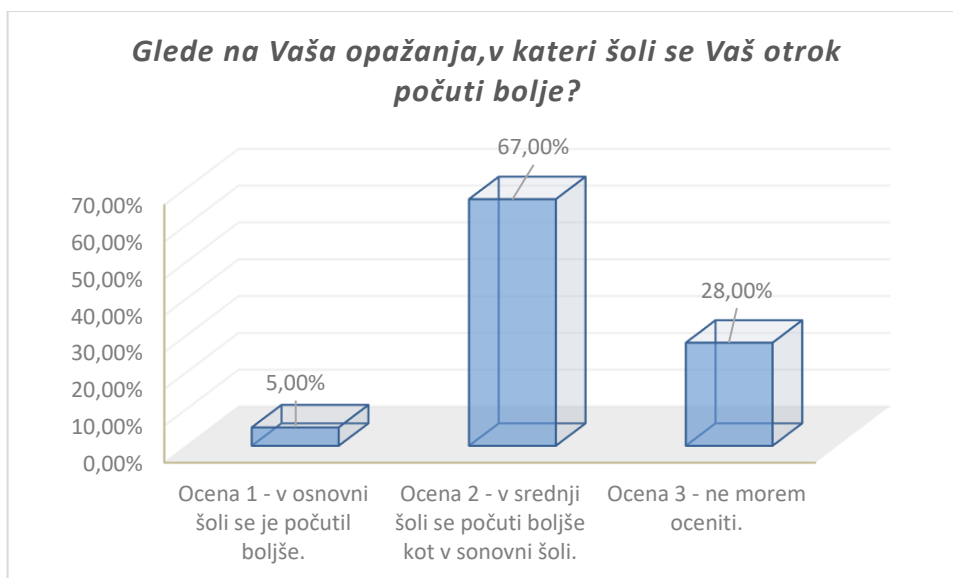
Grafikon 30. Odgovori anketirancev na vprašanje *Ali Vas je bilo strah, ko se je Vaš otrok vpisoval v srednjo šolo?* v odstotkih (%).

Iz grafikona 30 vidimo odgovore anketirancev na vprašanje *Ali Vas je bilo strah, ko se je Vaš otrok vpisoval v srednjo šolo?* Ena desetina anketiranih staršev je izbrala prvi odgovor *Da, strah me je bilo, da ne bo izbral prave šole*. Največ anketirancev je izbralo tretji odgovor *Ne, ni me bilo strah, saj smo vedeli, da bo izbrana srednja šola ustrezna zanj*. 3,0 % anketiranih staršev je izbralo odgovor *Drugo*.

Pod *drugo* so zapisali:

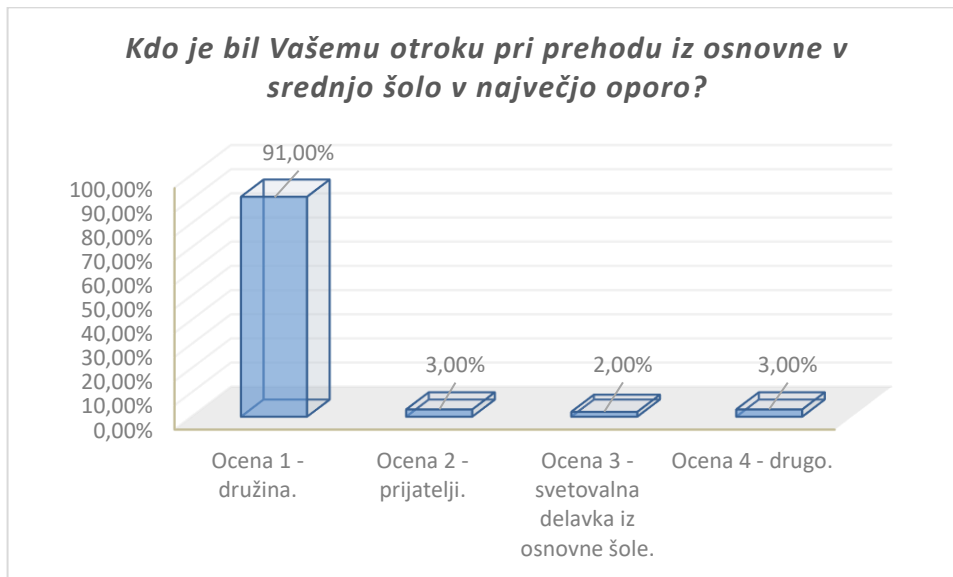
- Strah me je slabe družbe. (1-krat)

- Bila je samostojna odločitev otroka. (1-krat)

Grafikon 31. Odgovori anketirancev na vprašanje *Glede na Vaša opažanja, v kateri šoli se Vaš otrok počuti bolje?* v odstotkih (%).

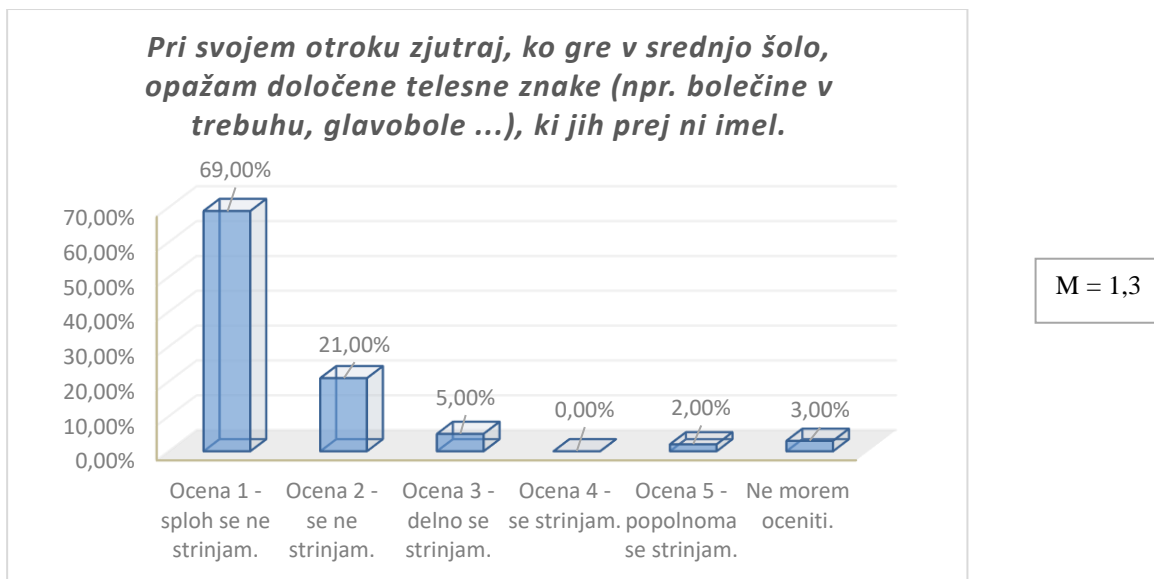
Dobljeni rezultati (grafikon 4) kažejo, da je najmanj (5,0 %) anketiranih staršev pri vprašanju glede tega, v kateri šoli se njihov otrok počuti bolje, izbralo prvi odgovor *V osnovni šoli*. 67,0 % anketiranih dijakov je izbralo drugi odgovor *V srednji šoli se počuti boljše, kot v osnovni šoli*. Tretji odgovor *Ne morem oceniti* pa je izbralo 28,0 % anketiranih staršev.

Grafikon 32. Odgovori anketirancev na vprašanje *Kdo je bil Vašemu otroku pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo v največjo oporo?* v odstotkih (%).

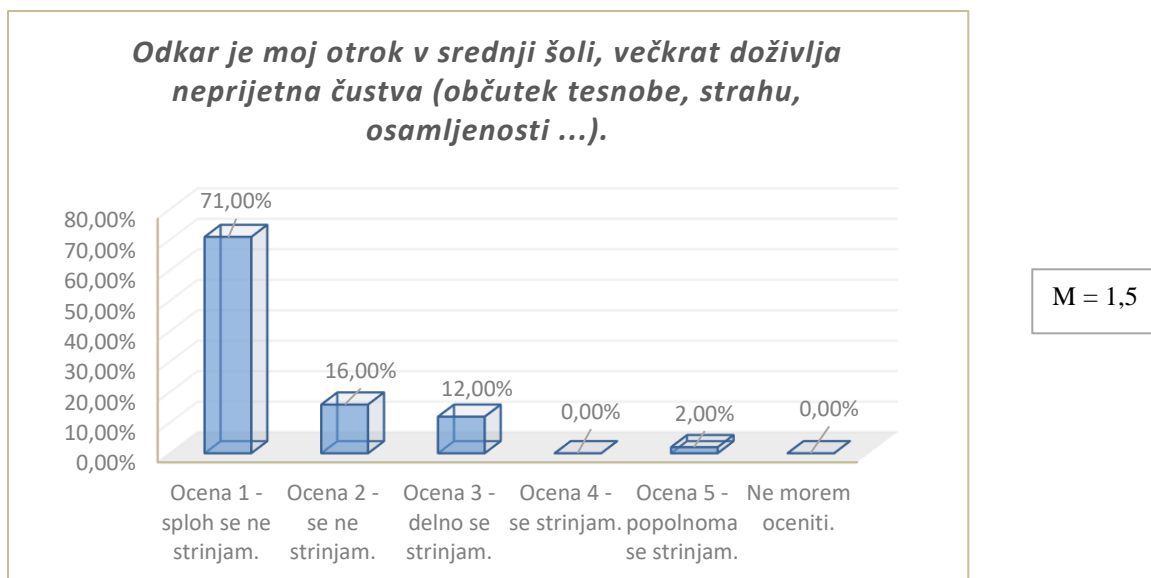
Rezultati (grafikon 32) kažejo, da je velika večina anketiranih staršev (91,0 %) pri vprašanju *Kdo je bil Vašemu otroku pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo v največjo oporo?* izbrala prvi odgovor *Družina*. 3,0 % anketiranih staršev je izbralo drugi odgovor *Prijatelji* ter četrti odgovor *Drugo*. Najmanj anketiranih staršev (2,0 %) pa je izbralo tretji odgovor *Svetovalna delavka iz osnovne šole*.

Anketirani starši (3,0 %), ki so izbrali odgovor *Drugo*, so navedli, da je bila izbira srednje šole lastna odločitev otroka (2-krat) in da njihov otrok ni potreboval posebne podpore (2-krat).

Grafikon 33. Ocene anketirancev trditve *Pri svojem otroku zjutraj, ko gre v srednjo šolo, opažam določene telesne znake (npr. bolečine v trebuhu, glavobole ...), ki jih prej ni imel.* v odstotkih (%).

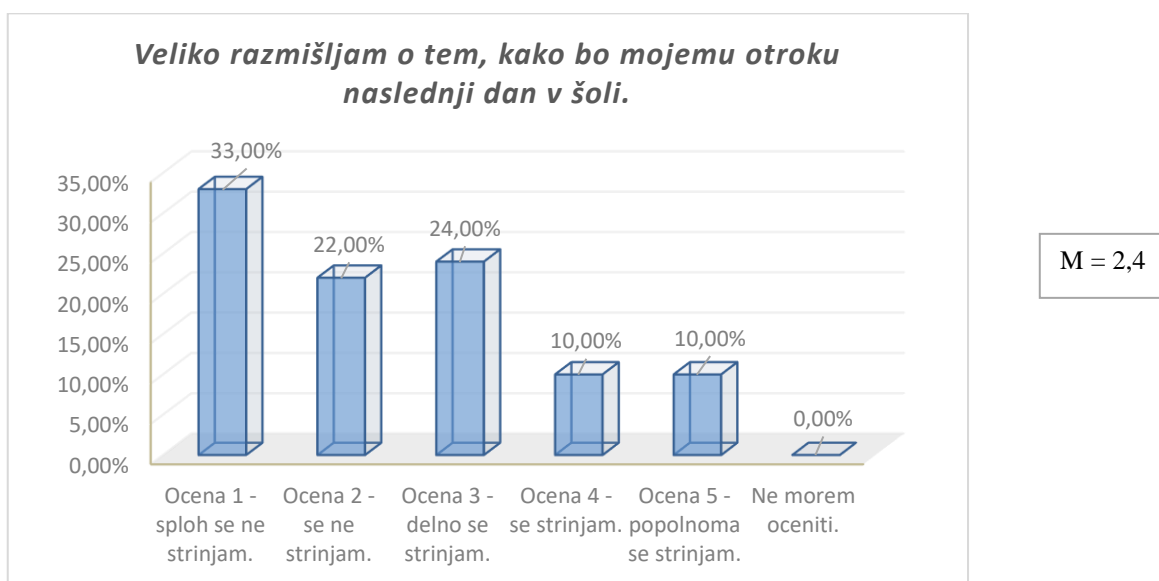
Rezultati grafikona 33 nam kažejo, da je največ anketiranih staršev (69,0 %) pri trditvi *Pri svojem otroku zjutraj, ko gre v srednjo šolo, opažam določene telesne znake (npr. bolečine v trebuhu, glavobole ...), ki jih prej ni imel* izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). Nobeden od anketiranih staršev ni izbral ocene 4 (se strinjam). 2,0 % anketiranih staršev sta izbrala oceno 5 (popolnoma se strinjam). Odgovor *Ne morem oceniti* pa je izbralo 3,0 % anketiranih staršev. **Izračunano povprečje znaša 1,3.**

Grafikon 34. Ocene anketirancev trditve *Odkar je moj otrok v srednji šoli, večkrat doživlja neprijetna čustva (občutek tesnobe, strahu, osamljenosti ...).* v odstotkih (%).

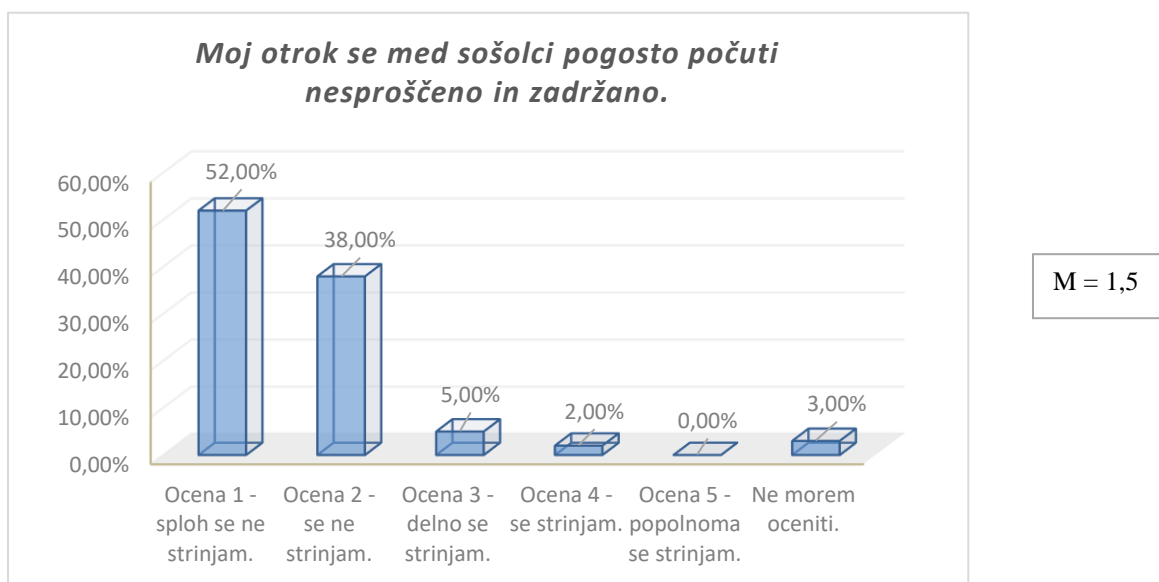
Iz grafikona 34 vidimo ocene trditve *Odkar je moj otrok v srednji šoli večkrat doživlja neprijetna čustva (občutek tesnobe, strahu, osamljenosti ...).* 71,0 % anketiranih staršev je izbralo oceno 1

(sploh se ne strinjam). Nobeden od anketiranih staršev ni izbral oceno 4 (se strinjam). 2,0 % anketiranih staršev sta izbrala oceno 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 1,5.**

Grafikon 35. Ocene anketirancev trditve *Veliko razmišljam o tem, kako bo mojemu otroku naslednji dan v šoli.* v odstotkih (%).

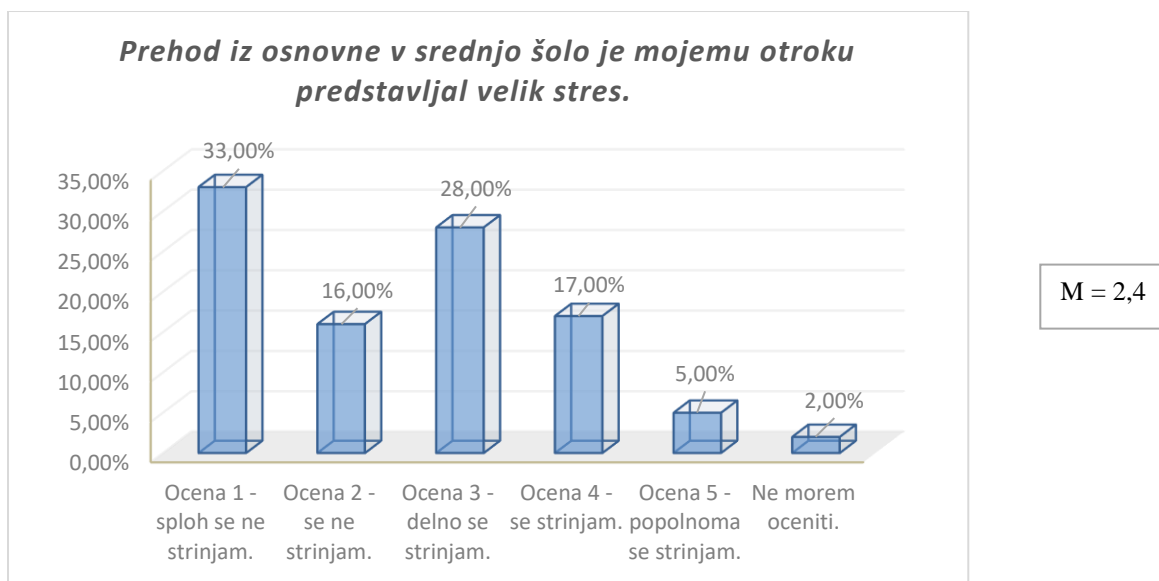
Rezultati (grafikon 35) kažejo, da je ena petina anketiranih staršev pri trditvi *Veliko razmišljam o tem, kako bo mojemu otroku naslednji dan v šoli* izbrala oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). Oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam) je skupno izbralo 55,0 % anketiranih staršev. **Izračunano povprečje znaša 2,4.**

Grafikon 36. Ocene anketirancev trditve *Moj otrok se med sošolci pogosto počuti nesproščeno in zadržano.* v odstotkih (%).

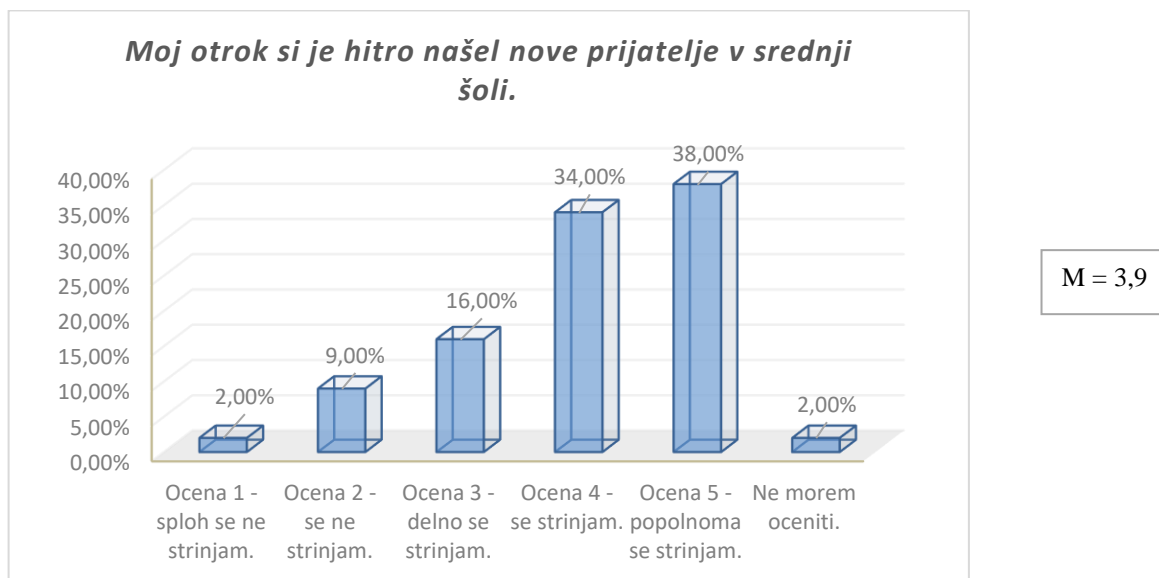
Iz grafikona 36 je razvidno, da je več kot polovica anketiranih staršev (52,0 %) pri trditvi *Moj otrok se med sošolci pogosto počuti nesproščeno in zadržano* izbralo oceno 1 (sploh se ne

strinjam). 38,0 % anketiranih staršev je izbralo oceno 2 (se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 1,5.**

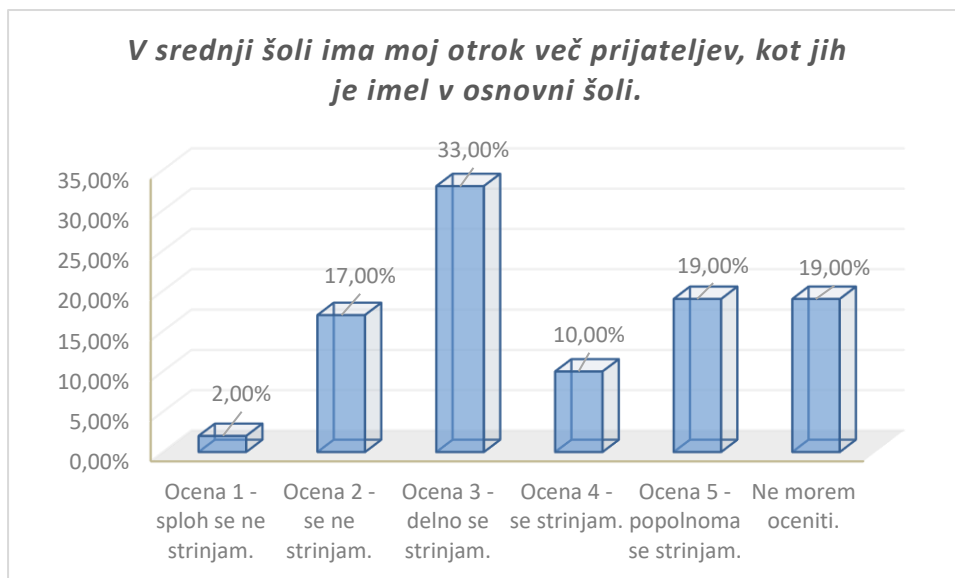
Grafikon 37. Ocene anketirancev trditve *Prehod iz osnovne v srednjo šolo je mojemu otroku predstavljal velik stres.* v odstotkih (%).

Iz grafikona 37 lahko razberemo rezultate pri trditvi *Prehod iz osnovne v srednjo šolo je mojemu otroku predstavljal velik stres.* Največ anketiranih staršev (33,0 %) je izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). 5,0 % anketiranih staršev je izbralo oceno 5 (popolnoma se strinjam) ter 14,0 % anketirancev oceno 4 (se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,4.**

Grafikon 38. Ocene anketirancev trditve *Moj otrok si je hitro našel nove prijatelje v srednji šoli.* v odstotkih (%).

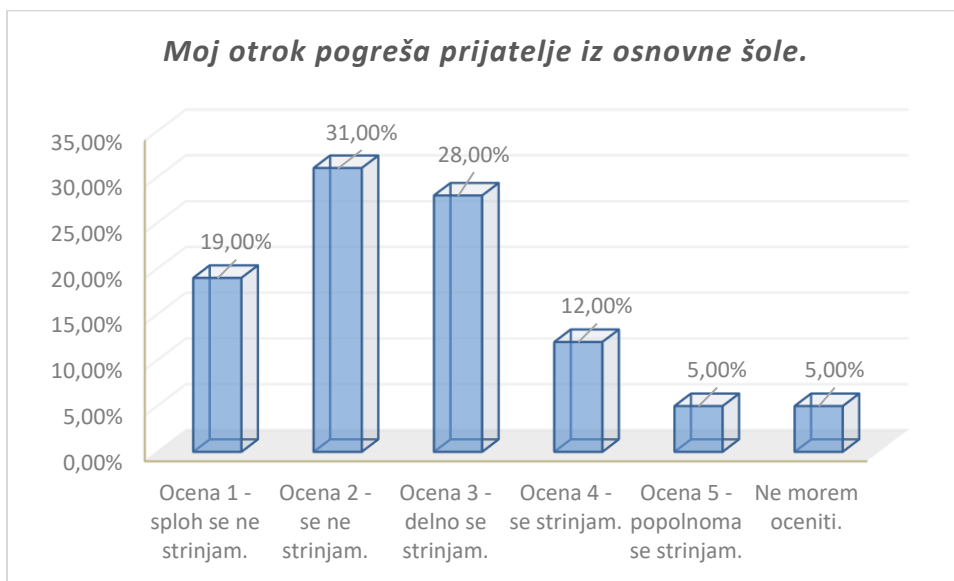
Rezultati grafikona 38 kažejo, da je skupno 72,0 % anketiranih staršev pri trditvi *Moj otrok si je hitro našel nove prijatelje v srednji šoli* izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,9.**

M = 2,7

Grafikon 39. Ocene anketirancev trditve *V srednji šoli ima moj otrok več prijateljev, kot jih je imel v osnovni šoli.* v odstotkih (%).

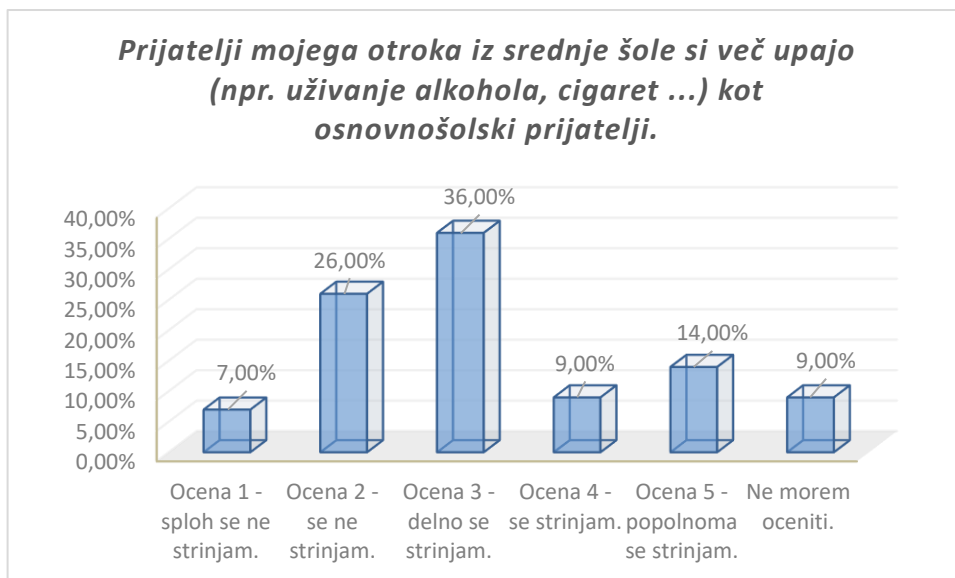
Rezultati grafikona 39 kažejo, da je 33,0 % anketiranih staršev pri trditvi *V srednji šoli ima moj otrok več prijateljev, kot jih je imel v osnovni šoli* izbralo oceno 3 (delno se strinjam). Ena desetina anketiranih staršev je izbrala oceno 4 (se strinjam). Najmanj anketiranih staršev (2,0 %) pa je izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,7.**

M = 2,4

Grafikon 40. Ocene anketirancev trditve *Moj otrok pogreša prijatelje iz osnovne šole.* v odstotkih (%).

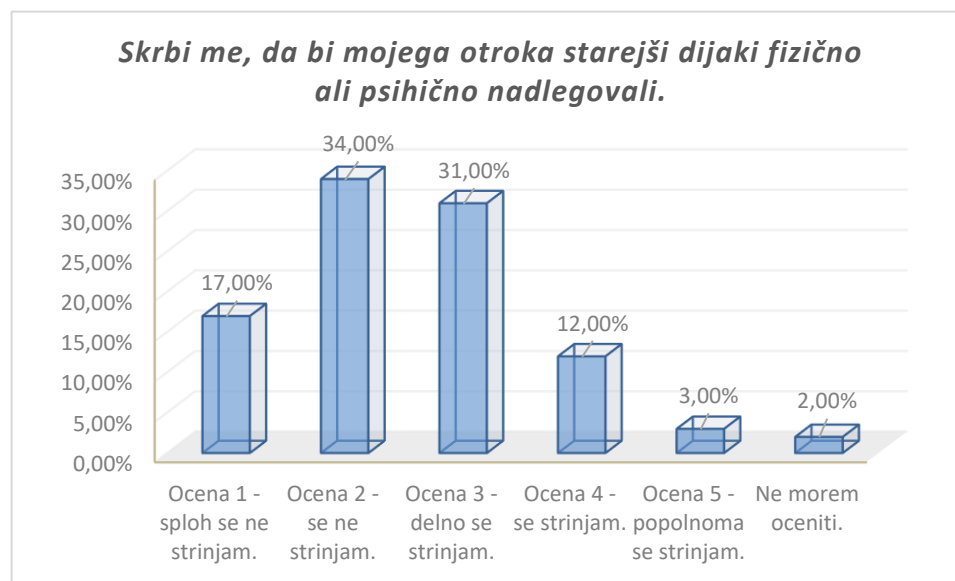
Iz grafikona 40 vidimo rezultate anketiranih staršev pri trditvi *Moj otrok pogreša prijatelje iz osnovne šole.* Skoraj ena petina (19,0 %) anketiranih staršev je izbrala oceno 1 (sploh se ne strinjam). 28,0 % anketiranih staršev je izbralo oceno 3 (delno se strinjam) in 5,0 % anketiranih staršev je izbralo oceno 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,4.**

M = 2,7

Grafikon 41. Ocene anketirancev trditve *Prijatelji mojega otroka iz srednje šole si več upajo (npr. uživanje alkohola, cigaret ...) kot osnovnošolski prijatelji.* v odstotkih (%).

Pri rezultatih iz grafikona 41 lahko vidimo, da je največ anketiranih staršev (36,0 %) pri trditvi *Prijatelji mojega otroka iz srednje šole si več upajo (npr. uživanje alkohola, cigaret ...) kot osnovnošolski prijatelji* izbralo oceno 3 (delno se strinjam). Skoraj ena desetina (9,0 %) anketiranih staršev je izbrala oceno 4 (se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,7.**

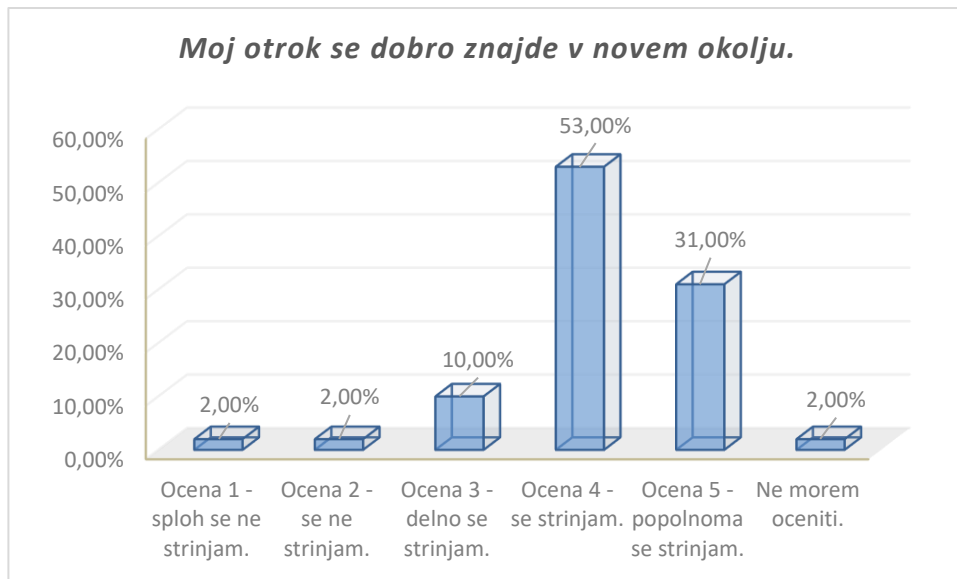

M = 2,4

Grafikon 42. Ocene anketirancev trditve *Skrbi me, da bi mojega otroka starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali.* v odstotkih (%).

Iz grafikona 42 lahko razberemo rezultate pri trditvi *Skrbi me, da bi mojega otroka starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali.* Največ anketiranih staršev (34,0 %) je izbralo oceno 2 (se ne strinjam), le 3,0 % anketiranih staršev je izbralo oceno 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,4.**

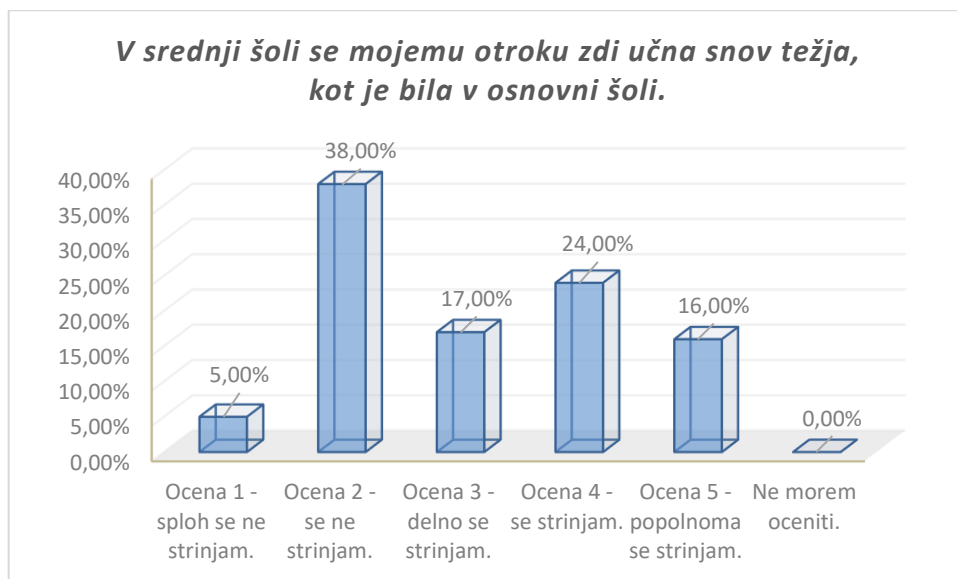

M = 4,1

Grafikon 43. Ocene anketirancev trditve *Moj otrok se dobro znajde v novem okolju.* v odstotkih (%).

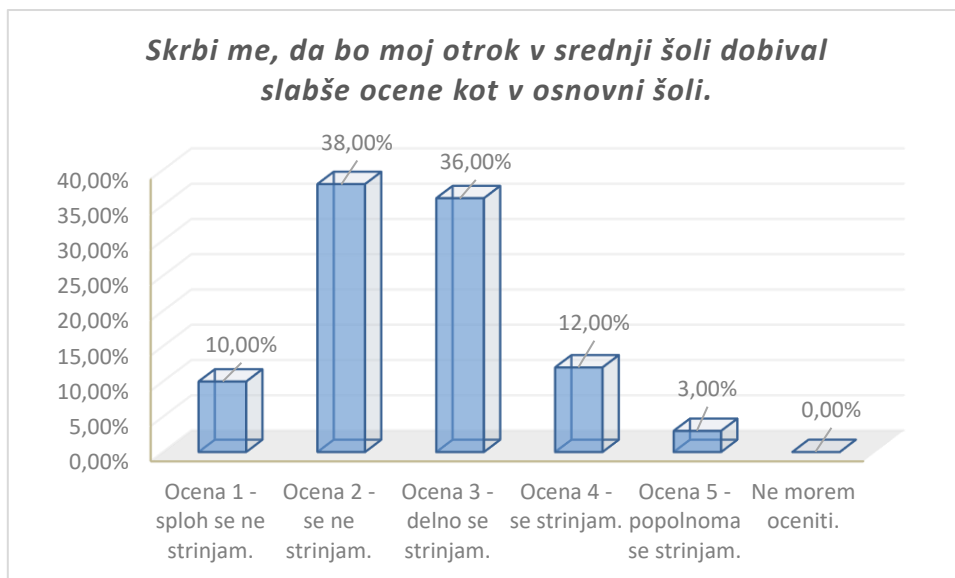
Rezultati grafikona 43 kažejo, da je več kot polovica anketiranih staršev (53,0 %) pri trditvi *Moj otrok se dobro znajde v novem okolju* izbrala oceno 4 (se strinjam). Ena desetina anketiranih staršev je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 4,1.**

M = 3,1

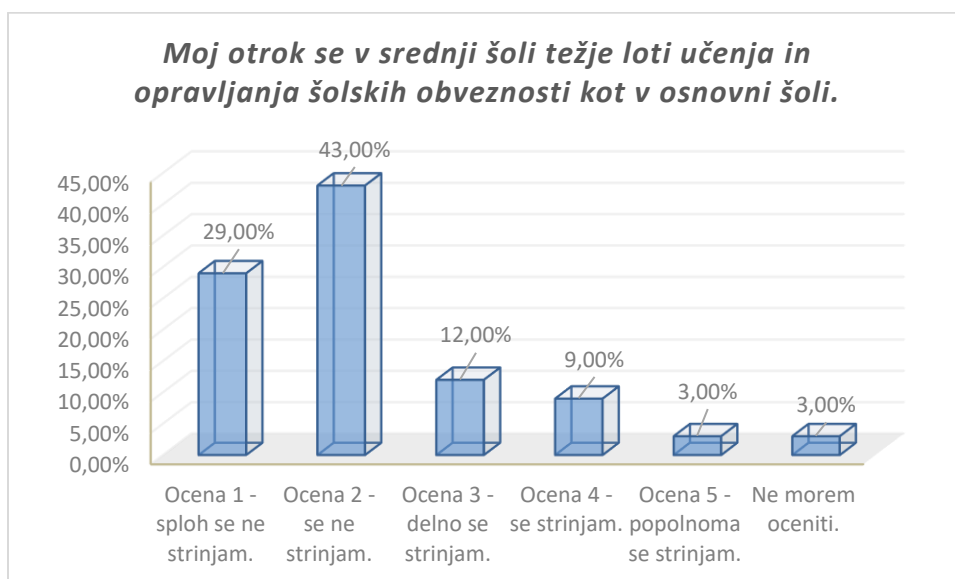
Grafikon 44. Ocene anketirancev trditve *V srednji šoli se mojemu otroku zdi učna snov težja kot je bila v osnovni šoli.* v odstotkih (%).

Iz grafikona 44 lahko razberemo rezultate pri trditvi *V srednji šoli se mojemu otroku zdi učna snov težja, kot je bila v osnovni šoli.* Največ anketiranih staršev je izbralo oceno 2 (se ne strinjam). 40,0 % anketiranih staršev je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,1.**

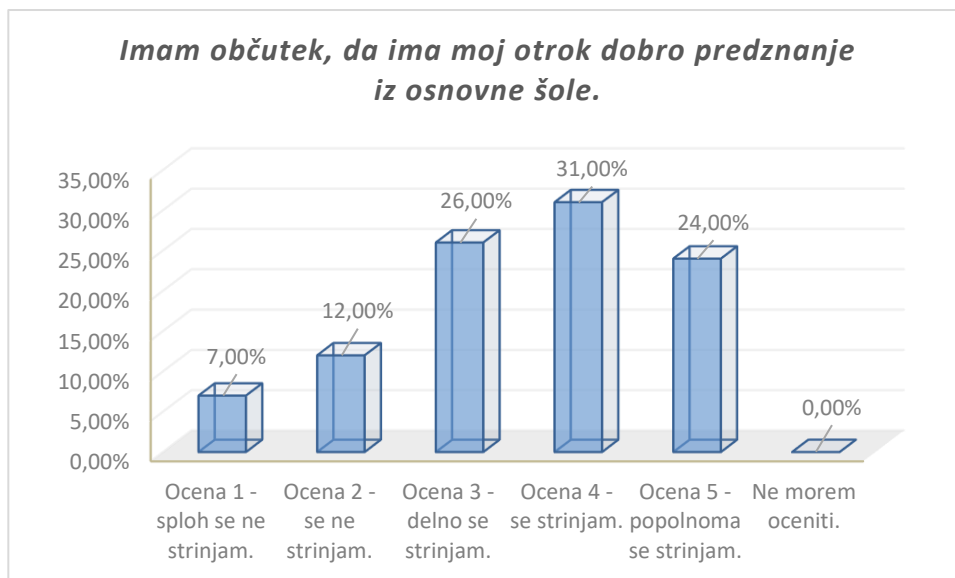
Grafikon 45. Ocene anketirancev trditve *Skrbi me, da bo moj otrok v srednji šoli dobival slabše ocene kot v osnovni šoli.* v odstotkih (%).

Iz grafikona 36 lahko razberemo, da je največ anketiranih staršev (38,0 %) pri trditvi *Skrbi me, da bo moj otrok v srednji šoli dobival slabše ocene kot v osnovni šoli* izbralo oceno 2 (se ne strinjam). Ena desetina anketiranih staršev je izbrala oceno 1 (sploh se ne strinjam). Oceno 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam) je skupno izbralo 15,0 % anketiranih staršev. **Izračunano povprečje znaša 2,6.**

Grafikon 46. Ocene anketirancev trditve *Moj otrok se v srednji šoli težje loti učenja in opravljanja šolskih obveznosti kot v osnovni šoli.* v odstotkih (%).

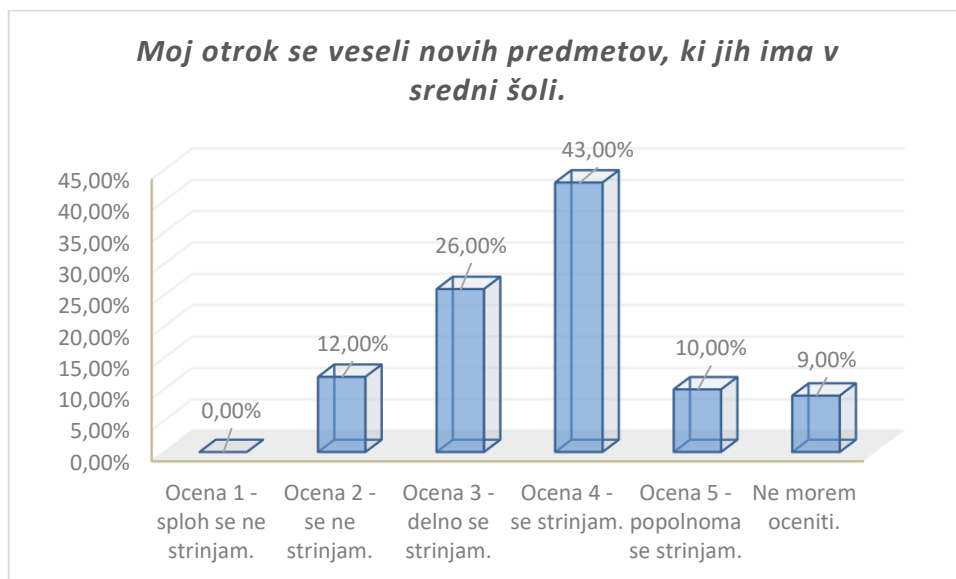
Iz grafikona 46 vidimo, da je 43,0 % anketiranih staršev pri trditvi *Moj otrok se v srednji šoli težje loti učenja in opravljanja šolskih obveznosti kot v osnovni šoli* izbralo oceno 2 (se ne strinjam). 12,0 % anketiranih staršev pa je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,0.**

M = 3,5

Grafikon 47. Ocene anketirancev trditve *Imam občutek, da ima moj otrok dobro predznanje iz osnovne šole.* v odstotkih (%).

Pri rezultatih iz grafikona 47 vidimo, da je največ anketiranih staršev (31,0 %) pri trditvi *Imam občutek, da ima moj otrok dobro predznanje iz osnovne šole* izbralo oceno 4 (se strinjam). Malo več kot ena četrтина (26,0 %) anketiranih staršev pa je izbrala oceno 3 (delno se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,5.**

M = 3,3

Grafikon 48. Ocene anketirancev trditve *Moj otrok se veseli novih predmetov, ki jih ima v srednji šoli.* v odstotkih (%).

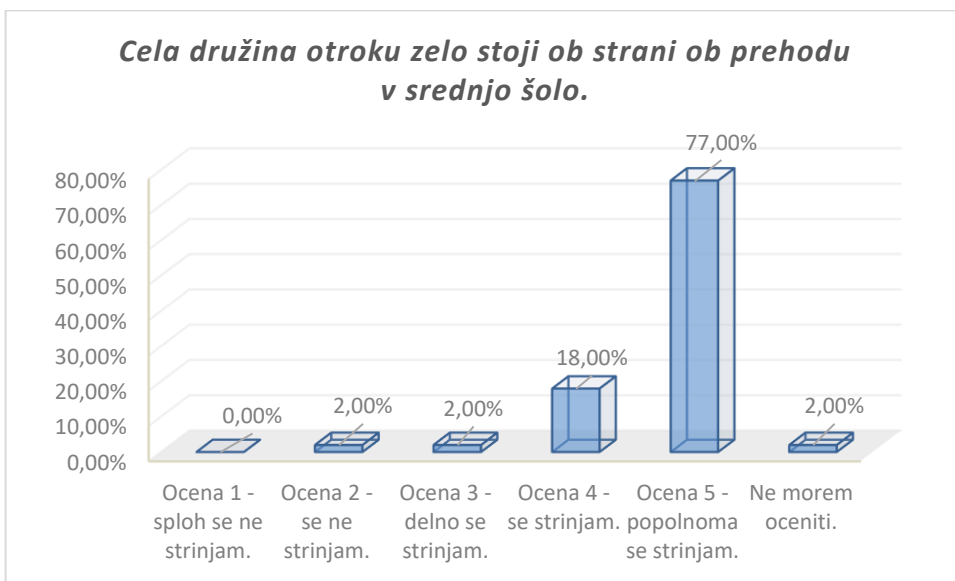
Iz grafikona 48 lahko razberemo rezultate pri trditvi *Moj otrok se veseli novih predmetov, ki jih ima v srednji šoli.* Največ anketiranih staršev (43,0 %) je izbralo oceno 4 (se strinjam). Oceno 1 (sploh se ne strinjam) ni izbral nobeden od anketirancev. **Izračunano povprečje znaša 3,3.**

M = 2,5

Grafikon 49. Ocene anketirancev trditve *Skrbi me, kako se bo moj otrok razumel s profesorji.* v odstotkih (%).

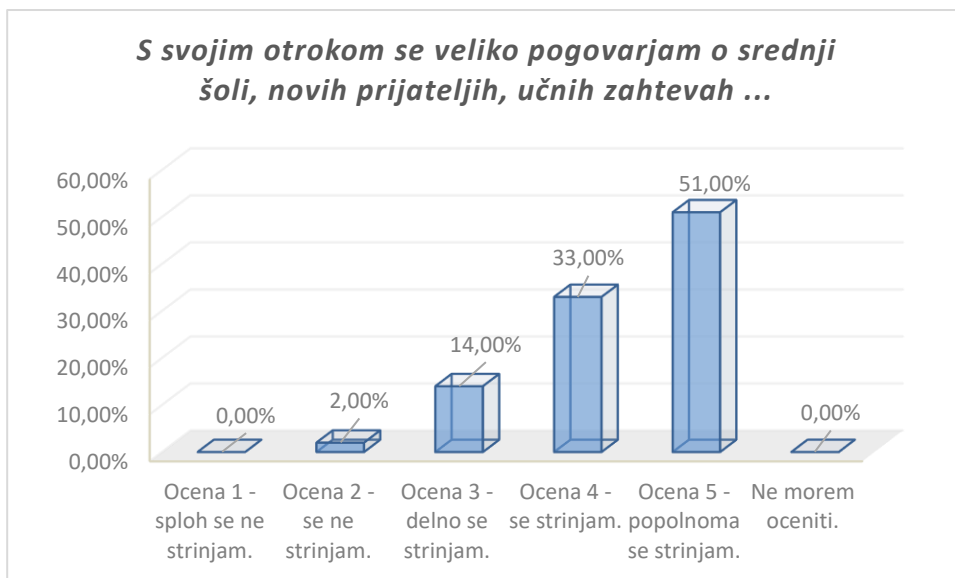
V grafikonu 49 vidimo, da je največ anektiranih staršev (38,0 %) pri trditvi *Skrbi me, kako se bo moj otrok razumel s profesorji* izbralo oceno 2 (se ne strinjam). Ena desetina anketiranih staršev je izbrala oceno 1 (sploh se ne strinjam). Skupno 14,0 % anketiranih staršev je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). **Izračunano povprečje znaša 2,5.**

M = 4,6

Grafikon 50. Ocene anketirancev trditve *Cela družina otroku zelo stoji ob strani ob prehodu v srednjo šolo.* v odstotkih (%).

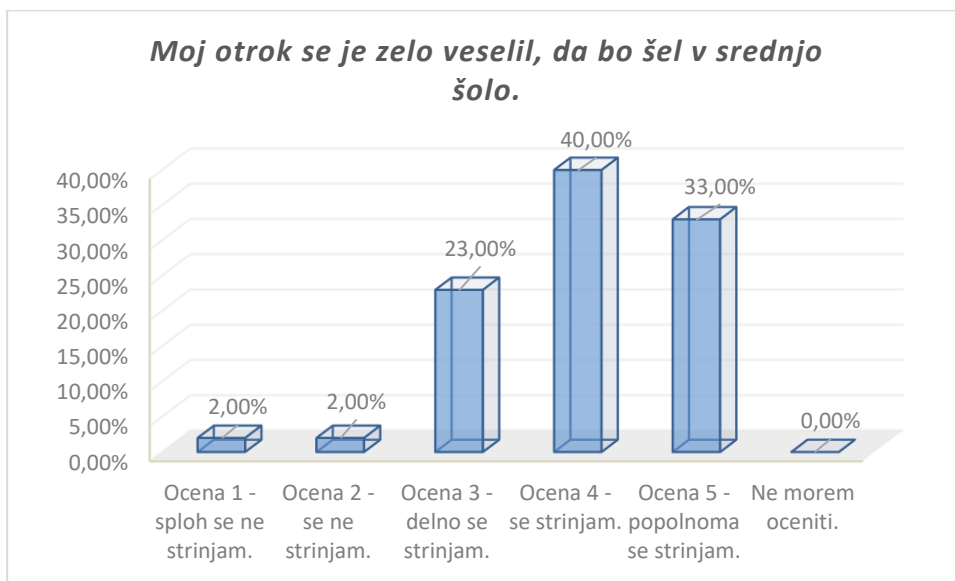
Iz grafikona 50 so vidni rezultati pri trditvi *Cela družina otroku zelo stoji ob strani ob prehodu v srednjo šolo.* Največ anketiranih staršev (77,0 %) je izbralo oceno 5 (popolnoma se strinjam). Nobeden od anketiranih staršev ni izbral ocene 1 (sploh se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 4,6.**

M = 4,8

Grafikon 51. Ocene anketirancev trditve *S svojim otrokom se veliko pogovarjam o srednji šoli, novih prijateljih, učnih zahtevah ...* v odstotkih (%).

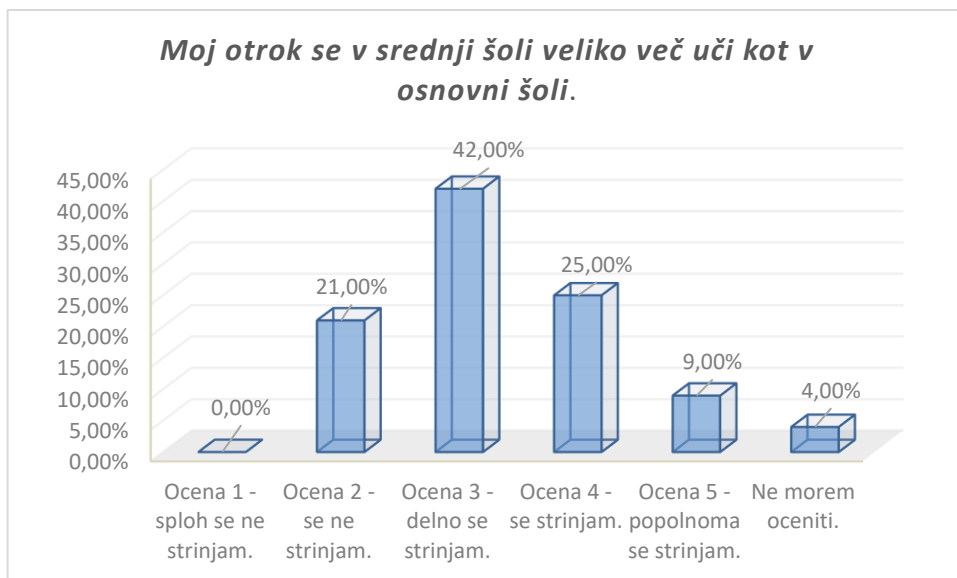
Iz grafikona 51 lahko razberemo, da je več kot polovica anketiranih staršev (51,0 %) pri trditvi *S svojim otrokom se veliko pogovarjam o srednji šoli, novih prijateljih, učnih zahtevah ...* izbrala oceno 5 (popolnoma se strinjam). 2,0 % anketiranih staršev je izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 4,8.**

M = 4,0

Grafikon 52. Ocene anketirancev trditve *Moj otrok se je zelo veselil, da bo šel v srednjo šolo.* v odstotkih (%).

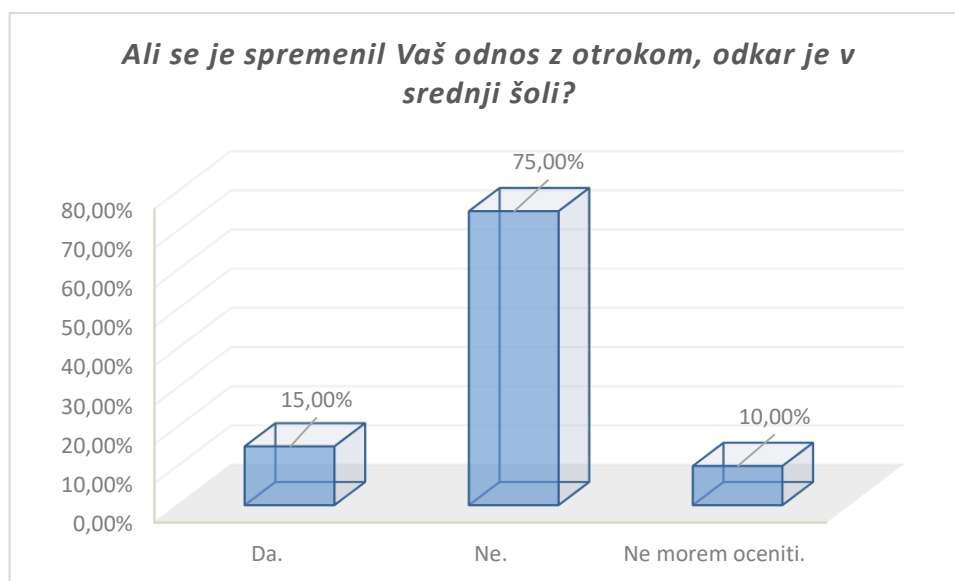
V grafikonu 52 lahko vidimo, da sta dve petini anketiranih staršev pri trditvi *Moj otrok se je zelo veselil, da bo šel v srednjo šolo.* izbrali oceno 4 (se strinjam). 23,0 % anketiranih staršev je izbralo oceno 3 (delno se strinjam). Le 4,0 % anketiranih staršev je izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in oceno 2 (se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 4,0.**

M = 3,1

Grafikon 53. Ocene anketirancev trditve *Moj otrok se v srednji šoli veliko več uči kot v osnovni šoli.* v odstotkih (%).

Iz grafikona 53 vidimo rezultate pri trditvi *Moj otrok se v srednji šoli veliko več uči kot v osnovni šoli.* Največ anketiranih staršev (42,0 %) je izbralo oceno 3 (delno se strinjam), najmanj (0,0 %) pa oceno 1 (sploh se ne strinjam). **Izračunano povprečje znaša 3,1.**

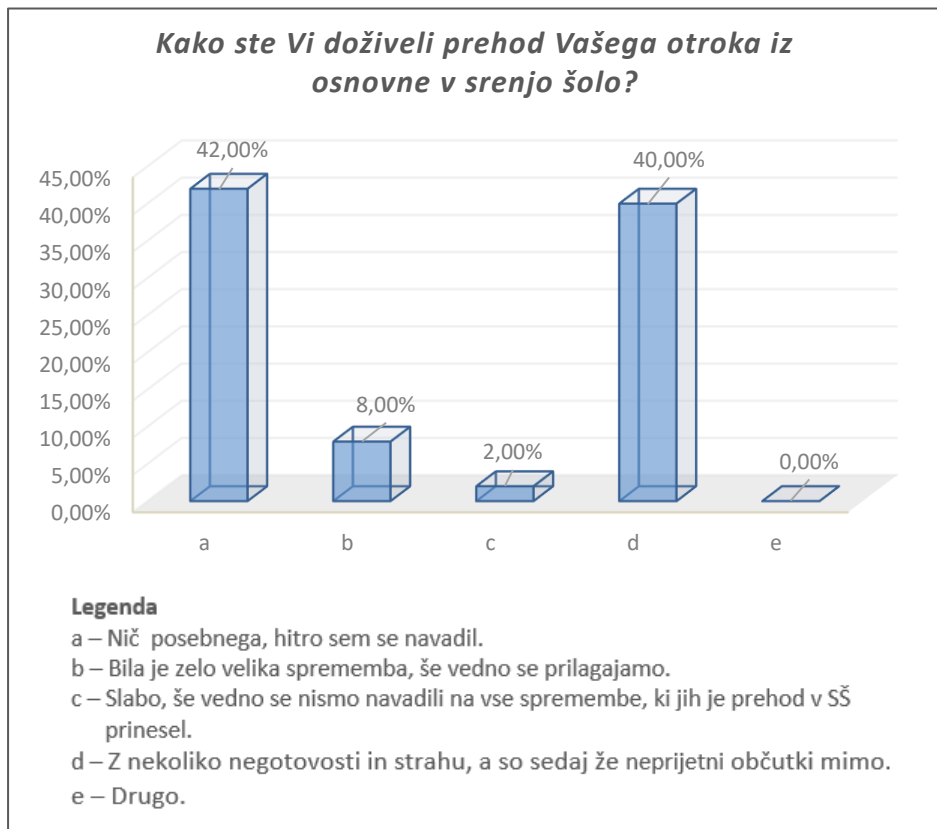
Grafikon 54. Odgovori anketirancev na vprašanje *Ali se je spremenil Vaš odnos z otrokom, odkar je v srednji šoli?* v odstotkih (%).

V grafikonu 54 vidimo, da je 75,0 % anketiranih staršev pri vprašanju *Ali se je spremenil Vaš odnos z otrokom, odkar je v srednji šoli?* izbralo odgovor *Ne*. 15,0 % anketiranih staršev je izbralo odgovor *Da*. 10,0 % anketiranih staršev pa je izbralo odgovor *Ne morem oceniti*.

Anketirani starši, ki so odgovorili, da se je njihov odnos z otrokom spremenil (15,0 %), so spremembe lahko opisali. Zapisali so naslednje:

- Več se pogovarjamo. (5-krat)
- Otrok postaja bolj samostojen. (1-krat)

- Imamo bolj sproščen odnos. (1-krat)
- Več se prepiramo. (1-krat)
- Otrok je bolj neposlušen, jezиков, uporniški. (1-krat)

Grafikon 55. Odgovori anketirancev na vprašanje *Kako ste Vi doživeli prehod Vašega otroka iz osnovne v srednjo šolo?* v odstotkih (%).

Iz grafikona 55 razberemo, da se je največ anketiranih staršev (42 %) na prehod otroka iz osnovne v srednjo šolo hitro navadilo, sam prehod jim ni predstavljal nič posebnega. 40 % anketiranih staršev je izbralo odgovor, da so prehod iz osnovne v srednjo šolo sprejeli z nekoliko negotovosti in strahu, a so se hitro navadili na spremembe. Le 8 % anketiranih staršev je prehod med šolama opisalo kot veliko spremembo, na katero se še vedno prilagajajo, 2 % anketiranih staršev je prehod opisalo kot slabo izkušnjo, na katero se še niso navadili.

Pod *drugo* so starši zapisali:

- Dobro, sproščeno, nekaj novega, vznemirljivega, prijetno ... (12-krat)
- Stresno, težavno, z negotovostjo, zaskrbljeno ... (10-krat)
- Dobro, otrok se počuti boljše kot v osnovni šoli. (3-krat)
- Samostojnost, odraslost. (1-krat)
- Otrok je rabil le nekaj dni, da se je navadil na spremembo. (1-krat)
- Velika sprememba za celo družino, občutimo jo vsi družinski člani. (1-krat)
- Sem se navadil. (1-krat)
- Prisoten je bil strah, kar se mi zdi normalno, ko gre otrok sam (brez prijateljev/prejšnjih sošolcev) v srednjo šolo. (1-krat)

- Sprva je bilo težko zaradi tedenske odsotnosti od doma, lažje mu je bilo, ker je pouk zanimiv in se dobro razume s sošolci; dom je veliko tišji, dnevno smo v stikih. (1-krat)

3.3 POVZETEK INTERVJUJA S SVETOVALNO DELAVKO SREDNJE ŠOLE

Dne 16. 1. 2024 sem opravila intervju s Polono Kiker, ki je svetovalna delavka na II. gimnaziji Maribor. V nadaljevanju bom predstavila njene izkušnje na srednji šoli pri prehodu mladostnikov iz osnovne v srednjo šolo. Celoten zapis intervjuja se nahaja v Prilogi 3.

Vprašala sem jo, ali se dijaki prvih letnikov na njo obračajo po pomoč (sploh na začetku šolskega leta). Omenila je, da so na gimnaziji tri svetovalne delavke in da si delo porazdelijo. Sama skrbi za dijake s posebnimi potrebami, ki jih je sedaj v prvih letnikih pet. Na njo se obračajo predvsem dijaki prvih letnikov, ki imajo kakšne učne težave ali pa se še niso navadili na srednjo šolo. Dostikrat se na njo obrnejo tudi razredniki in profesorji, če opazijo, da ima dijak težave s preходом.

Zanimalo me je, zaradi katerih težav se dijaki prvih letnikov najpogosteje obrnejo na njo. Meni, da se največkrat na njo obrnejo tisti učenci, ki se jim v osnovni šoli ni bilo potrebno učiti, zdaj pa imajo težave s tem (nimajo učnih navad), ali pa nimajo motivacije za učenje oziroma so ocene nižje kot v osnovni šoli in so nezadovoljni. Rekla pa je, da se na njo obrnejo tudi tisti dijaki, ki imajo kakšne osebne ali čustvene težave.

Vprašala sem jo, ali so lahko te začetne težave ob prehodu tudi vzrok za prepis na drugo srednjo šolo. Meni, da ima veliko dijakov preveč »romantično« predstavo o srednji šoli, zato odnehajo že takoj na začetku in se izpišejo. Povedala je tudi, da se največkrat izpišejo tisti dijaki, ki so daleč od doma in jim bivanje v dijaškem domu ni všeč.

Vprašala sem jo tudi, ali jo kdaj kontaktirajo starši dijakov zaradi morebitnih težav. Povedala je, da starši najprej pokličejo razrednike, razredniki pa po potrebi starše napotijo k svetovalni delavki. Najpogosteje jo starši pokličejo, ker jih je strah za ocene njihovega otroka, ali pa ker se njihov otrok doma noče učiti.

Zanimalo me je, če se ji na podlagi njenih izkušenj zdi prehod iz osnovne v srednjo šolo težaven in zakaj. Dejala je, da po njenem prehod ni težaven, ampak da se veliko stvari spremeni in to vidi kot izziv. Omenila je, da je v srednji šoli več samostojnega dela kot v osnovni šoli, da se je potrebno na spremembe navaditi in se spoprijeti s težavami.

Vprašala sem jo tudi, ali je prehod iz osnovne v srednjo šolo težji za dijake, ki stanujejo v dijaškem domu. Odgovorila je pritrdilno, saj je po njenem mnenju za 15-letnika »velik zalogaj«, če gre od doma. Povedala je, da je pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo pomembna mladostnikova samopodoba in občutek, da to zmore ter da je izbira srednje šole njegova odločitev. Omenila je, da je zelo pomembna podpora družine in vrstnikov. Poudarila je tudi, da je pomembno, da ima dijak občutek, da se lahko zanese na profesorje in druge pomembne osebe.

Zanimalo me je, na kakšen način lahko svetovalne delavke pomagajo devetošolcem pri vpisu v srednjo šolo. Povedala je, da je pomembno, da se več dela z njihovimi starši, ki jih najbolj

poznajo. Pri čemer se zaveda, da je do staršev veliko težje priti kot do učencev. Omenila je še, da je pomembno, da se devetošolcem pove, da ni pomembno samo to, da si na želeno šolo sprejet, ampak da jo je potrebno obiskovati štiri leta.

Na koncu je svetovalna delavka povedala še, da se ji zdi pomembno, da gredo devetošolci na informativne dneve z zavedanjem, da bodo videli neke vrste »gledališko predstavo« (vse srednje šole se pokažejo s svoje najboljše strani) in da je realnost drugačna. Potem bodo lažje vstopili v srednjo šolo in o njej ne bodo imeli preveč »romantične« predstave.

4 DISKUSIJA

Prehod iz osnovne v srednjo šolo predstavlja veliko življenjsko prelomnico. S pomočjo lastnega raziskovanja sem želela ugotoviti, s kakšnimi težavami se srečujejo dijaki prvih letnikov, kakšni so njihovi izzivi na učnem področju, kako se počutijo v srednji šoli, kako hitro so navezali stike s sovrstniki itd. Ker pa so mladostnikom pri tem lahko v pomembno oporo njihovi starši, ki jih tudi najboljše poznajo, sem pri tem želela primerjati mnenje mladostnikov in njihovih staršev.

Moja prva hipoteza se je glasila, ***da manj kot 40,0 % anketiranih dijakov, ki bivajo v dijaškem domu, pogosto ali zelo pogosto občutijo domotožje.***

Ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo je eden od pomembnih dejavnikov tudi ta, ali je srednja šola v bližini kraja bivanja ali pa mora mladostnik bivati v dijaškem domu. Pri slednjih lahko zaradi ločitve od domačih, prijateljev in znanega okolja prihaja do domotožja. Zato sem na začetku svojega vprašalnika vprašala dijake prvih letnikov, ali bivajo v dijaškem domu. Iz dobljenih rezultatov (grafikon 1) vidimo, da le 9,0 % mojih anketirancev stanuje v dijaškem domu. Dijakom, ki so na to vprašanje odgovorili pritrdilno, sem zastavila podvprašanje, kako pogosto občutijo domotožje.

Iz grafikona 2 vidimo, da 6,0 % anketiranih dijakov, ki bivajo v dijaškem domu, domotožje občuti pogosto (ocena 4), prav tako 6,0 % anketiranih dijakov domotožje občuti zelo pogosto (ocena 5). Največ anketiranih dijakov (33,0 %) je izbralo oceno, da domotožje občutijo srednje pogosto (ocena 3). Izračunano povprečje je bilo nizko in znaša 2,3. Pričakovala sem, da bodo dijaki, ki bivajo v dijaškem domu, bolj pogosto občutili domotožje.

Anketa med dijaki je bila izvedena v začetku oktobra, ko so se dijaki že nekoliko prilagodili na spremembe, ki so jih doživeli s prehodom iz osnovne v srednjo šolo. Moj brat je spremembe najbolj izrazito doživljal v prvih dveh tednih v mesecu septembru. Veliko bolj stresno je doživljal bivanje v dijaškem domu kot samo srednjo šolo. Počutje v dijaškem domu je zelo povezano s tem, kako se sestanovalec razumeta. Odkar je moj brat sestanovalec s svojim sošolcem, s katerim se dobro razume, je bivanje v dijaškem domu zanj veliko manj stresno, kot prej, ko je bil sestanovalec z dijakom, s katerim se nista najboljše razumela.

Na podlagi dobljenih rezultatov lahko potrdim svojo prvo hipotezo, saj le 12,0 % anketiranih dijakov, ki bivajo v dijaškem domu, domotožje občuti pogosto in zelo pogosto.

Moja druga hipoteza se je glasila, ***da več kot 60,0 % anketiranih dijakov ni bilo strah ob vpisu v srednjo šolo in da so se boljše počutili v osnovni šoli kot v srednji šoli.***

Anketirane dijake sem povprašala, ali jih je bilo strah pri vpisu v srednjo šolo. Pričakovala sem, da več kot 60,0 % anketiranih dijakov ni bilo strah pri vpisu v srednjo šolo. Iz dobljenih rezultatov (grafikon 3) je razvidno, da je le 46,0 % anketiranih dijakov izbralo odgovor, da jih ni bilo strah pri vpisu. Odstotek je torej nižji kot sem pričakovala. Kar 52,0 % anketirancev pa je izbralo odgovor, da jih je bilo strah, da ne bodo izbrali prave srednje šole.

Predpostavila sem, da so se anketirani dijaki bolje počutili v osnovni šoli kot v srednji šoli. Moji rezultati (grafikon 4) tega niso potrdili. Več kot polovica anketiranih dijakov (55,0 %) se boljše

počuti zdaj v srednji šoli, kot so se v osnovni šoli. 21,0 % anketiranih dijakov pa se ne more odločiti, v kateri šoli se počutijo boljše. Le 24,0 % anketiranih dijakov je izbralo odgovor, da so se boljše počutili v osnovni šoli.

Na podlagi dobljenih rezultatov lahko ovržem mojo drugo hipotezo.

Moja tretja hipoteza se je glasila, **da manj kot 40,0 % anketiranih dijakov občuti neprijetne spremembe v svojem telesu po prehodu v srednjo šolo (npr. povečan srčni utrip, potenje, zardevanje, občutek slabosti v trebuhu in slabost).**

Ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo se mladostniki srečujejo s številnimi izzivi. Nekateri mladostniki lahko ob tem doživljajo tudi tesnobo, ki je pogosto vezana na medosebne odnose. Mladostnik lahko tesnobo doživlja: v svojem telesu (npr. povečan srčni utrip, zardevanje, občutek slabosti v trebuhu ...); v čustvih (npr. občutek strahu, osamljenosti, negotovosti ...); v mislih (pričakovanje, da bo vse šlo narobe ...) in v vedenju (nezmožnost biti sproščen med ljudmi, težave z vzpostavljanjem očesnega stika ...) (povzeto po www.tosemjaz.net).

Tudi v anketnem vprašalniku sem prosila svoje anketirance, da ocenijo, kako pogosto opazijo pri sebi določene znake tesnobe.

V grafikonu 6 vidimo ocene anketiranih dijakov trditve, ki se nanaša na morebitne telesne spremembe: *Ko grem zjutraj v šolo, opažam pri sebi določene telesne znake (npr. povečan srčni utrip, bolečine v trebuhu...)*. Predpostavila sem, da manj kot 40,0 % anketiranih dijakov občuti neprijetne spremembe v svojem telesu v novem okolju (ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo).

Iz grafikona 6 je razvidno, da se s to trditvijo strinja (ocena 4) in popolnoma strinja (ocena 5) le 14,0 % anketiranih dijakov. Za slednje dijake lahko predpostavljam, da so telesne spremembe, ki jih pri sebi opažajo, ko gredo zjutraj v šolo, znak določene stiske in tesnobe. Ocen 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam) pa je izbralo največ anketiranih dijakov (67,0 %). S to trditvijo pa se delno strinja (ocena 3) skoraj ena petina (19,0 %) anketiranih dijakov. Izračunano povprečje je pod srednjo vrednostjo in znaša 2,2. Iz dobljenih rezultatov lahko sklepam, da večina anketiranih dijakov ne doživlja telesnih znakov tesnobe.

O tem sem povprašala tudi starše dijakov prvega letnika. Iz njihovih odgovorov (grafikon 33) vidimo podobno. 69,0 % anketiranih staršev se s to trditvijo sploh ne strinja in le 2,0 % anketiranih staršev se s to trditvijo popolnoma strinja.

Na podlagi zgoraj opisanih rezultatov lahko mojo tretjo hipotezo potrdim, saj le 14,0 % dijakov prvih letnikov pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo občuti neprijetne spremembe v svojem telesu.

Moja četrta hipoteza se je glasila, **da manj kot polovica anketiranih dijakov občuti pogosto oziroma zelo pogosto neprijetna čustva in misli ob prehodu v srednjo šolo (občutek strahu, premlevanje o preteklih in prihodnjih dogodkih) in jim je prehod iz osnovne v srednjo šolo predstavljal velik stres.**

Vrečko Pizzulin (povzeto po www.tosemjaz.net) pravi, da je prehod iz osnovne v srednjo šolo ena od življenjskih prelomnic, ki prinaša veliko sprememb in novih okoliščin. Ta prehod lahko

predstavlja velik stres, zato so povečani občutki tesnobe do določene mere tudi običajni. Ne glede na to, kako je mladostnik pripravljen na ta prehod, te spremembe vsem predstavljajo izziv.

Da bi ugotovila, kako pogosto so anketirani dijaki občutili neprijetna čustva in misli ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo, sem jih povprašala o njihovem takratnem doživljanju. V 7 grafikonu so prikazane ocene anketiranih dijakov pri trditvi *V srednji šoli večkrat doživljam neprijetna čustva (občutek strahu, osamljenosti)*. Le 14,0 % anketiranih dijakov se s to trditvijo strinja (ocena 4) in popolnoma strinja (ocena 5). 63,0 % anketiranih staršev je izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). Skoraj ena četrtnina anketiranih dijakov (23,0 %) pa se s to trditvijo delno strinja. Izračunano povprečje je nizko in znaša 2,3. Večina anketiranih dijakov prvih letnikov ob tem prehodu torej ni občutila močnih neprijetnih čustev. Tudi iz teh rezultatov vidimo enak odstotek anketiranih dijakov (14,0 %), ki pa so doživljali neprijetna čustva in misli, kot je to bilo pri trditvi o neprijetnih spremembah v telesu. Predvidevamo lahko, da je okrog 15,0 % anketiranih dijakov iz mojega vzorca doživljalo več stresa ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo.

Svoje anketirance sem prosila, da sami ocenijo, kako stresen je za njih bil prehod iz osnovne v srednjo šolo. Iz grafikona 10 vidimo ocene anketiranih dijakov pri trditvi *Prehod iz osnovne v srednjo šolo mi ni predstavljal velikega stresa*. 22,0 % anketiranih dijakov se s to trditvijo sploh ne strinja (ocena 1). Ena petina anketiranih dijakov je izbrala oceno 2 (se ne strinjam), skoraj ena četrtnina anketiranih dijakov (24,0 %) pa se s to trditvijo delno strinja. 33,0 % anketiranih dijakov pa je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). Izračunano povprečje znaša 2,8. Iz ocen anketirancev vidimo, da pa je kar 42,0 % anketiranih dijakov mnenja, da jim je ta prehod predstavljal velik stres.

Podobno trditev sem v anketnem vprašalniku zastavila tudi anketiranim staršem. Njihove ocene se razlikujejo od anketiranih učencev, kar vidimo iz grafikona 37. Pri trditvi *Prehod iz osnovne v srednjo šolo je mojemu otroku predstavljal velik stres* je največ anketiranih staršev (33,0 %) izbralo oceno 1 (sploh se ne strinjam). Oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam) je izbralo 22,0 % anketiranih staršev. Odstotek anketiranih staršev, ki so ocenili, da je prehod za njihovega otroka predstavljal stres, je nižji v primerjavi z ocenami dijakov samih. Ta rezultat je zanimiv. Iz grafikona 25 in 51 vidimo, da so tako anketirani dijaki kot starši ocenili, da se veliko pogovarjajo o srednji šoli, novih prijateljih, učnih zahtevah ... Zastavlja se vprašanje, zakaj je potem prišlo do razlike v ocenah staršev in dijakov, kako stresen je za mladostnike bil prehod iz osnovne v srednjo šolo. Po mojem mnenju je možno, da so se kljub številnim pogovorom dijaki morda manj »tožili« svojim staršem in niso govorili o svojem neprijetnem doživljanju, saj jih niso hoteli s tem obremenjevati.

Tudi svetovalna delavka II. gimnazije Maribor je v intervjuju povedala, da je prehod iz osnovne v srednjo šolo izziv in prinaša spremembe, na katere se je potrebno navaditi. Izpostavila je, da se dijaki na primer morajo privaditi, da so dlje časa v šoli, hitro se začnejo pisati tudi kakšni testi, ki so dolgi 2 uri, več je tudi samostojnega dela, novo je tudi učno okolje (mogoče sploh nobeden iz mladostnikovega domačega kraja oz. iz njegove osnovne šole ni prišel na isto srednjo šolo).

Na podlagi zgoraj opisanih rezultatov lahko vidimo, da manj kot polovica anketiranih dijakov pogosto oziroma zelo pogosto občuti neprijetna čustva in misli ob prehodu v srednjo šolo in da je manj kot polovici anketiranih dijakov prehod iz osnovne v srednjo šolo predstavljal velik stres. Zato lahko potrdim svojo četrto hipotezo.

Moja peta hipoteza se je glasila, ***da je po mnenju anketiranih dijakov in njihovih staršev bila mladostnikom družina v največjo oporo ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo.***

Iz lastnih izkušenj vem, da je prehod iz osnovne v srednjo šolo velika sprememba za vso družino. Tudi moj brat je šel v srednjo šolo v Maribor in smo mu kot družina bili v veliko oporo, doma smo se veliko pogovarjali o tem. Zanimalo me je, ali je bilo podobno tudi v drugih družinah, zato sem anketiranemu dijaku zastavila vprašanje, kdo jim je bil ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo v največjo oporo. Predpostavila sem, da jim je ob prehodu bila v največjo oporo družina. Iz grafikona 5 vidimo, da je več kot polovica anketiranih dijakov (52,0 %) izbrala odgovor *družina*, kot sem tudi pričakovala. Drugi najpogosteje izbran odgovor je bil *prijatelji* (35,0 %). Najmanj anketiranih dijakov (3,0 %) pa je izbralo odgovor *svetovalna delavka iz osnovne šole*.

Tudi pri anketiranih starših vidimo podobno kot pri anketiranih dijakih. Rezultati grafikona 32 kažejo, da je velika večina anketiranih staršev (91,0 %) pri vprašanju *Kdo je bil Vašemu otroku pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo v največjo oporo?* izbrala odgovor *družina*.

Na podlagi zgoraj opisanih rezultatov lahko potrdim mojo peto hipotezo, saj je največ anketiranim dijakom bila v največjo oporo družina.

Moja šesta hipoteza se je glasila, ***da manj kot 40,0 % anketiranih staršev doživlja skrbi povezane s prehodom otroka iz osnovne v srednjo šolo na socialnem področju (npr. kako se bo znašel v novi družbi, nadlegovanje starejših srednješolcev; slab vpliv novih vrstnikov – prepovedane substance ...).***

Prehod iz osnovne v srednjo šolo ne predstavlja le zamenjavo zgradbe, ampak prinaša tudi nov krog prijateljev. Veliko prijateljskih vezi iz osnovne šole se skrha ali celo prekine, nastane pa tudi veliko novih prijateljskih vezi. Za srednješolce nekako velja prepričanje, da je za njih značilno bolj tvegano vedenje (npr. eksperimentiranje z alkoholom, »žuriranje« pozno v noč ...), kar potem skrbi starše. Zato sem anketirane starše prosila, naj ocenijo nekaj trditvev, ki se nanašajo na to spremembo socialnega okolja njihovega mladostnika.

Iz rezultatov (grafikoni 38, 39 in 40) vidimo, da si je večina dijakov po mnenju staršev hitro našla nove prijatelje, da imajo več prijateljev v srednji šoli, kot so jih pa imeli v osnovni šoli in ne pogrešajo prijatelje iz osnovne šole.

Iz grafikona 41 lahko vidimo ocene anketiranih staršev pri trditvi *Prijatelji mojega otroka iz srednje šole si več upajo (npr. uživanje alkohola, cigaret ...) kot osnovnošolski prijatelji*. Le 23,0 % anketiranih staršev je izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam), kar me je presenetilo, saj sem mislila, da bo odstotek višji. Največ anketiranih staršev (36,0 %) je izbralo oceno (delno se strinjam) in 33,0 % anketiranih staršev je izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). Izračunano povprečje je srednje visoko in znaša 2,7.

Želela bi omeniti, da sem anketirala starše in dijake na začetku šolskega leta. Mogoče je bilo to še pre zgodaj in so se nova prijateljstva komaj začela oblikovati. Sama menim, da so tvegana vedenja verjetno bolj prisotna v višjih letnikih.

Zanimalo me je tudi, ali anketirane starše skrbi, da bi starejši dijaki nadlegovali njihovega otroka. Zato sem jim v anketnem vprašalniku (grafikon 42) zastavila trditev *Skrbi me, da bi mojega otroka starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali*. Le 15,0 % anketiranih staršev se s to trditvijo strinja (ocena 4) in popolnoma strinja (ocena 5). Več kot polovica anketiranih staršev (51,0 %) je izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). Izračunano povprečje znaša 2,4. Iz tega vidimo, da ta skrb pri starših ni pogosta. Verjetno so starši tudi pomirjeni, saj ima večina srednjih šol varnostnike in veljajo kot dokaj varne.

Na podlagi zgoraj opisanih rezultatov lahko mojo šesto hipotezo potrdim, saj manj kot 40,0 % anketiranih staršev doživlja skrbi, povezane s preходом otroka iz osnovne v srednjo šolo na socialnem področju.

Moja sedma hipoteza se je glasila, ***da manj kot 40,0 % anketiranih staršev doživlja skrbi povezane s preходом otroka iz osnovne v srednjo šolo na učnem področju (strah pred slabimi ocenami, da bi se otrok slabo razumel s profesorji ...)***.

V grafikonu 45 vidimo, da je le 15,0 % anketiranih staršev pri trditvi *Skrbi me, da bo moj otrok v srednji šoli dobival slabše ocene kot v osnovni šoli* izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). S to trditvijo se delno strinja 36,0 % anketiranih staršev. Skoraj polovica anketiranih staršev (48,0 %) pa je izbralo oceni 1 (sploh se ne strinjam) in 2 (se ne strinjam). Pričakovala sem, da bo izračunano povprečje nekoliko višje. Izračunano povprečje znaša 2,6.

Anketirane starše sem prosila, da naj ocenijo tudi trditev *Skrbi me, kako se bo moj otrok razumel s profesorji*. Rezultati grafikona 49 kažejo da je le 14,0 % anketiranih staršev izbralo oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). Ena desetina anketiranih staršev se s to trditvijo sploh ne strinja (ocena 1). 3,0 % anketiranih staršev pa ne morejo oceniti. Izračunano povprečje pri tej trditvi znaša 2,5.

Na podlagi zgoraj opisanih podatkov lahko potrdim mojo sedmo hipotezo, saj manj kot 40,0 % anketiranih staršev doživlja skrbi povezane s preходом otroka iz osnovne v srednjo šolo na učnem področju.

Zanimiva pa je primerjava odgovorov dijakov z odgovori staršev. Ocene staršev kažejo, da večino od njih ne skrbi, da bi učenci imeli težave na učnem področju oziroma se ne bi razumeli s profesorji. Ocene anketiranih dijakov pa nam kažejo, da se dijaki v večji meri strinjajo, da je učna snov težja, kot je bila v osnovni šoli ter da jih skrbi, kako se bodo razumeli s profesorji. Na podlagi zapisanih rezultatov vidimo, da so pri dijakih pogostejše skrbi na učnem področju kot pri njihovih starših.

Moja zadnja hipoteza se je glasila, ***da se več kot 60,0 % anketiranim dijakom zdi učna snov težja v srednji šoli kot pa v osnovni šoli***.

Iz rezultatov grafikona 17 vidimo ocene anketiranih dijakov pri trditvi *V srednji šoli se mi zdi učna snov težja kot je bila v osnovni šoli*. Skoraj polovica anketiranih dijakov (49,0 %) je izbrala oceni 4 (se strinjam) in 5 (popolnoma se strinjam). 36,0 % anketiranih dijakov se s to trditvijo delno strinja ter 15,0 % anketiranih dijakov se s to trditvijo sploh ne strinja (ocena 1) in ne strinja (ocena 5). Izračunano povprečje je srednje visoko in znaša 3,5.

Na podlagi izkušenj mojega brata, ki se velikokrat pritožuje nad tem, da mu je učna snov težja in da se mora več učiti v srednji šoli kot v osnovni šoli, sem pričakovala, da bo odstotek dijakov, ki so izbrali oceni 4 in 5 višji. Dobljene rezultate si razlagam na ta način, da so v moj vzorec vključeni dijaki različnih srednjih šol, ki obiskujejo različne programe (od triletnih do gimnazijskih). Verjetno je tudi od izbranega programa odvisno, koliko se morajo dijaki učiti, saj so npr. triletni programi bolj praktični in je učna snov manj zahtevna.

Mojo zadnjo hipotezo lahko ovržem, saj se manj kot 60,0 % anketiranim dijakom zdi učna snov težja v srednji kot pa je bila v osnovni šoli.

5 ZAKLJUČEK

V sklopu raziskovalne naloge sem pridobila novo teoretično in empirično znanje o tem, kako dijaki prvih letnikov in njihovi starši doživljajo prehod iz osnovne v srednjo šolo. Zato sem vesela, da sem se lotila te raziskovalne naloge, saj menim, da je ta tema zelo pomembna.

Rezultati moje raziskovalne naloge dajejo vpogled v to, kako so se dijaki in njihovi starši soočili s prehodom iz osnovne v srednjo šolo in katere so težave, s katerimi se najpogosteje srečujejo.

Na podlagi empiričnega dela raziskovalne naloge sem prišla do naslednjih pomembnih spoznanj in zaključkov:

- da zgolj 10,0 % anketiranih dijakov, ki stanuje v dijaškem domu, čuti domotožje;
- da je 52,0 % anketiranih dijakov povedalo, da jih je bilo strah pri vpisu v srednjo šolo, enako je trdilo tudi 38,0 % anketiranih staršev;
- da je 52,0 % anketiranih dijakov povedalo, da jim je ob prehodu v srednjo šolo največjo oporo predstavljala družina, potem pa prijatelji (35,0 %), 91,0 % anketiranih staršev pa pravi, da je največja opora mladostnikom bila ravno družina;
- da večina anketiranih dijakov ne doživlja znakov tesnobe, saj je le 14,0 % anketiranih dijakov povedalo, da čuti neprijetne spremembe v svojem telesu v novem okolju;
- da je 42,0 % anketiranih dijakov mnenja, da je prehod iz osnovne v srednjo šolo zelo stresen, istega mnenja pa je je manj (22,0 %) anketiranih staršev;
- da le 15,0 % anketiranih staršev skrbi, da bi starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali njihovega otroka;
- da je 15,0 % anketiranih staršev povedalo, da jih skrbi, da bo njihov otrok dobival slabše ocene v srednji šoli kot v osnovni, med anketiranimi dijaki pa je ta odstotek veliko višji in znaša 53,0 %;
- da je 62,0 % anketiranih dijakov prehod iz osnovne v srednjo šolo doživelo kot nič posebnega in so se na srednjo šolo hitro privadili, za 34,0 % anketirancev pa prehod predstavlja veliko spremembo, na katero se še vedno navajajo;
- da je 73,0 % anketiranih staršev povedalo, da se je njihov otrok veselil prehoda v srednjo šolo;
- da je 42,0 % anketiranih staršev povedalo, da so se hitro navadili na to, da je njihov otrok v srednji šoli in 40,0 % staršev je povedalo, da so prehod doživljali z negotovostjo in strahom;
- da je po mnenju intervjuvanke pomembno, da se učencem pove, da srednja šola ni samo to, da si jo izbereš, ampak tudi, da jo obiskuješ vsa štiri leta in da so pomembna realna pričakovanja.

Iz dobljenih rezultatov lahko zaključim, da se obe anketirani skupini strinjata s tem, da prehod iz osnovne v srednjo šolo dijakom ne predstavlja velikega stresa. Vsekakor pa gre za veliko življenjsko prelomnico in spremembo, na katero se je potrebno dobro pripraviti. Določen odstotek mladostnikov (v mojem vzorcu okrog 15,0 %) pa se pri tem prehodu srečuje z večjimi prilagoditvenimi težavami.

Za nadaljnjo raziskovanje bi bilo zanimivo podrobneje raziskati, kako prehod iz osnovne v srednjo šolo doživljajo tisti dijaki, ki bivajo v dijaškem domu in kako ta prehod doživljajo dijaki, ki niso na želeni srednji šoli (npr. zaradi omejitve vpisa). Zanimiva bi bila tudi raziskava, kako dijaki doživljajo prehod na fakultete.

Upam, da bo moja raziskovalna naloga pritegnila pozornost devetošolcev kot tudi njihovih staršev, saj daje zanimive informacije o doživljanju prehoda iz osnovne v srednjo šolo. Prav tako je lahko zanimiva in uporabna za svetovalne delavce, ki v sklopu karijerne orientacije svetujejo in pomagajo osnovnošolcem pri izbiri poklica oz. srednje šole. Moja raziskovalna naloga bo zato dostopna v naši šolski knjižnici vsem, ki bodo želeli izvedeti več o tej temi. V sklopu ure oddelčne skupnosti pa jo bom predstavila tudi svojim sošolcem, saj našo generacijo drugo leto čaka ta pomembna odločitev – kam naprej po osnovni šoli.

6 LITERATURA

- Bajzek, J., Bitenc, M., Hvalič, S., Lokar, A., Ramovš, J., Strniša, Š. 2003. *Zrcalo odraščanja: mednarodna sociološka raziskava o odraščajočih otrocih*. Radovljica: Didakta.
- Barle-Lakota, A., Počkar, M., Novak-Fajfar, B., Rener, T., Antić, M. G., Popit, T., Ilić Ratkai, M. in Pluško, A. 2006. *Sociologija*. Ljubljana: DZS.
- Braconnier, A. 2005. *Kako razumeti mladostnika: priročnik za starše otrok, starih od 10 do 25 let*. Tržič: Učila International.
- Brodnjak, S. 2012. *Prehod mladostnikov s primanjkljaji na posameznih področjih učenja iz osnovne v srednjo šolo*. Diplomsko delo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Dostopno na: <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=26490&lang=slv>, sneto dne: 15. 11. 2023.
- Celarc, T. 2019. *Mladostnikovo doživljanje prehoda iz osnovne v srednjo šolo*. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Dostopno na <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=109283>, sneto dne: 20. 10. 2023.
- Čačinovič Vogrinčič, G. 1998. *Psihologija družine: prispevek k razvidnosti družinske skupine*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Dernovšek, M., Gorenc, M. in Jeriček, H. 2006. *Ko te stresa stres: kako prepoznati in zdraviti stresne, anksiozne in depresivne motje*. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja. *filozofske fakultete*). Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, Univerza v Ljubljani.
- Grebenc, V., Kvaternik, I., Kodele, T. in Rihter, L. 2010. *Pogovarjajmo se: skupnostni pristop v šoli*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Kodele, T. in Mešl, N. 2011. Učiteljice in šolske svetovalne delavke o uvajanju koncepta delovnega odnosa soustvarjanja v šoli. V: L. Šugman Bohinc, ur. *Učenci z učnimi težavami. Izvirni delovni projekt pomoči*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo, str. 115-135.
- Lorger, T. 2016. Prehod iz osnovne v srednjo šolo ter vpliv na samopodobo dijakov s primanjkljaji na posameznih področjih učenja v programih srednjega poklicnega izobraževanja. *Šolsko svetovalno delo*, 20 (št. 1-2/2016): 53-62.
- Marjanovič-Umek, L. in Zupančič, M. 2004. *Razvojna psihologija (Razprave Filozofske fakultete)*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, Univerza v Ljubljani.

- *Na prelomnici: kako se spoprijeti s preходом iz osnovne v srednjo šolo?* Dostopno na: <https://www.tosemjaz.net/razisci/sola-ucenje-in-prosti-cas/na-prelomnici-kako-se-spoprijeti-s-prehom-iz-osnovne-v-srednjo-solo/>, sneto dne: 15. 10. 2023.
- Saksida, M. 2008. Delo z mladimi v mladinskem centru. V: A. Kobolt, ur. *Učenje na odru življenja: projektno delo z ranljivimi skupinami mladih*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, str. 90 – 99.
- *Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ)*. Dostopno na: <https://fran.si/>, sneto dne: 1. 12. 2023.
- Špiclin, A. 2005. *Dejavniki poklicne odločitve*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. Dostopno na <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=7821>; sneto dne: 15. 11. 2023.
- Ule, M. 2008. *Za vedno mladi? Socialna psihologija odraščanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Vidmar, T. 2022. *Podaljšana mladost in izzivi, povezani z njo*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Dostopno na <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=139897&lang=slv>, sneto dne: 15. 11. 2023.
- Vogrinc, J. in Krek, J. 2012. *Delovanje svetovalne službe*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Zupančič, M. 2020. *Opredelitev razvojnega obdobja in razvojne naloge v mladostništvu ter na prehodu v odraslost. Razvojna psihologija 3. zvezek*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- Žmuc-Tomori, M. 1993. *Pot k odraslosti*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

7 PRILOGA

- Priloga 1: Anketni vprašalnik o prehodu mladostnikov iz osnovne v srednjo šolo za dijake 1. letnika
- Priloga 2: Anketni vprašalnik o prehodu mladostnikov iz osnovne v srednjo šolo za starše dijakov 1. letnika
- Priloga 3: Zapis intervjuja s svetovalno delavko srednje šole

Priloga 1:

**ANKETNI VPRAŠALNIK O PREHODU MLADOSTNIKOV
IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO**
(za dijake 1. letnika)

Pozdravljeni! Sem Alja Škaper iz 8. razreda Osnovne šole Sveti Jurij in delam raziskovalno nalogo na temo prehod mladostnikov iz osnovne v srednjo šolo. Prosim vas, da si vzamete nekaj minut časa in izpolnite moj anketni vprašalnik, ki je anonimen, zato vas prosim, da ste pri odgovorih iskreni. Dobljeni rezultati bodo uporabljeni zgolj v namen moje raziskovalne naloge. Že vnaprej se vam zahvaljujem za vaš čas in odgovore.

Spol (obkroži):   **Ž**   **M**

Letnik (napiši): _____

Katero srednjo šolo obiskuješ?

- Gimnazija MS.
- GFML Ljutomer.
- Ekonomska šola in gimnazija MS.
- II. gimnazija Maribor.
- Drugo (prosim napiši): _____

Ali bivaš v dijaškem domu?

- Da .
- Ne.

Če si izbral/-a odgovor DA, oceni od 1 (nikoli) do 5 (zelo pogosto), kako pogosto čutiš domotožje. Izberi ustrezno oceno.

- Ocena 1 – nikoli.
- Ocena 2 – redko.
- Ocena 3 – srednje pogosto.
- Ocena 4 – pogosto.
- Ocena 5 – zelo pogosto.

1. Ali te je bilo strah vpisa v srednjo šolo? (Izberi en odgovor.)

- a) DA, strah me je bilo, da ne bom izbral/-a prave šole.
- b) NE, ni me bilo strah.
- c) Drugo (prosim napiši): _____

2. V kateri šoli se počutiš boljše? (Izberi en odgovor.)

- a) V osnovni šoli.
- b) V srednji šoli.
- c) Ne morem se odločiti.

3. Kdo ti je pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo v največjo oporo? (Izberi en odgovor.)

- a) Družina.
- b) Prijatelji.
- c) Svetovalna delavka iz osnovne šole.
- d) Drugo (prosim napiši). _____

4. V nadaljevanju je zapisanih nekaj trditev o prehodu iz osnovne v srednjo šolo.

Prosim te, da vsako od njih oceniš, in sicer z ocenami od 1 (sploh se ne strinjam) do 5 (popolnoma se strinjam).

Trditev	Ocena 1 - sploh se ne strinjam	Ocena 2 - se ne strinjam	Ocena 3 - delno se strinjam	Ocena 4 - se strinjam	Ocena 5 - popolnoma se strinjam
Ko grem zjutraj v šolo, opažam pri sebi določene telesne znake (npr. povečan srčni utrip, bolečine v trebuhu ...).					
V srednji šoli večkrat doživljam neprijetna čustva (občutek strahu, osamljenosti ...).					
Že doma veliko razmišljam o tem, kako bo naslednji dan v šoli.					
Med svojimi novimi sošolci sem pogosto nesproščen/-a.					
Prehod iz osnovne v srednjo šolo mi ni predstavljal velikega stresa.					
Hitro sem si našel/-a prijatelje.					
V srednji šoli imam več prijateljev, kot sem jih imel/-a v osnovni šoli.					
Pogrešam prijatelje iz osnovne šole.					
Moji prijatelji iz srednje šole si več upajo (npr. uživanje alkohola, cigaret ...).					
Bojim se, da bi me starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali.					

Dobro se znajdem v novem okolju.					
V srednji šoli se mi zdi učna snov težja, kot je bila v osnovni šoli.					
Strah me je, da bom dobival/-a slabše ocene kot v osnovni šoli.					
Težje kot v osnovni šoli se lotim učenja in opravljanja šolskih obveznosti.					
Občutek imam, da imam dobro predznanje iz osnovne šole.					
Veselim se novih predmetov, ki jih imam v srednji šoli.					
Pri pouku razlagi profesorjev sledim težje kot v osnovni šoli.					
Skrbi me, kako se bom razumel/-a s profesorji.					
Moja družina mi zelo stoji ob strani ob prehodu v srednjo šolo.					
Veliko se pogovarjam s svojimi domačimi o novi šoli, prijateljih ...					

5. Ali se je spremenil sedaj, ko si v srednji šoli, odnos s tvojo družino?

- a) DA.
- b) NE.

5.a Če ste odgovorili z DA, napišite, kako se je odnos spremenil.

---

6. Kako si doživel prehod iz osnovne v srednjo šolo?

- a) Nič posebnega, hitro sem se navadil.
- b) Bila je zelo velika sprememba, še vedno se prilagajam.
- c) Slabo, še vedno se nisem navadil na novo šolo, sošolce ...
- d) Drugo (prosim napiši): _____

Hvala za sodelovanje.

Priloga 2:

ANKETNI VPRAŠALNIK O PREHODU MLADOSTNIKOV IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO

(za starše dijakov 1. letnika)

Pozdravljeni! Sem Alja Škaper iz 8. razreda Osnovne šole Sveti Jurij in delam raziskovalno nalogo na temo prehod mladostnikov iz osnovne v srednjo šolo. Prosim vas, da si vzamete nekaj minut časa in izpolnite moj anketni vprašalnik, ki je *anonimen*, zato vas prosim, da ste pri odgovorih iskreni. Dobljeni rezultati bodo uporabljeni zgolj v namen moje raziskovalne naloge. Že vnaprej se vam zahvaljujem za vaš čas in odgovore.

Spol (obkroži):   **Ž**   **M**

Koliko ste stari?

- a) Manj kot 35 let.
- b) Od 35 do 44.
- c) Od 45 do 54.
- d) Od 55 do 64.
- e) Več kot 64.

Katero srednjo šolo obiskuje Vaš otrok?

- a) Gimnazijo.
- b) 4-letno poklicno šolo.
- c) 3-letno poklicno šolo.
- d) 2-letno poklicno šolo.
- e) Drugo (prosim napiši): _____

Ali Vaš otrok biva v dijaškem domu?

- a) Da.
- b) Ne.

Če ste izbrali odgovor DA, ocenite od 1 (nikoli) do 5 (zelo pogosto), kako pogosto Vaš otrok čuti domotožje. Izberite ustrezno oceno.

- a) Ocena 1 – nikoli.
- b) Ocena 2 – redko.
- c) Ocena 3 – srednje pogosto.
- d) Ocena 4 – pogosto.
- e) Ocena 5 – zelo pogosto.

1. Ali Vas je bilo strah, ko se je Vaš otrok vpisoval v srednjo šolo? (Izberite en odgovor.)

- a) DA, strah me je bilo, da ne bo izbral/-a prave šole.
- b) NE, ni me bilo strah.
- c) Drugo (prosim napiši): _____

2. Glede na Vaša opazanja ocenite, v kateri šoli se Vaš otrok počuti boljše. (Izberite en odgovor.)

- a) V osnovni šoli.
- b) V srednji šoli.
- c) Ne morem se odločiti.

3. Kdo je bil Vašemu otroku pri prehodu iz osnovne v srednjo šolo v največjo oporo? (Izberite en odgovor.)

- a) Družina.
- b) Prijatelji.
- c) Svetovalna delavka iz osnovne šole.
- d) Drugo (prosim napiši). _____

4. V nadaljevanju je zapisanih nekaj trditev o prehodu iz osnovne v srednjo šolo. Prosim Vas, da vsako od njih ocenite, in sicer z ocenami od 1 (sploh se ne strinjam) do 5 (popolnoma se strinjam).

Trditev	Ocena 1 - sploh se ne strinjam	Ocena 2 - se ne strinjam	Ocena 3 - delno se strinjam	Ocena 4 - se strinjam	Ocena 5 - popolnoma se strinjam
Pri svojem otroku zjutraj, ko gre v srednjo šolo, opažam določene telesne znake (npr. bolečine v trebuhu, glavobol ...), ki jih prej ni imel.					
Odkar je moj otrok v srednji šoli večkrat doživlja neprijetna čustva (občutek tesnobe, strahu, osamljenosti ...).					
Veliko razmišljam o tem, kako bo mojemu otroku naslednji dan v šoli.					
Moj otrok se med sošolci pogosto počuti nesproščeno in zadržano.					
Prehod iz osnovne v srednjo šolo je mojemu otroku predstavljal velik stres.					
Moj otrok si je hitro našel nove prijatelje v srednji šoli.					
V srednji šoli ima moj otrok več prijateljev, kot jih je imel v osnovni šoli.					
Moj otrok pogreša prijatelje iz osnovne šole.					
Prijatelji mojega otroka iz srednje šole si več upajo (npr. uživanje					

alkohola, cigaret ...) kot osnovnošolski prijatelji.					
Skrbi me, da bi mojega otroka starejši dijaki fizično ali psihično nadlegovali.					
Moj otrok se dobro znajde v novem okolju.					
V srednji šoli se mojemu otroku zdi učna snov težja, kot je bila v osnovni šoli.					
Skrbi me, da bo moj otrok v srednji šoli dobival slabše ocene kot v osnovni šoli.					
Moj otrok se v srednji šoli težje loti učenja in opravljanja šolskih obveznosti kot v osnovni šoli.					
Imam občutek, da ima moj otrok dobro predznanje iz osnovne šole.					
Moj otrok se veseli novih predmetov, ki jih ima v srednji šoli.					
Skrbi me, kako se bo moj otrok razumel s profesorji.					
Cela družina otroku zelo stoji ob strani ob prehodu v srednjo šolo.					
S svojim otrokom se veliko pogovarjam o srednji šoli, novih prijateljih, učnih zahtevah ...					
Moj otrok se je zelo veselil, da bo šel v srednjo šolo.					
Moj otrok se v srednji šoli veliko več uči kot v osnovni šoli.					

5. Ali se je spremenil Vaš odnos z otrokom, odkar je v srednji šoli?

- a) DA.
- b) NE.

5.a Če ste odgovorili DA, napišite, kako se je odnos spremenil.

---

6. Kako ste Vi doživeli prehod Vašega otroka iz osnovne v srednjo šolo?

- a) Nič posebnega, hitro sem se navadil.
- b) Bila je zelo velika sprememba, še vedno se prilagajam.
- c) Slabo, še vedno se nisem navadil na vse spremembe, ki jih je prinesel prehod v srednjo šolo.
- d) Z nekoliko negotovosti in strahu, a so sedaj neprijetni občutki že mimo.
- e) Drugo (prosim napiši): _____

7. Kako bi na kratko opisali Vaše in otrokovo doživljanje ob prehodu iz osnovne v srednjo šolo?

Hvala za Vaše sodelovanje.

Priloga 3:

INTERVJU S SVETOVALNO DELAVKO II. GIMNAZIJE MARIBOR

1. Najprej Vas prosim, da se na kratko predstavite (izobrazba, delovna doba, starost).

Jaz sem Polona Kiker, stara sem 49 let. Po izobrazbi sem socialni pedagog, delam kot svetovalna delavka na II. gimnaziji Maribor. To delo opravljam že slabih 20 let, prej pa sem delala na osnovni šoli v svetovalni službi.

2. Ali se dijaki prvih letnikov k Vam obračajo po pomoč (morda posebej na začetku šolskega leta)?

Ja, tudi sama vodim dijake s posebnimi potrebami, sedaj jih je v prvem letniku 5. Jaz se ukvarjam z dvema, ker smo na šoli tri svetovalne delavke in si delo porazdelimo. Seveda se pa name obračajo tudi tisti dijaki, ki imajo težave z učenjem, ker nimajo dobrih učnih navad in tehnik. Dostikrat se pa name obračajo tudi razredniki in profesorji, ki ugotovijo, da kakšnemu dijaku ne gre ravno ta prehod iz osnovne v srednjo šolo.

3. Če da, katera so tista najpogostejša vprašanja oz. pomoč, ki jo potrebujejo?

Dostikrat se name obrnejo tisti dijaki, ki se jim v osnovni šoli ni bilo potrebno veliko učiti, da so dobili zelo dobre ocene. Zdaj so pa malo v stiski, kako se naj spravijo k učenju ali pa ne vedo, kako si naj naredijo zapiske. Potem k meni pridejo tudi tisti dijaki, ki pravijo, da se dosti učijo in ne dobijo takšnih ocen, kot si jih želijo. Včasih k meni pridejo tudi dijaki, ki mi povejo, da se jim ne da učiti in da nimajo nobene motivacije. To so po navadi dijaki, ki nimajo nezadostnih ocen, niso pa zadovoljni s svojimi ocenami. Na mene se obrnejo tudi tisti dijaki, ki imajo osebne in čustvene težave, ki vplivajo na njihovo učenje. To so najpogostejši primeri, ko me dijaki poiščejo.

4. Ali ocenjujete, na podlagi vaših izkušenj, da so lahko začetne težave tudi vzrok za prepis ali izpis iz srednje šole?

Ja, jaz mislim, da ima kar nekaj dijakov romantične predstave o srednji šoli. Zato nekateri odnehajo že čisto na začetku, eni pa ugriznejo v to kislo jabolko. Ker nimajo želje in volje, je lahko tudi to eden od razlogov za prepis. Dostikrat se pa prepišejo tudi tisti dijaki, ki se morajo daleč voziti in jim ni všeč bivanje v dijaškem domu. So v veliki stiski, ker so morali pri 15 letih od doma. Tako da bi rekla, da je pri nas največ prepisov zaradi tega, ker so si izbrali šolo, ki je predaleč od njihovega doma.

5. Ali Vas tudi kontaktirajo starši dijakov 1. letnikov zaradi morebitnih težav njihovih otrok v šoli?

Ja, tudi starši me kontaktirajo. Največkrat mi povejo, da se njihov otrok doma ne uči ali pa, da jih skrbi, ker ocene njihovih otrok niso tako dobre. Ampak starši po navadi najprej kontaktirajo

razrednike in potem razredniki starše napotijo v šolsko svetovalno službo. Mislim, da je ta pot bolj običajna, kot pa, da takoj pokličejo svetovalno službo

6. *Ali Vi na podlagi svojih izkušenj ocenjujete prehod iz osnovne v srednjo šolo kot težaven? Zakaj da oziroma ne?*

Jaz mislim, da ne toliko, da je težaven, ampak se veliko stvari spremeni. Lahko rečemo, da je težek, ne bi pa ravno rekla, da je težaven. Ker če rečemo, da je težaven, to pomeni, da ne zmorem ali pa to mi ne bo uspelo. Če pa rečemo, da je prehod težek, je to bolj izziv, to je nekaj, kar bom premagal. Prva stvar je, da si dlje časa v šoli, hitro se začnejo pisati tudi testi, ki trajajo tudi 2 uri. Več je samostojnega dela, tudi novo učno okolje, prej je bil devet let v enem razredu, ki ga je poznal. Zdaj pa pride v neko okolje, ki je popolnoma novo, mogoče sploh nobeden iz njegovega kraja oz. njegove osnovne šole ni prišel na to šolo. Mislim, da so to spremembe, na katere se moramo navaditi in iti skozi te težave.

7. *Ali v času svoje delovne kariere opazate kakšne spremembe pri doživljanju prehoda mladostnikov iz osnovne v srednjo šolo? Je danes kaj drugače kot pa npr. pred desetimi leti?*

Ja, mogoče je zdaj v osnovnih šolah zelo popularno delo v manjših skupinah ali pa interaktivno delo in manj frontalnega poslušanja. In zato imam občutek, da učenci prihajajo nepripravljene na resno delo pri pouku in jim je težko 45 minut samo sedeti, poslušati in si zapisovati. Hkrati pa učitelji poročajo o večjem nemiru v razredu, ki pa potem po dveh mesecih pojenja in se dijaki navadijo tega novega ritma. Tukaj se vidi razlika, da je osnovna šola mogoče šla naprej s časom, mi v gimnazijah pa nekoliko zaostajamo.

8. *Ali dijakom prvih letnikov posvečate posebno pozornost oz. pomoč? Če da, na kakšen način?*

Jaz mislim, da vsem dijakom posvečamo enako pozornost, ne glede na to, ali je 1., 2., 3. ali pa 4. letnik. Sigurno pa se ta pomoč razlikuje od prvega do četrtega letnika. Tako, da ne bi mogla reči, da imam več dela z dijaki 1. letnikov kot z drugimi.

9. *Ali menite, da je prehod iz osnovne v srednjo šolo lažji za tiste dijake, ki ne bivajo v dijaškem domu?*

Absolutno je za 15-letnika to, da gre od doma, zelo zelo velik zalogaj.

10. *Kaj je po Vašem mnenju ključnega pomena, da se dijaki dobro vključijo v novo okolje? Kdo jim je lahko v pomoč pri tem in na kakšen način?*

Jaz mislim, da je zelo pomembna dobra samopodoba in prepričanje, da nekdo nekaj zmore, da je šola, ki jo je izbral, njegova lastna odločitev. Pomembna je tudi podpora družine in da ima občutek, da ima nekakšno vrstniško spodbudo. Predvsem pa, da ima občutek, da se lahko obrne na profesorje oz. na kogarkoli na šoli, ki mu lahko zaupa.

11. Ali se dijaki na Vas obračajo samoiniciativno ali na pobudo koga drugega?

Jaz bi rekla, da večina samoiniciativno. Ali pridejo v pisarno ali mi pošljejo sporočilo ali pa pridejo s sošolko oz. sošolcem. Ni jim problem priti in opažam, da vsako leto lažje poiščejo pomoč pri svetovalni službi.

12. Na kakšen način lahko po Vašem mnenju svetovalne delavke šole še bolj pomagajo devetošolcem pri izbiri srednje šole?

Jaz mislim, da bi bilo dobro, da bi se več delalo s starši. Ker starši so tisti, ki so z njimi doma. Pomembno je, da se otroci samostojno odločijo za neko srednjo šolo. Pomembno je tudi, da se jim pove, da srednja šola ni samo, da si sprejet, ampak moraš tudi nekaj let obiskovati to šolo. Po navadi pridejo na predavanja za srednje šole tisti starši, ki že vse vejo, tistih, ki bi pa to morali slišati, pa ni. Pa tudi v individualnih razgovorih vsi slišimo tisto, kar bi radi slišali. Do staršev je veliko težje priti kot do učencev.

13. Ali imate za konec še kakšno zaključno misel o prehodu iz osnovne v srednjo šolo?

Predvsem to, da ko učenci pridejo na informativne dneve, se jim šole predstavijo v najboljši luči. Zavedati se morajo, da je resničnost drugačna od takšnih romantičnih predstav. Na ta način jim bo mogoče malo lažje stopiti v srednjo šolo.